

HAJDÚ-BIHARI

XXXIX. ÉVFOLYAM
49. SZÁM

ÁRA: 1,80 FORINT

1982. II. 27.,
SZOMBAT

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

DEBRECENNEK VOLT EGY TRÜSZTJE
(3. oldal)

EGY KÖZLEKEDÉSI ANKÉT TANULSÁGAI
(4. oldal)

KERÁMIÁKÜLTÉSZET
(6. oldal)

A NAPLÓ TÁRLATA
(8. oldal)

Üzemek és kutatóintézetek együttműködése

Pál Lénárd, az MTA főtitkára Debrecenben
MEGNYÍLT A DEBRECENI AKADEMIAI BIZOTTSÁG KLUBJA

Pénteken, február 26-án Hajdú-Bihar megyébe látogatott dr. Pál Lénárd akadémikus, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára. A vendéget a délelőtti órákban a megyei pártbizottságon Magyar József és Tóth Imre, a pártbizottság titkárai, illetve dr. Bogнар Rezső, a Debreceni Akadémiai Bizottság elnöke, valamint Gazda László és Kolozsvári Zoltán fogadta. Az MTA főtitkárát Magyar József tájékoztatta a megye szellemi életéről, a Hajdú-Biharban folyó tudományos és kutatómunkáról, illetve az ezzel összefüggő ideológiai kérdésekről. Friss tapasztalatokként számoltak be a pártbizottság titkára arról a csütörtöki rendezvényről, amelyen tudósok és politikusok cseréltek eszmét a Debreceni Akadémiai Bizottság székében. Szó esett a tájékoztató a megye gazdasági helyzetéről is, Tóth Imre a kutatóintézetek és a termelőegységek kapcsolatát elemezve világított rá az alapvető kérdésekre és a gyakorlati igényekre reagáló tudományos tevékenység között meglévő összefüggésekre.

Az MTA főtitkárát a BIOGAL Gyógyszergyár fermentációs műveletfejlesztési osztályán Csernus István kutatási igazgatóhelyettes tájékoztatta

szerezése növelte kivétel. Erre az évre a tavalyinál tíz százalékkal nagyobb termelést terveznek. A gyár 1900 dolgozójából kétszáz — közöttük hetven diplomás — foglalkozik kutatómunkával, és több mint negyven tudományos kutatóintézettel működnek együtt.

Az új kísérleti kutatások néhány munkafolyamatát a főtitkár a gyakorlatban tekintette meg: a fermentációs művelet fejlesztési osztályán a fermentációs eljárás optimalizálása érdekében végzett kísérletekkel ismerkedett.

Pál Lénárd délutáni programja a Debreceni Orvostudományi Egyetem Biológiai Intézetében folytatódott, ahol a vendéget dr. Szabó Gábor, az intézet igazgatója, valamint dr. Karmazsin László, a DOTE rektora és dr. Gyarmati János, az orvosegyetem pártbizottságának titkára fogadta. Itt dr. Szabó Gábor ismertette meg az MTA főtitkárát a Biológiai Intézetben folyó tevékenységgel. Az elméleti tanszéken tett látogatás során szóba kerültek az intézetek közötti együttműködés, nemkülönben pedig a mindennapi gyakorlatban közvetlenül hasznosítható kutatások eredményei is.

Délután dr. Pál Lénárd akadémikus részt vett a Debreceni Akadémiai Bizottság székében megnyíló klub alakuló összejövetelén. A DAB-klub nyitását résztvevő akadémikusok és a DAB mellett működő különböző munkabizottságok tagjai — valamint Sikula Györgyöt, a megyei pártbizottság első titkárát — dr. Bogнар Rezső akadémikus, a DAB elnöke köszöntötte, majd átadta a szót a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának, Pál Lénárd a tudománypolitika időszerű kérdéseiről tartott előadást az újonnan megalakult DAB-klub hallgatószékének, majd a klubtagok kérdéseire válaszolt.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára pénteken este elutazott Hajdú-Bihar megyéből.

A DAB-klub megnyitóján tudománypolitikánk időszerű kérdéseiről hangzott el előadás

Törvényerejű rendelet a természetvédelemlről

AZ ELNÖKI TANÁCS ÜLÉSE

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa pénteken ülést tartott.

Új törvényerejű rendeletet alkotott a természetvédelemlről. Megállapította, hogy a természetvédelemlről szóló első törvényerejű rendelet közel húsz éven át megfelelő keretet biztosított a természetvédelmi tevékenységhez és elősegítette az

ország természeti értékeinek megóvását. Az új jogszabály célja, hogy a természetvédelem hagyományait megőrizve, eredményeit továbbfejlesztve megállapítsa az emberi környezet védelme érdekében egyes természeti értékek különleges oltalmának, megőrzésének és fenntartásának alapvető szabályait.

Az Elnöki Tanács hozzájárult, hogy a Budapesti Műszaki Egyetemen egy villamosmérnököt és a Kossuth Lajos Tudományegyetemen egy középiskolai tanárnót kitüntetéses doktorrá avassanak.

Bírakat mentett fel és választott meg, végül folyamatban levő ügyekben döntött az Elnöki Tanács. (MTI)

Egészségügyi intézmények integrációja

ÜLÉST TARTOTT A KNEB

A Központi Népi Ellenőrző Bizottság pénteki ülésén elfogadta közeljövőben induló két országos vizsgálatának programját és elemezte a lakosság áruellátásáról szerzett tapasztalatokat.

A sikeresen lezart kutatások, fejlesztések gyakorlati hasznosításának ellenőrzése során, különösen az ipari, az építőipari és az agrárkutatók megalapozottságával, a kutatóhelyek és a vállalatok együttműködésével, érdekelté vált a gyakorlati kérdéseivel

kapcsolódó kutatás, fejlesztő tevékenység szervezése, a gyártási és a piaci előkészítő munka.

A népi ellenőrzés tíz megyében és a fővárosban meg-

vizsgálja, hogy az egészségügyi intézmények integrációjának, új működési rendjének kialakításával hogyan vált eredményessé az egészségügyi alapellátás, a gyógyító és megelőző munka. Felméri, hogy az új szervezeti megoldás miként biztosítja kellő időben minden magyar állampolgár számára a szükséges egészségügyi ellátást.

Már a harmadik éve, hogy a népi ellenőrzés rendszeresen figyelemmel kíséri a lakosság áruellátásának alakulását. A KNEB pénteki ülésén az 1981-ben szerzett tapasztalatokat összegezte. Ezek szerint a lakosság áruellátása kiegyensúlyozott volt, egyes árucsoportokban és területeken érezhetően javult. A párt- és a kormány életpolitikai célkitűzései-

nek megfelelően sikerült nemzetközi mércével mérve is figyelemre méltó áruellátási szintet elérni, és ez hozzájárult a lakosság jó politikai közérzetéhez is.

A kereskedelmi és iparvállalatok a korábbinál jobb együttműködést alakítottak ki, és javult vállalkozások is. Igyekeznek alkalmazkodni a lakosság igényeihez mennyiségben, minőségben, választékban csakúgy, mint új beszerzési és eladási formák bevezetésével.

A Központi Népi Ellenőrző Bizottság — megvitattva a lakosság 1981. évi áruellátásának helyzetéről készült jelentést — úgy határozott, hogy azt elküldi az áruellátásban érdekelt tárca és főhatóságok vezetőinek.

(MTI)

A Szolidaritási Bizottság ülése

Pénteken ülést tartott a Magyar Szolidaritási Bizottság, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának székében. A tanácskozást Harmati Sándor elnök nyitotta meg, majd Nagy Gábor, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezető-helyettese tájékoztatta a testületet a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseiről. Ezt követően a Szolidaritási Bizottság tavalyi munkáját értékelték, s idejének politikai irányelveit, a szolidaritási mozgalom feladatait vitatták meg a résztvevők.

A szolidaritási munka eredményeit értékelő beszámolóból kitud: tavaly 60 millió forintot fordítottak a bizottság a szabadságukért küzdő népek, a társadalmi haladás útjára lépett nemzetek anyagi támogatására; a világ számos pontjára eljuttatott segélyszállományok orvosi felszereléseket, gyógyeszkereket, élelmiszereket, ruhásműveket és gyermekruházatot tartalmaztak. A Szolidaritási Bizottság számlájára a társadalmi szervek támogatása mellett számos vállalat, intézmény, szövetkezet, kollektívája, szocialista brigád, úttörőcsapat és sok áldozatkész állampolgár fizetett be jelentős összegeket. A szocialista közösségek, az egyének segítségére az eddigieknél is nagyobb szükség van — mutattak rá az ülésen.

Magyar-román vasúti tárgyalások Debrecenben

Magyar-román szakértői vegyes bizottság tárgyalat február 23-tól 26-ig Debrecenben, a MÁV Igazgatóságán. A CFR-delegációt Ramniceanu Petre, a Közlekedési Minisztérium osztályvezetője, a MÁV-ot pedig Fehér László, a KPM vasúti főosztályának osztályvezetője képviselte.

Miben is született meg-egyeződés?

Minthogy az elmúlt időszakban mindkét ország tökéletesítette, korszerűsítette vasúti berendezéseit, a vágyhálózatot, a határátkelő állomásokat, az átadás és az átvétel technológiai műve-

teit, meg kellett újítani a régi közös végrehajtási utasítást, vagyis pontról pontra megvizsgálták a régi, s egy újat alkottak. Az van ebben lefektetve, hogy a közeljövőben miként történjen a személy- és áruforgalom lebonyolítása, milyen legyen a két ország vasúti képviselőinek kapcsolata, illetőleg rendkívüli események alkalmával, milyen közös eljárás szerint dolgozzon a vasút, a magyar és a román egyaránt. Az utasítás életbe léptetésétől mind a két fél a határforgalom gyorsulását várja és azt, hogy kevesebb lesz a vitákra alkalmas eset.

Lengyelország a szocialista közösség tagja

A LEMP KB plénümának határozata

Varsó, 1982. február 26. (MTI) — Az ország helyzetét összegezte, és a párttagság, a pártvezetők feladatait jelezte ki a Lengyel Egyesült Munkáspárt csütörtökön véget ért kétnapos plénárius ülésén elfogadott határozat, amelynek szövegét pénteken este tették közzé.

A dokumentum bevezetőben a központi bizottság teljes támogatásáról biztosítja az Államtanácsnak azt a döntését, amely azt a rendszert bevezette a szükségállapotot, és ugyancsak támogatást fejezi ki a Nemzeti Megmentési Katonai Tanácsa iránt. A KB jóváhagyta a politikai bizottság által a szükségállapot bevezetésével kapcsolatos döntéseit és tevékenységét is. Elismerésért fejezte ki a lengyel néphadsereg katonáinak, a rendőrség és a biztonsági szolgálat munkatársainak azért, hogy kötelességüket fejelezzék teljes mértékben a teljesítve megőrzött egy nemzeti katasztrófát.

Az ország helyzetről szólva a határozat megállapítja, hogy visszatért a rend, a fegyelem, a gazdasági élet bizonyos ágazataiban, köztük a bányászatban és a közlekedésben tavaly decemberhez képest növekedés a teljesítmény. Ugyanakkor az ország továbbra is nagyon nehéz gazdasági helyzetben van. A szocializmus ellenségeit, akiket az imperialista felforgató központok támogatnak, továbbra is megkísérelnek mérgezni a társadalmi tudatot, mindenképp az ifjúság körében. Az ország érdekei ellen fellépő személyeket továbbra is a törvényteljes szigorával fogják megbüntetni.

A központi bizottság határozottan elítéli az Egyesült Államok által kezdeményezett lengyelellenes kampányt, valamint a gazdasági zsarolás minden megnyilvánulását.

Elfogadva a politikai bizottság referátumát, a KB kötelezte a politika bizottságot, hogy az abban foglaltak végrehajtásának ütemtervét március 7-ig dolgozza ki.

A LEMP Központi Bizottsága hangsúlyozta, hogy a társadalmi-gazdasági átalakítások szerves részét képezik a gazdasági reform, amelyet minden párt szervnek és szervezettel támogatnia kell, a többi között intenzív politikai felvilágosító munkával. A tevékenységükben ideiglenesen felfüggesztett munkáinak kormányzati szervek átmeneti helyettesítésére szükség szerint társadalmi konzultatív bizottságokat kell létrehozni a munkahelyeken.

A központi bizottság által foglalt a dolgozók mindennapi érdekeit képviselő erős, öntevékeny, öngazgató szakaszvezető mozgalom kiépítése mellett, amely az állam érdekeinek megfelelően tevékenykedik, és tiszteletben tartja a szocialista társadalmi rend alapelveit, valamint a LEMP vezető szerepét.

Mint a határozat hangsúlyozza, Lengyelország a szocialista közösség, a Varsói Szerződés és a KGST megbízható tagja, és az is marad, fejlesztési és mélyítési kívánja a barátságot és az együttműködést, a szocialista országokkal, mindenképp a Szovjetunióval. A LEMP KB háláját fejezte ki a testvéri szocialista országoknak a legnehezebb időkben nyújtott segítségükért.

A párt belső ügyeiről szólva a határozat leszögezte: a LEMP újjászülésének alapfeltétele az, hogy a párt a marxizmus-leninizmus eszméi alapjaitól vezérelve folytatja legyen a lengyel munkásmozgalom forradalmi hagyományainak és haladó hazafiságának. A LEMP a szocializmus eszméit és erkölcsi értékeit rangjának visszaállítását tekinti céljának.

Kiemelt téma az ifjúsággal való foglalkozás. A plénüm megbízta a politikai bizottságokat, hogy készítsenek egy olyan plénárius ülést, amely a fiatal nemzedék problémáival foglalkozik.

A párt aktivitásának újjáéledése mindenképp az alapszervezetektől, az emberekkel való kapcsolataiktól függ. Ugyanilyen fontos, hogy a párt vezetői minden szinten rendszeresen részt vegyenek saját alapszerve-

zetek munkájában. A pártbizottságok politikai munkatársai iránt magasabb követelményeket kell támasztani. Ezt a célt szolgálja majd a káderek kiválasztásának és képzésének új programja, amelyet március végéig dolgoz ki a Politikai Bizottság. A pártban országos méretekben is meg kell őrizni aktív szerepét a kádereknél, a múlt bürokratikus, formalista gyakorlatától. Fokozott gondot kell fordítani arra, hogy az ország irányításában nagyobb méretekben vegyenek részt más pártok tagjai, fiatalok és pártönkivüliek.

A LEMP Központi Bizottságának határozata végezetül az elszámoltatási folyamattal kapcsolatban hangsúlyozta, hogy szigorú pártbüntetés vár mindenkin, aki visszaél, vagy visszaél tisztségével. Indokolt esetekben, az ilyen cselekmények bíróság, vagy a most létrehozandó állambíróság elé kerülnek.

A központi bizottság kifejezi azt a meggyőződését, hogy a párt a hetedik plénüm által meghatározott feladatokat végrehajtva leküzdi a jelenlegi nehézségeket.

A párt belső ügyeiről szólva a határozat leszögezte: a LEMP újjászülésének alapfeltétele az, hogy a párt a marxizmus-leninizmus eszméi alapjaitól vezérelve folytatja legyen a lengyel munkásmozgalom forradalmi hagyományainak és haladó hazafiságának. A LEMP a szocializmus eszméit és erkölcsi értékeit rangjának visszaállítását tekinti céljának.

Kiemelt téma az ifjúsággal való foglalkozás. A plénüm megbízta a politikai bizottságokat, hogy készítsenek egy olyan plénárius ülést, amely a fiatal nemzedék problémáival foglalkozik.

A párt aktivitásának újjáéledése mindenképp az alapszervezetektől, az emberekkel való kapcsolataiktól függ. Ugyanilyen fontos, hogy a párt vezetői minden szinten rendszeresen részt vegyenek saját alapszerve-

zetek munkájában. A pártbizottságok politikai munkatársai iránt magasabb követelményeket kell támasztani. Ezt a célt szolgálja majd a káderek kiválasztásának és képzésének új programja, amelyet március végéig dolgoz ki a Politikai Bizottság. A pártban országos méretekben is meg kell őrizni aktív szerepét a kádereknél, a múlt bürokratikus, formalista gyakorlatától. Fokozott gondot kell fordítani arra, hogy az ország irányításában nagyobb méretekben vegyenek részt más pártok tagjai, fiatalok és pártönkivüliek.

A LEMP Központi Bizottságának határozata végezetül az elszámoltatási folyamattal kapcsolatban hangsúlyozta, hogy szigorú pártbüntetés vár mindenkin, aki visszaél, vagy visszaél tisztségével. Indokolt esetekben, az ilyen cselekmények bíróság, vagy a most létrehozandó állambíróság elé kerülnek.

A központi bizottság kifejezi azt a meggyőződését, hogy a párt a hetedik plénüm által meghatározott feladatokat végrehajtva leküzdi a jelenlegi nehézségeket.

A párt belső ügyeiről szólva a határozat leszögezte: a LEMP újjászülésének alapfeltétele az, hogy a párt a marxizmus-leninizmus eszméi alapjaitól vezérelve folytatja legyen a lengyel munkásmozgalom forradalmi hagyományainak és haladó hazafiságának. A LEMP a szocializmus eszméit és erkölcsi értékeit rangjának visszaállítását tekinti céljának.

Kiemelt téma az ifjúsággal való foglalkozás. A plénüm megbízta a politikai bizottságokat, hogy készítsenek egy olyan plénárius ülést, amely a fiatal nemzedék problémáival foglalkozik.

A párt aktivitásának újjáéledése mindenképp az alapszervezetektől, az emberekkel való kapcsolataiktól függ. Ugyanilyen fontos, hogy a párt vezetői minden szinten rendszeresen részt vegyenek saját alapszerve-

Elutazott a moszkvai delegáció

A moszkvai napok Budapesti rendezvénysorozata alkalmából hazánkban tartózkodó moszkvai politikai delegáció pénteken elutazott Magyarországról. A küldöttséget **Viktor Grisin**, az SZKP Politikai Bizottságának tagja, a moszkvai pártbizottság első titkára vezette, tagjai voltak: **Vlagyimir Promiszlov**, az SZKP KB tagja, a Moszkva városi Tanács Végrehajtó Bizottságának elnöke; **Lia Perfilova**, a moszkvai pártbizottság nemzetközi osztályának vezetője, a moszkvai pártbizottság és a moszkvai tanács tagja, **Galina Resetova**, a Moszkvai 1-es számú Óragyár műszerésze, a zsdanovi kerületi párt- és tanács tagja, a moszkvai pártbizottság póttagja. Búcsúztatásukra a Ferihegyi repülőtérén megjelent **Maróthy László**, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az MSZMP Budapesti Bizottságának első titkára; **Szépölygyi Zoltán**, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, Budapest fővárosi Tanácsának elnöke, valamint párt-, állami, társadalmi és kulturális életünk számos vezető képviselője. Jelen volt **Vlagyimir Bazovnik**, a Szovjetunió budapesti nagykövete és a nagykövetség több munkatársa. (MTI)

Szófiai kezdeményezés

Nemzetközi figyelem övezi a török államfő mostani bulgáriai látogatását. Nemcsak azért, mert Kenan Evren tábornok második külföldi útja a szomszédos szocialista országba vezetett, de jelentőséget adnak a szófiai megbeszéléseknek a tárgyalások tartalma és a nemzetközi körülmények is.

Bulgária és Törökország jószomszédi kapcsolatra törekednek, s szemmel láthatóan megtalálják az együttműködés lehetőségét annak ellenére, hogy különböző katonai-politikai tömörülések tagjai. Ez a törekvés kapott kifejezést a török államfő látogatása során elhangzott beszédekben, a bolgár és a török sajtó megnyilatkozásaiban. Zsivkov és Evren egyaránt hangsúlyozták annak fontosságát, hogy országok között fejlődjen az együttműködés, s hogy ez a jó viszony előnyére váljék mind a két állam polgárainak (Bulgáriában jelentős számú török kisebbség él), és az egész térségnek is.

Ez utóbbi gondolat, tehát a Balkán-félsziget országai együttműködésének fejlesztése valóban nagy jelentőségű. Már korábban is voltak ilyen kezdeményezések, s a balkáni államok különböző szintű képviselői néhány alkalommal megvitatták a kölcsönös kapcsolatok fejlesztésének lehetőségeit. Bulgária már többször hangoztatta: szükséges a különböző társadalmi rendszerű balkáni országok együttműködésének fejlesztése az élet valamennyi területén. Nagy jelentőséget lehet például a közlekedés összehangolt komplex fejlesztésének, de más közös érdekű kérdéseknek is.

A mostani szófiai találkozóon Todor Zsivkov javasolta: tegyék az egész Balkán-félszigetet atomfegyvermentes övezetté, s felajánlotta, hogy a bolgár főváros szívesen vendégül látja a szomszéd országok államfőit egy regionális csúcstalálkozóon, ahol ezt a témát is megvitatják. Todor Zsivkov egy korábbi kezdeményezését is felelevenítette: kijelentette, Bulgária kész kétoldalú megállapodásokat kötni minden szomszédjával, amely tartalmazná a jószomszédi kapcsolatok kódexét, a területi követelésekről való kölcsönös lemondást. Mindez összhangban állna a helsinki zárokörmánnyal.

A mostani találkozó jelzi: a jelenlegi feszült nemzetközi helyzetben is van lehetőség a szocialista és a tőkés államok közötti együttműködésre, s nem lehetetlen a regionális kapcsolatrendszer fejlesztése sem.

Miklós Gábor

Marjai Lózsef Irakban

Bagdad, 1982. február 26. (MTI) — Bagdadban pénteken magyar-iraki megbeszélések kezdődtek a két ország gazdasági együttműködéséről szóló, az 1972 óta működő kormányközi bizottság két tagjának **Marjai Lózsef** miniszterelnök-helyettes és **Hasszan Ali**, az Iraki Forradalmi Parancsnokság Tanácsa tagja, kereskedelmi miniszter.

A bagdadi ülészakon elemzik a Magyarország és Irak között a 70-es években gyorsuló ütemben kibontakozott gazdasági együttműködés jelenlegi állapotát és továbbfejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Hová vezet ez a kiszámíthatatlan következményeket magában rejtő irányvonal? Képes-e az USA rákényszeríteni akaratát a világra, különösképpen a vele egyenrangú és legalább ugyanolyan pusztítási képességgel rendelkező nukleáris hatalomra, a Szovjetunióra? E számítás teljesítményével megfogalmazható a „korlátozott” (vagy inkább korlátlan) atomháború gondolatával való játszadozás nem egyéb, mint felelőtlen kalandorkodás az emberiség, a népek életével, hogy egy esetleges atomháborúban nem lehetne győztes, hiszen mindkét szemben álló világréndszer vezető hatalma rendelkezik a kölcsönös megsemmisítés eszközeivel.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Irak Magyarország legjelentősebb kül gazdasági partnere közé tartozik a fejlődő világban. A két gazdaság egymást kiegészítő jellege, a nagyszámú iraki gazdaságfejlesztési programok, a magyar ipar és a mezőgazdaság különböző ágazatainak fejlődésének előmozdítása és a kölcsönös együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Megvizsgálják a műszaki-tudományos kapcsolatok elmélyítésével összefüggő feladatokat, s megvitatják a kölcsönös szállítással kapcsolatos ipari-termelési együttműködés kölcsönösen hasznos és előnyös bővítésével kapcsolatos teendőket. Értékelik az 1980-ban Budapesten megtartott 7. vegyes bizottsági ülésen hozott döntések végrehajtását.

Mitterrand Rómában

ROMA, 1982. február 26. (MTI) — Francois Mitterrand francia köztársasági elnök pénteken délelőtt kétnapos hivatalos látogatásra Rómába érkezett. Mitterrand és Giovanni Spadolini olasz miniszterelnök novemberi párizsi megbeszélésén úgy döntött, hogy rendszeres lesz az olasz-francia konzultáció.

Mindkét fél igen nagy jelentőséget tulajdonít a római tárgyalásnak. Mitterrand mostani látogatásán nem államfői minőségében vesz részt, hanem a végrehajtó hatalom irányítójaként. Kisebbségi vezetőkkel és leltárterülettel megteremtett és biztosított együttműködés fejlesztésére, illetve az ellentétek feloldására. A kíséret tagjaként érkezett hat francia miniszter — Claude Cheysson külügy-, Jacques Delors gazdasági, Edith Cresson mezőgazdasági, Pierre Dreyfus ipari és Jack Lang kulturális miniszter, valamint André

Chandernagor, a külügyminiszter mellé rendelt és európai ügyekkel foglalkozó miniszter — pénteken délelőtt hivatalos látogatásra Rómába érkezett. Mitterrand és Giovanni Spadolini olasz miniszterelnök novemberi párizsi megbeszélésén úgy döntött, hogy rendszeres lesz az olasz-francia konzultáció.

Mitterrand szűfolt római programja folyamán — ebben a Pertini elnökkel és II. János Pál pápával való találkozó is szerepel — módott keres arra is, hogy pártvezetőkkel tárgyaljon.

A római Chigi palotában találkozott Francois Mitterrand (balról) francia elnök és Giovanni Spadolini olasz miniszterelnök. (Telefotó: — AP — MTI — KS)

Bécsi haderő-csökkentési tárgyalások

Brüsszel, 1982. február 26. (MTI) — A közép-európai haderők és fegyverzet kölcsönös csökkentéséről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista országok legutóbbi előterjesztett megállapodástervezetéről, amelynek célja, hogy kizárják a holtpontról a kilencedik éve tartó tárgyalásokat. A NATO értékelése — jól tájékozott bécsi források szerint — az, hogy az említett tervezet „gyakorlatilag nem tartalmaz újat a korábbi szocialista javaslatokhoz képest”. A NATO változatlanul elsődlegesnek tekinti a kölcsönös csökkentésről Bécsben folyó tárgyalásokon résztvevő NATO-országok munkacsoportja is beszámolt a NATO állandó tanácsának a szocialista ország

Debrecennek volt egy trösztje

Két esztendeje jártam ebben az irodában. Az iróasztal ugyanott állt, ahol most, a kényelmes bőrfotelek is a helyükön maradtak, csak úgy, mint a falra szerelt pipagyűjtemény.

Vagy mégsem ez volt az a szoba? Hiszen akkor trösztöt irányító vezérigazgató voltam, most meg a Dohánykutató igazgatójának vendégeként ülök a kanapén.

De igen, jó helyen járok. **Bordács Istvánnal** volt beszélgetésem akkor is, meg most is. Am időközben ezen

az irodán is végigseper a gazdaság szervezeti átalakításának olykor viharos erejű szele.

1980. június 30-án megszűnt a Dohányipari Tröszt, s megalakult a Dohányipari Iroda. 1981. december 31-én pedig megszűnt az Iroda is, s a dohányipar vállalatai immár két hónapja középsztintű felügyelet nélkül végzik a munkájukat. Időközben **Bordács István** neve mellett is változott a cím: a vezérigazgatót főigazgató követte, most pedig már egyszerűen csak igazgató.

szervezet átalakításával járó személyi változások is kétszer okoztak gondot.

— Az Iroda nem másfél évre alakult. Arról volt szó, hogy ez lesz a következő, hosszú ideig létező közép-irányító szerv. Azonnal létrejött egy bizottság amely miniszterhelyettes irányításával igyekezett ésszerűen megosztani a hatásköröket az Iroda és a vállalatok között. Eleinte rendszeresen folytatók erről a tárgyalások, majd egyre ritkábban találkoztunk, végül megszületett a határozat: nem kell az Iroda.

— Ön helyesnek tartja ezt a döntést?

— Erre nagyon nehéz válaszolni, hiszen az Iroda tulajdonképpen még a kialakulása előtt megszűnt. Költségvetésből gazdálkodtunk, pusztán irányítási feladatokat kellett ellátnunk. Hogy miben dönthetünk mi és miben a vállalatok — éppen ezt kellett volna tisztázni. Erre azonban már nem volt lehetőség.

— Mi történt az itt dolgozókkal?

— Azt nem mondhatom, hogy sokan örültek. A trösztnél 78-an voltak, az Iroda létszáma 48 fő volt. Harminc embert sikerült intézményesen elhelyezni, elsősorban iparágon belül. Az más kérdés, hogy ezek az emberek ma mennyire elégedettek a helyzetükkel. Az Iroda megszűnéséről további 48 embernek kellett munkát adni. Senki nem maradt állás nélkül, de a dohányiparban már nem jutott mindenkinek hely.

Változásra volt szükség

— Amikor két esztendeje találkoztunk, a tröszt vezérigazgatója érveket sorolt a szervezeti forma védelmében. A trösztöt azonban néhány hónap múlva felszámolták.

— Az aggályaim viszont azóta sem szűntek meg. A világon alig néhány ország kivéve mindenütt központi szervezete van a dohánymonopóliumnak. Ahol nincs — például az USA-ban vagy az NSZK-ban —, ott már eredetileg is sajátos módon alakult az ipar. Magyarországon az ötvenes években iparigazgatóságok működtek a minisztériumban. 1963-ban a dohányiparban országos vállalat létesült, amelyet 1970-ben a tröszt váltott fel.

— Miért tartja fontosnak a központi irányítást?

— Vitathatatlan, hogy a gazdasági változásra volt szükség, meg kellett teremteni a vállalatok pénzügyi önállóságát, önfelügyeleti rendszerét. De továbbra is kritikusnak tartom a dohányipar való gazdasági önállóságát. A természetesnél három évre előre kell gondolkodni mennyiségben és fajtaösszetételben egyaránt. A termelésben ugyanakkor nagyok az ingadozások, gyakran 20–30 százalékkal takarítanak be kevesebbet, mint amennyit terveztek. Ha nincs erre hivatott, kellő hatáskörrel felruházott szerv, akkor igen nehéz az utólagos korrekció, a készletek pontos elosztása. Hiszen még arra is ügyelni kell, hogy kellő arányban keverjék össze a különböző tájékozottakban termelt, de ugyanolyan fajtájú dohányt.

— Régen nyilván a tröszt szava döntött ezekben a kérdésekben. Most ki végzi el a feladatokat?

— A régóta létező Dohányértékesítő és -készletező Vállalat közös vállalat alakult, ők adják az ajánlásokat a szerződésalkötéshez, a szállításhoz. De ezek az ajánlások nem kötelezőek.

— A következőképpen?

— Vannak olyan fajták, amelyeket nem szívesen termelnek, de a receptúrákhoz szükségesek. A keresett cigarettát akkor is gyártani fogják, ha esetleg nem tudják pontosan betartani a technológiai előírásokat. Ilyenkor azonban elkerülhetetlen a minőségromlás.

A hátrány már a múlté

Az érthetőség kedvéért szánunk néhány mondatot a dohányipari szervezet bemutatására. Két Dohányváltó és -fermentáló Vállalat működik az országban, tíz-tíz üzemmel. Az egyiknek Budapesten van a központja — ide tartozik a Dunántúl és a Duna-Tisza köze — a másik székhelye Nyíregyháza — a fennhatósága a Tiszántúltra terjed ki, ám itt terem a dohány kétharmada. Ez a két vállalat végzi a termelést, a felvásárlást és a fermentálást.

A gyártásra előkészített hazai dohány közvetlenül, a külföldről származó pedig a már említett, s egyrészt nagykereskedelmi, másrészt export-import tevékenységet folytató Dohányértékesítő

és -készletező Közös Vállalat kereténél jut el a gyárakba: Pécsre, Egerbe, Sátoraljaújhelyre és Debrecenbe.

A szervezetet a debreceni központtal és néhány vidéki telephellyel működő kutatóintézet egészíti ki.

Ez az a mechanizmus, amelyet egykor a tröszt tartott kézben, s amely ma elsősorban az önállóság, a gazdasági érdekesség elvei szerint működik. A tröszt számtalan hátránya már a múlté. Hogy a teljes önállóság meghozza-e a várt sikert, azt két hónap után még nem tudhatjuk. Minden azon múlik, hogy — kölcsönözve **Bordács István** szövegét — „az iparág közös dolgai” sikerül-e mindenki megelégedésére, közösen elvégezni.

— A tröszt és a mai önállóság között a Dohányipari Iroda képviselte az átmenetet. De szükség volt-e a kétlépcsős változásra? Hiszen így rövid másfél éven belül kétszer kellett megváltoztatni az irányítást, és az irányító

Rövid, de viharos történet

Mindenki egyetért abban, hogy szükség van a magyar gazdaság szervezeti átalakítására, s azt is tudjuk mindannyian, hogy ezek a változások gyakran okoznak konfliktusokat a vállalatok és az egyének között egyaránt. De abban sincs véleménykülönbség, hogy éppen a konfliktusok enyhítése érdekében meg kellene teremteni a szükséges következményekben is végiggondolt döntésekre van szükség.

Itt csak villanásokban tudjuk bemutatni a dohányipari változások rövid, de annál viharosabb történetét. Amennyiből is érzékelhető, hogy ennek az átszervezésnek nem éppen a végiggondoltság a legfőbb erénye.

Mert gondoljunk csak a személyi változásokra. A tröszt 1977-ben költözött Budapestre, a vadonatúj debreceni székházba. A pesti központ nyolcvan embere új állást kapott akkor, s másik nyolcvanból alakult ki a debreceni tröszt. (Bár mennyire hihetetlenül hangzik: csak néhány vezető maradt akkor a fővárosi gárdából.)

1980 nyarán nehéz csatában dönt el, hogy ki legyen a harminc távozó, s kik azok, akikre továbbra is szükség van. De azt senki nem mondta akkor — mert talán senki nem is tudta —, hogy a megmaradó 48 — is csak tízennyolc hónapra kap hajlékát.

1981. december 31-én újabb határozat lépett érvénybe, amelynek következtében már csak egyetlen ember, **Bordács István** maradt a helyén. Ha pozíciója változott is, legalább az iróasztalából nem kellett kipakolnia.

***

— Vezérigazgatóból főigazgató, majd kutatóintézeti igazgató lett. Milyen a közérzete?

— Nem érzem magam sértett embernek. Egyszerűen tudomásul veszem a változásokat.

— Évtizedek óta gazdasági irányító volt, most pedig merőben más feladatot kapott.

— A dohányipari kutatások felügyelése 1964 óta hozzám tartozott, így nem idegen számomra ez a terület. Persze más a felügyelet és más az intézet vezetése. Az új feladat inspirál, nagy kedvvel fogtam a munkához.

— Mi lett a korábbi igazgatóval?

— Arra gondol, hogy „helyet csináltak” nekem? A régi igazgató hatvanéves volt, nyugdíjba ment. Egyébként pesti vagyok, amikor megszűnt az Iroda, vissza akartam menni. Erre azonban nem volt mód, itt kaptam újabb megbízást. Mi lett volna, ha nem megy nyugdíjba az intézet igazgatója? Nem tudom.

Görömbölyi László

Terményraktárból műszerüzem

NEHÉZ START UTÁN

— Ipart teremtetünk Nagyivánban — vezetést végig a műhelyeken **Lajtos István** üzemvezető.

— Milyen volt a kezdet? — Megfizették a tanulópénzt. — Pedig úgy tudom, volt segítség. — Ma is van. A debreceniek érdeke is, hogy I. osztályú, kifogástalan árut kapjanak.

— Mikor kezdődött a közös munka? — Három éve már, hogy a tiszaiorsói Petőfi Termelőszövetkezet a debreceni MEDICOR-ral kooperációs szerződést kötött; olyan melléküzemágat alapítanak, ahol orvosi műszerek, főleg foghúzó fogók gyártását lehet megvalósítani. Kezdetben harminchat emberünk járt Debrecenbe, hogy belekóstoljon az orvosi műszer-gyártásba.

— Úgy látom, az elhelyezésre semmi panaszuk nem lehet, hiszen tiszta, világos műhelyekben dolgoznak. Jól fűtöttek a helyiségek, s az elszívók is működnek.

„Túteljesítettük a tervet...”

— Egy régi terményraktárból alakította ki a termelőszövetkezet az üzemegységet, mely ma már három fő részből áll. Van forgácsoló üzemünk, ahol az állatorvosi műszerek forgácsolását végzzük csiszoló- és műszerüzemünk, ahol a fogfogók készre-gyártása történik. A gépek beszerzését közösen oldottuk meg; a MEDICOR forgácsoló gépeket adott, a termelőszövetkezetünk pedig közzőrüket és csiszológépeket vásárolt.

— S a tanulópénz?

— Az első évben, 1979-ben, a tervezett termelési értéknek csak a felét tudtuk megvalósítani. Még a következő év is ráfizetéses volt. De tavaly már túteljesítettük a tervet. Igaz, időközben sokat változtunk, a létszámunk is hetven fölé emelkedett, az emberek is beletanultak a műszerészetre. Nem könnyű munka ez, gondolja csak el, a fogfogón 54-féle műveletet kell elvégezni. Szinte mindent aprólékosan, kézzel csinálnak. Nálunk orvosi műszerész szakmunkás nincs, a szakmával rendelkezők lakatosok, mezőgazdasági-gépesítők. Ennek ellenére ma már eredményeink vannak. Az ez évről szóló tervünk meghaladja a 6 millió forintot, s ez nem csekélység, ugyanis csupán anyag nélküli munkát számolunk el. Terveink is vannak. Még ez évben szeretnénk elkezdni a különleges tügyártást. Ma ezeket (gerincvizcsapoló... stb.) importból vásárolja az ország. Az idén már 500 ezer forint értékű tüt készítenénk. Minimális létszámnövelés kell hozzá, a helyiségünk pedig megvan. A tervek szerint a második negyedéven indulnánk vele.

— Az egyik kis műhelyben gumigyűrűket, különféle karimákat láttam. Azok is itt készülnek?

— A gumizemünk másfél milliót „hoz a konyhára”. Különböző karmantyúkat, gumikuplungokat gyártunk. Ez utóbbit például a P-603-as rakodóhoz. Lehet, hogy mi csináljuk egyedül az országban. Kis átszervezéssel, minimális beruházással akár meg is háromszorozhatnánk jelenlegi tervünket.

— Üzemi sétánk közben találkoztunk **Villas Zsigmonddal**, ő a debreceni központ kiküldött tanácsadója. Hetente több napot is tölt az üzemben, hogy szakmai tanácsokkal segítse a munkát.

— Minél jobb minőséget szeretnének elérni, s ehhez még kell a segítség — mondja **Lajtos István**. — Az idén 66 ezer foghúzó fogót kell készregyártani, s ez túl nagy mennyiség ahhoz, hogy hibát ne kövessünk el.

— Az emberek szívesen jöttek ide dolgozni?

— Örömmel, hiszen itt a tévesen kívül nincs munkalehetőség. Kevesebb lett az eljártó a faluból. Keresni is szépen lehet, bár ez igen változó. 2600 forinttól 4200 forintig mindenféle fizetés megtalálható a bérlistán. Aki szakmailag bonyolultabb munkát végez, vagy többet dolgozik, többet is keres. Legjobb, ha a dolgozóktól érdeklődünk.

Nem jár munkaruha

A forgácsoló üzemben egy kisebbfajta marógép mellett mosolygós arcú fiatalasszony áll. Csak a védőkesztyű igazolja, hogy ő a marós.

— Az otthonka a munkaruhám — mondja **Labancz Kálmánné**. — Nekünk ugyanis nem jár. Ennek ellenére dolgozni kitűnően lehet. En például két műszakba járok, s 2600 forint körül keresek. A munka is érdekes, mert mindennap mást kell csinálni. Ma egy állatorvosi műszeren dolgozom. Régen Egerbe jártam a nyomdába. Ott is gépen dolgoztam, azt is megszerettem, csak az eljárás volt fásaszó. Itt már betanultam, s itt is maradok. A férjem is itt dolgozik, csoportvezető.

A másik műhelyben az egyik közzőrüget előtt **Szalontai Tamás** dolgozik. Alakulás óta az üzemegység szakmunkása.

— Mezőgazdasági kovács az eredeti szakmám, de a termelőszövetkezetben traktorosként dolgoztam. Sajnos, kevés volt a pénz, így itt próbáltam szerencsét. Ma már megvan a három és fél ezer forintom. Egy műszakba járok, így otthon is jut idő a tehénre és a malacokra. Muszáj segítenem a feleségemnek, neki van épp elég baja a két gyerekkel.

A csiszolóműhelyben a másik oldalon szinte csak asszonyok dolgoznak a korongokon. **Bakos Imréné** Ica néni, ügyes mozdulatokkal tartja a foghúzó fogót a korong elé.

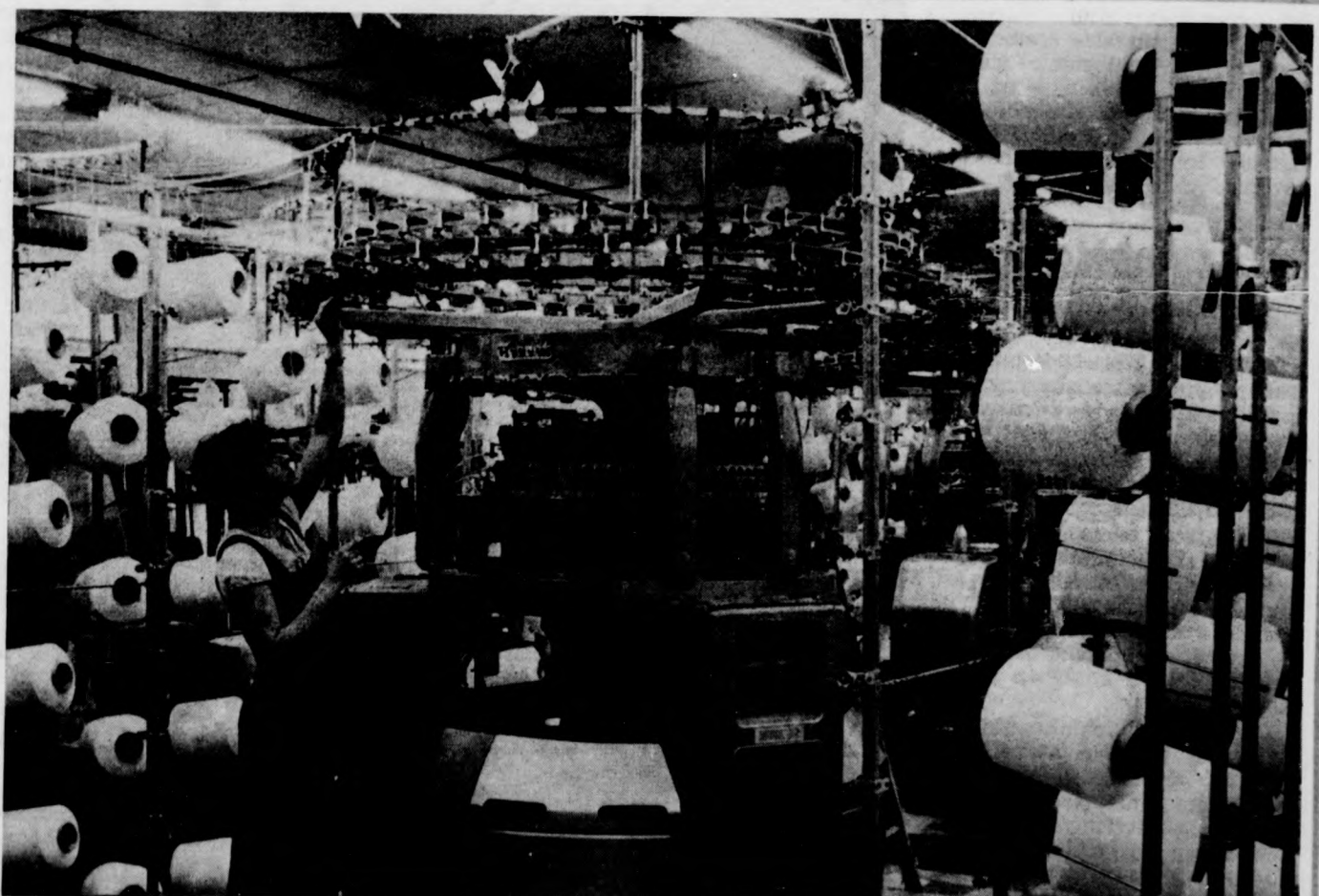
— Belejöttem már, pedig azelőtt sose csináltam ilyet. Libát téptem, meg ami alkalmi munka akadt... Mikor megtudtam, hogy állandó munkára lesz lehetőség a faluban, egészen felvillanyozódtam. Még a betanulást is elvállaltam, pedig már negyvenöt éves vagyok és nem is volt könnyű. Jól keresek, átlagban 3 ezer forint fölött viszek haza, igaz, hogy már csak ketten vagyunk az urammal. A lány férjhez ment, a fiú Pesten dolgozik, de a pénz azért jól jön. Meg mit is csinálnék otthon?

A műszerüzem az emeleten található. Az asztali satura hajolva **Kosina Kálmán** reszel.

— Csoportvezető vagyok, de most egy beteg munkatársam helyett kell dolgoznom. En is mondhatom, mint a többiek, hogy megtaláltam itt a számításaimat. A pénzem is megvan, a kollektíva is jó. Nem mondom, lehetne korszerűsíteni egyet s mást a technológián, de hát jobbra olyan munkát végzünk, amit nehéz automatizálni. Igaz, tudok olyan munkafázisról, amit itt közzőrüvel csinálunk, ám Debrecenben már gépesítették. A mosóberendezésünk is elég korszerűtlen. Remélem, majd idővel minden megoldódik — bizakodik.

A műhelytől jól elkülönített helyiségben található a korongszabályozó, s a korongragasztónak is külön termet biztosítottak. Az üzem kialakításakor tehát figyelembe vették a munka- és balesetvédelmi előírásokat. A látottak alapján hajlamos lennék azt a következtetést levonni: Nagyivánban minden rendben van. Am tudom, sokat kinlódna még, hogy I. osztályú árut tudjanak Debrecenbe küldeni. Mert a szakmai tudást nem helyettesítheti száz százalékgig a gyakorlat. Mind a kettőt, dolgozni kell, s nem is keveset.

Iván Gizella

Korszerű körkötőgépeken készül a Budapesti Finomkötöttáru-gyár legújabb, fémszállal díszített kelméje (MTI-fotó — Tóth Bálint)

Az úton társak vagyunk

Egy közlekedési anket tanulságai

Az összejevetel kezdetét délután öt órára hirdettük meg. Feltevésszerűen a téma igen sokakat érint: gépkocsivezetőket, gyalogosokat egyaránt, vagyis szinte mindnyájunkat. Bizakodóak voltunk, hogy az anket helyszínén zsúfoltság lesz, talán még be sem fér mindenki.

A gépkocsivezetők—gyalogosok elmúlt hónapban megrendezett anketjában azonban sajnálatos módon igen kevesen jelentek meg. Az érdektelenség miatti kesergésünket mégis öröme válthattuk, aminek elsősorban az volt az oka, hogy a jelen lévő közlekedési szakemberek és érdeklődők — főként nyugdíjasok — hasznos beszélgetést folytattak. Akik eljöttek, javaslatokat is hoztak magukkal, nemegyszer kritikus megnyilatkozások hangzottak el.

Minden harmadik...

Az elmúlt években az Országos Közlekedésszabályozási Tanács „Járművel vagy gyalog, az úton társak vagyunk” címmel országos akciót hirdetett két hónap időtartamra. Az akció elsődleges célja nyilvánvaló volt: javítani kell a járművezető és gyalogosok közötti partnerkapcsolatokat. A megszervezett találkozónak tehát ez adott aktualitást. És persze a figyelemfelhívó adatok, a szomorú statisztikai kimutatók.

Egy felmérés szerint az elmúlt öt évre visszatérően a gyalogosokat sújtó balesetek számát illetően nem történt lényeges változás. A balesetek természetét vizsgálva kimutatható, hogy az említett félévtized alatt — az összes személyi sérüléses baleset egyharmada — 29 713 tragikus esemény sújtotta a gyalogosokat. Vagyis minden harmadik baleset... Az összes baleset hétnyolc százaléka halálos kimenetelű — állapítja meg a kimutató. Ezzel szemben a gyalogos elütéseknél ez az arány 11,5 százalékra emelkedik. A vizsgált időszakban 3581 személy (gyalogos) életét vesztette el ilyen módon.

A jogi megítélés szerint a gyalogos elütések nagyobb részénél meghatározó saját maguk felelőssége. Jelentős azonban a járművezetői közrehatás is: 1980-ban például 2453 esetben járművezető volt a felelős a baleset bekövetkezéséért. Nem nehéz arra a következtetésre jutni, hogy a fizikai törvények szerint jármű és gyalogos érintkezése esetén egyértelműen a gyalogos kerül hátrányos helyzetbe.

Ha már a felmérésről szólnunk, érdemes megemlíteni néhány balesetet előidéző okot. A szerencsétlenségek több mint ötven százaléka az úttestre való vizgázatlan, hirtelen lelépés miatt következik be. Évről évre növekedik a tilos jelzésen történő áthaladások miatti balesetek száma. Továbbra is nagy veszélyt rejt magában az álló jármű előtti áthaladás. Az esetek zömében a gyalogos féktávolságon belül lép a jármű elé, amikor a jármű már nem állítható meg.

Mikor hibás a gépkocsivezető? Evente átlagosan 900 gyalogost azért ütnek el, mert a járművek sebességét helytelenül választják meg. Vagy: számtalan esetben nem biztosítják a gyalogosok számára — a kijelölt helyeken — az áthaladási elsőbbséget. Különösen veszélyes — emiatt legtöbb esetben halálos kimenetelű — balesetet okoznak szabálytalan előzésekkel.

Az önbizalom veszélye

A Megyei Közlekedésszabályozási Tanács által rendelkezésünkre bocsátott statisztika és felmérés ismertetése után kezdődött meg valójában az anket. A közlekedési szakemberek és a jelen lévő érdeklődők párbeszéde.

Örömdetes jelenség, hogy akik eljöttek, szinte mindnyájan véleményét nyilvánították. Ahogy azt a rendező szervek elképzeltek, nem csupán gyalogosokat, gépjárművezetőket érintő témaköröket vetettek fel, hanem általában a közlekedésről szólnak.

Csak egyetérthetünk azzal a felszólalóval, aki kijelentette, hogy a közúti közlekedésben részt vevők közül nem a hivatásos gépjárművezetői jogosítvánnyal rendelkezőkkel van a legtöbb baj, hanem a könnyen jogosítványhoz jutókkal. A legnagyobb veszély akkor fenyegeti az ilyen úrvetítőket, amikor — három-négy évi gyakorlat után — azt hiszik, már mindent tudnak, minden helyzetben helyesen cselekednek.

Többet helyesebben bölintottak

erre a közlekedési szakemberek közül. Így Csongrádi Péter, a KPM Debreceni Közüti Igazgatóság vezetője, Vass György rendőr főhadnagy, az MKBT képviselője, Kovács István, a Debrecen városi Tanács közlekedési csoportjának vezetője. Azon a javaslaton is érdemes elgondolkozni, amely szerint a kötelezően előírt maximális sebesség lakóterületen 50 km/óra legyen. Többen követelték határozottan, hogy a visszaeső gyorsjáratokat büntessék a hatóságok szigorúbban!

Elénk vita alakult ki — ez egyébként a rendelkezés bevezetése óta folyamatosan tart — az országutakon tapasztalható sajátos helyzetről. Nevezetesen arról, hogy a tehergépkocsik maximális sebessége 70 km/óra, a személygépkocsiké pedig 80 km/óra lehet. Ez a csekély különbség sok esetben, számos forgalmi szituációban nem elegendő a biztonság előzéséhez.

Érdektelenség, közömbösség

Nem is olyan régen megyénkben egy igen sajnálatos tragédia következett be. Fiatalkorú, jogosítványtalan rendelkezésű autós felelőtlensége következtében három ember halálát okozta. Ennek kapcsán megjegyezték, hogy a segédmotorosok 14 éves korban már jogosítványhoz juthatnak, ugyanakkor személygépkocsira is kaphatnak jogosítványt 17 évesen. Ezt korainak tartják, érdemes lenne módosítani az erre vonatkozó rendelkezéseket.

A felszólalók jelentős része mondandója közé sorolta a forgalomirányító lámpákkal kapcsolatos észrevételeit. A vélemények természetesen ezen a téren is megoszlának: van, aki rövidnek ítélte meg a lámpák váltási idejét, mások

hosszúnak. Itt javasolta valaki, ha a jelzőlámpák meghibásodnak, irányítsák a forgalmat közlekedési rendőrök. Hajdú-Bihar megyében szinte alig látni ilyeneket. Ezzel kapcsolatban a Debrecen városi járási Rendőrkapitányság képviselőjében jelen lévő V. Kiss Imre szándos elmondta, hogy Hajdú-Bihar megyében nincsenek kiképzett forgalomirányító rendőrök. Erre főként olyan helyeken van szükség, ahol igen sok a forgalomirányító jelzőlámpával ellátott kereszteződés. Szóba került a Vörös Hadsereg, Széchenyi, Kossuth utcai kereszteződés gyalogosforgalma is. A felszólalók szerint itt összevissza állapotok uralkodnak, a gyalogosok keresztül-kasul járhatnak a kereszteződésben. E véleményvel teljesen ellentétben Kovács István úgy nyilatkozott, hogy ez a kereszteződés országosan is egyedülálló. A gyalogosok maguk ismerték fel, hogy egyszerre váltanak szabadra a jelzőlámpák, vagyis járműmozgás nincs. Így keresztben is áthaladhatnak az utas. Ezen nem is kívánunk változtatni. (Hasonló a helyzet a Rákóczi—Csapó utcai kereszteződésnél.)

Az egyik pesszimista hangulatú felszólaló jelenleg közlekedési morálját enyhén szölvén nem tartja kielégítőnek. A közutakon érdektelenség, közömbösség uralkodik, nincs elegendő türelem, udvariasság.

Elgondolkodtató témát vetett fel az egyik közlekedés iránt nagyobb figyelmet tanúsító jelenlevő. A jogosítvány megszerzése után — ez főként az úrvetítőkre jellemző — a többség elegendőnek tartja a megszerzett ismereteket. Pedig az emberi természetből fakadóan könnyen felejtünk, arról nem is beszélve, hogy az évek során új szabályok léphetnek életbe. Vagyis a folyamatos önképzés elkerülhetetlen!

***

Csaknem három órán keresztül vitakozott, cserélt gondolatot az anketon részt vevő mintegy negyven érdeklődő. Igazán hasznos akkor lett volna a találkozó, ha még szélesebb körben nyilvánították volna véleményét az érintettek: a gyalogosok és gépjárművezetők. Hisz a két tábor véleménye szinte mindannyiunkat érint. Ezért is adtuk közre.

Kiss Dezső Péter

Együtt közlekedünk

Mint a nomádok

EGY KÚTFÚRÓ BRIGÁDNÁL

Mint hajdan a nomád pásztrok, úgy vándorolnak a kút-fúró brigádok szerte az országban. A Hajdú-Bihar megyei Víz- és Csatornamű Vállalat brigádjainak tagjai a nomádizálási területre, hisz nevükhöz is kiderül a helyi illetékesség, ám kivételes esetekben máshol is fúrnak kutakat. A nomádok télen enyhébbet kerestek maguknak, a völgyekbe, a folyók mellé húzódtak, de a kút-fúrók teret nem befolyásolják az évszakok, oda mennek, ahol a föld mély rétegeiből vizet kell a felszínre hozni vagy egy régi kutat kell megjavítani. Télviz idején éppen annyit dolgoznak, mint nyáron, hisz a gépek előtt nem akadály a fagyos föld, s az évszakok vonulása fitymát hánny gépeket ki kell szállítani.

Hiába vándorolnak sokat, mégis kevésszer látjuk őket, kevéssé ismerjük, mint a kéményseprőket. Igaz, a vállalatnak csak tizennyolc kút-fúró munkása van, ám főleg azért látjuk őket ritkán, mert általában kint dolgoznak a határban, sokszor olyan messzire a legközelebbi településtől is, hogy munka végeztével nem ér meg begyalogni.

Maroknyi csapat

A Víz- és Csatornamű Vállalat „örökölte” a kút-fúrót, s ma sem a kutak léteztetése jelenti itt a fő profilját. Evekkel ezelőtt még hat brigád járta a megye falvait, vizeseit, hogy megjavítsák az eldugult, szűrő-, csőhibás stb. kutakat. Jelenleg — Kéry Lajos építészvezető közvetlen irányításával — csupán három brigád dolgozik ebben a szakmában.

Wolf Ervin osztályvezetővel a Pócsi-brigádot látogattuk meg (minden bejelentés nélkül). Mégsem volt nagy riadalom, ijedős gyorsasággal végzett kirakatmunka, mint néhol azt ilyenkor tapasztalhatjuk. Látszik, hogy megszokták már a „nagyfőnök” látogatásait, s ez még akkor sem ijesztő, ha olyan embert hoz magával, akiről nem lehet tudni, kicsoda. Am nem is lehet itt úgy kikerülni a „jön a főnök, mozogjunk egy kicsit”-féle mutatóvanyokkal, hisz ezen a helyen elemeltaris erőt „főnökök” diktálnak: a földrétegek, a víz, a talajfajta stb.

Ismerem jól a kút-fúrót, forrószággal, fagyval dacolva, a nehéz munka kihívásának becsületesen megfelelő, markos emberek. A puhaságot nem ismerik, az egymásrautaltságot mélyen átérző, kemény, a szakmához hű férfiak ők.

A Hortobágy közepén

A Pócsi-brigád a Debrecenről 60 kilométernyire levő Tuka közelében dolgozott (s most is még), a Hortobágy közepe táján.

Tukához közeledve Wolf Ervin a Hortobágyi Állami Gazdasággal kötött szerződésről és a Pócsi-brigád munkájának jelenlegi fázisáról beszélt.

Négy kutat fúrunk az állami gazdaságnak, három nagy (370 m) és egy kisebb (170 m) mélységűt. A gazdaságnak azért van ilyen sok vízre szüksége, mert a közeljövőben nagyarányú angolnatenyésztésbe fog. Csak ahhoz volt elegendő vizük, hogy a kísérletet elindítsák. Ezért kezdenek kútépítéssel, bár ez nem olcsó dolog, hisz, nem kevesebb, mint egymillió forintért fúrunk egyet. S itt négyet fogunk csinálni, ezenkívül csatornázási munkákat is végzünk. Két kút már elkészült. Egy vízforrásnak 1000 litert kell adnia percnként, mi 1300-zal adjuk át. Az angolnatelep vízigénye 7,5 köbméter/perc, a víz hőmérsékletének 25 Celsius-nak kell lennie. A mély kutak 27 fokos vizet adnak, a 170 m-es pedig 17 fokosat. A kettőt megfelelő arányban összekeverjük, s úgy jön ki a 25 Celsius-fok.

A Pócsi-brigád

A Pócsi-brigád mesteréről, Pócsi Dánielről kaptam a nevet. Ő már harminckét éve kút-fúró, 1955 óta mester. Az öccse, Pócsi Károly a második legrégebbi ember, ő 21 éve „bányászta” a vizet. „Én is régi bütördarab vagyok már — szóval meg Szöllősi Barna bácsi —, húsz éve vagyok itt.” Bagoly Sándor bácsi tizenkét évet húzott le, a többiek kevesebbet, bár ők sem afféle vándormadarak. Ha ide jöttek, megpróbálják megállni a helyüket. Néha össze kell szorítani a

fogat, de talán éppen ez a férfias keménység tetszik nekik. Kovács László, Magó János, Kovács Miklós és Kiss József egyaránt fiatal emberek. Szívesen dolgoznak itt, holott a kút-fúrás korántsem tartozik az álmódott szakmák közé, s egyáltalán nem ifjú házának való, hisz a fiatalok még kívánják a mindennapi együttét.

Napi munkaidejük szabálytalan, van olyan, hogy már hajnalban felbőgögték a gépeket, máskor pedig még késő este is munkában találni őket. Pénteken rendbe teszik a portát, takarítanak, karbantartják a gépeket, megtisztítják a szerzőmokat, majd kibújnak az olajosáros gúnyából, s elválnak egymástól, igrékeznak hazafelé a szélrózsa minden irányába, hisz nyolcan hét helyre valók (Tépe, Konyár, Nyírabátor, Buj, Körösszegapáti, Debrecen, Újléta). A szinte már kötelező kérdésre, hogy szeretik-e a munkájukat, Szöllősi Barna bácsi tréfásan válaszol.

— Hogyne, jobb ez, mint a vályogvetés. Ez benne a legjobb, hogy nem lehet tudóbajt kapni, mert nem porol.

Látom már, hogy ő itt a vicegyártó, mindig ügyeletben levő főneveltető.

— Van-e olyan brigádtag, aki más szakmával hagyott fel a kút-fúrás miatt? — kérdeztem.

— Hát persze — siet a válaszszal Barna bácsi, s már tudom, hogy ez sem lesz komoly — ő például kazánkövacs és tajtékpipa-rezülő — mutat a társára. Miután a netevés elül, Kiss József (még csak egy hete van itt) szólal meg csendesen.

— Nekem szobafestő és fényező-mázoló szakmunkásapriom van. A festést nem bírtam már a lábam, a fényezőstől pedig féltem, hogy tudóbészűrdést és szilikózt kapok.

A nomád jelleg visszaszorítása

Ezután a táplálkozásról beszélgettünk. — Szoktak-e főzni? — érdeklődöm.

— Nézzem be ebbe a szekrénybe! Több minden van itt, mint egy ABC-ben. Még ugyan jókat főzünk! Tegnap „tízta vót” meg „kolompír” ma meg „kolompír” meg „tízta”. Holnap öhömöt, holnapután slambucot, azután meg öregebbencset főzünk — kapom a választ, ami szintén humorosnak látszik, de igaz. (A beavatottaknak persze tudniuk kell, hogy ez mind egy étel, a slambucot jelenti.) Azt mondja egy régi mondás, addig nem kell félni a magyar embert, amíg a kedélye megvan. Úgy gondolom, a kút-fúróra ez fokozottan igaz.

A vállalat sokat törődik azzal, hogy a fúrók életéből a nomád jelleg visszaszorítsa, pontosabban: igyekszik javítani az elhelyezkedési és a munkakörülményeken. A könnyen mozgatható lakóházakban tv, rádió szolgálja a kikapcsolódást. Van vízmelegítőjük, olajkályhájuk, gáztűzhelyük, még szódavízifonuk is. Meleg vattaruhát, kesztyűt, esőköpenyt, gumicsizmát kapnak. A gépesítés tovább szélesedett már nem kell kézi erővel iszapgödört ásniuk, szállításkor daru segít a rakodásban. A költözéskor éveket ezelőtt egy hétig tartott ma már egy nap is elég rá. A munkások évi jövedelme 1980-hoz képest átlagban 4 és fél ezer forinttal emelkedett, s negyedévenként szépen prémiumot kapnak.

A brigádban mindenki tisztában van az évi tervvel: az idén tizen-négy kutat fognak csinálni. Ők nemigen végeznek javítást, nagy létszámú a brigád, nagy feladatot kapnak. A kisebbeket a hatfős Kardos- és a négyfős Kónya-brigád látja el, ám ez korántsem jelenti azt, hogy ők meg új kutakat ne fúrjanak.

***

Mikor a hőmérő heteken át —20 Celsius-fokot mutatott, eszembe jutottak a szabadban dolgozók. Ide tartoznak a kút-fúrók is, akik ráadásul sárosak, vizesek lesznek a nagy hidegben. Némi lelkiismeret-furdalással élveztem a szoba melegét, miközben arra gondoltam, hogy ők éppen csöveket emelgetnek, felmászhatnak a fúrótoronyba, ahonnan a nagy közből lenézve talán nem is látják a társaikat. Lelkiismeret-furdalómat enyhíti ez a riport.

Érdei Sándor

„Ne segít

Beszélgetés Gyengénlátókkal

Kellemes meleg van Cs Magyar Görülöcsapágy. Három vannak a csöpp gőtt hatalmas német juhás nyunk segítőitára. Ha a h lágtalan embert, észre sem biztonsággal kezel a közp Szolgálatát kollégája ve szed szobába, beszélgetni. — feltápszodik, jön utána — fálaíhoz. Beszélgetőpar olvasóinknak:

— A háborúban vakultam meg, azelőtt izgó-mozgó fiatalember voltam, fociztam. 1953 óta vagyok szövetségi gőtt helyi titkára, s most a országos elnökség alelnöki tisztét is betöltöm. 1953 szeptember óta itt dolgozom. GÖCS telefonközpontjában már a második berendezés felszerelését is megérem. — Hogyan látja a vakok és gyengénlátók — sorstársak — helyzetét az ENSZ által rokkantak évének nyilvánított 1981 után?

— Végzetlenül örülök annak, hogy 1981 a rokkantak éve volt. Központi elnökségünk elnökét, dr. Vass Tibor egyetemi tanárt is meghívták abba a miniszteri operatív szervező bizottságba, amely a rokkantak évének programját kidolgozta. Minden és szép volt, ami ebben az évben a rokkantakért történt, de egy kis elégedetlenség

Füstbe

— Volt egy dédelgetett tervünk a vakon született gyermekek óvodájának létrehozására. Sajnos vannak akik az hiszik, hogy aki születési komplikációk vagy veleszületett rendellenesség következtében vakon születik az már szellemi fogyatékos is. Ez nem igaz. A vakon született gyerekek — szerencsére mostanában kevesebb van belőlük — ugyanolyan szellemi képességekkel vannak megáldva, mint a többiek. De gondoljuk meg, egy nem látó kisgyermek mennyivel kevesebb ingerhez jut, mint az egészséges! Különösen ha szűles kősné veszik észre, hogy nem lát. Kérdés, ha észre is veszik, mit tudnak kezdeni vele, hogyan tudják pótolni a látás érzéketek. Az ilyen gyermek szűkségszerűen elmaradhat a fejlődésben.

— Hasonlóan ahhoz, hogy az általában ingerszegény környezetben nevelkedő látógyerekek is elmarad.

— Ugyanaz a helyzet. Eppen ezért elhatároztuk, hogy legalább Debrecenben megvalósítjuk a vakon született gyerekek óvodáját. Hogy milyen eredményes lehet egy ilyen óvoda, kipróbáltuk. Bejötték a gyerekek és a szülők. Látszott azokon a gyerekeken, hogy igénylik a közösséget. Boldogan játszottak egymással, úgy búcsúztak, hogy viszontlátásra. Sajnos, aztán elmaradt a viszontlátás.

Jó együtt

— Hogyan dolgoznak a szövetséggel együtt az állami és társadalmi szervek?

— Nem lehet panaszom ez ügyben. Részt veszek az operatív bizottsági üléseken, dolgozom a Vöröskeresztben. A vakok dolga nem kampányfeladat, folyamatosan csinálni kell. A vállalatok nem úgy foglalkoznak ezekkel a kérdésekkel, ahogy kellene. Amikor egy-egy vak vagy gyengénlátó embert el kell helyezni, vannak vállalatok, amelyekkel közelharcot kell folytatni. Pedig a vakoknak az életet, a társadalomba való visszailleszkedést jelenti a munka. Nem lehet borzasztóbb, mint vakon, karba tett kézzel ülni. Sok segítséget adott a vakok munkába állítása terén a Debrecen városi Tanács munkaiügyi osztálya is. Ennek köszönhető, hogy a mi megyénkben van a legtöbb

„Nem sajnálatot, segítséget várunk”

Beszélgetés Csengeri Józseffel, a Vakok és Gyengénlátók Szövetsége Hajdú-Bihar megyei titkárával

Kellemes meleg van Csengeri József munkahelyén, a Magyar Gördülőcsapatgyűlés Művek telefonközpontjában. Három van a csőpp helyiségben, egyikük háta mögött hatalmas német juhászkutya nyúlik el. Ríportálnunk segítőtársát. Ha a háta mögött nézzük a 38 éve világtalan embert, észre sem vesszük, hogy nem lát, olyan biztonsággal kezeli a központi kapcsolótáblát.

Szolgálatát kellékei veszi át, mi átmenetünk a szomszéd szobába, beszélgetni. A kutya — Amazonnak hívják — feltápaszkodik, jön utánunk, s ismét lefekszik gazdája lábához. Beszélgetőpartnerem először bemutatkozik olvasóinknak:

— A háborúban vakultam meg, azelőtt izgó-mozgó fiatal ember voltam, fociztam is. 1953 óta vagyok szövetségünk helyi titkára, s most az országos elnökség alelnöki tisztét is betöltöm. 1953 szeptember óta itt dolgozom a GÖCS telefonközpontjában, már a második berendezés felszerelését is megérttem itt.

Hogyan látja a vakok és gyengénlátók — sorstársai — helyzetét az ENSZ által a rokkantak éveinek nyilvánított 1981 után?

— Végelentlen örültünk annak, hogy 1981 a rokkantak éve volt. Központi elnökségünk elnökét, dr. Vass Tibor egyetemi tanárt is meghívták abba a miniszteri operatív szervező bizottságba, amely a rokkantak éveinek programját kidolgozta. Minden jó és szép volt, ami ebben az évben a rokkantakért történt, de egy kis elégedetlenség van bennünk. Már 1980-ban tudtuk, hogy a vakokra nézve nem sok eredményre számíthatunk. A rokkantak évét ugyanis egyértelműen a mozgássérültekre szabták. Akár a rádió, akár a tévé műsorait emlitem, ez volt a jellemző. A kózhít a vak vagy gyengénlátó embert nem tekintik nyilvánvaló testi fogyatékosnak. Látszólag nincs semmi baja, nem hiányzik semmi keze, sem lába. „Csak” a látása hiányzik. Ez helytelen szemlélet.

Füstbe ment terv

Volt egy dédelgetett tervünk a vakon született gyermekek óvodájának létrehozására. Sajnos vannak, akik azt hiszik, hogy aki születési komplikációk vagy veleszületett rendellenességek következtében vakon születik, az már szellemi fogyatékos is. Ez nem igaz. A vakon született gyerekek — szerencsére mostanában kevesebb van belőlük — ugyanolyan szellemi képességekkel vannak megáldva, mint a többiek. De gondoljuk meg, egy nem látó kisgyermek mennyivel kevesebb ingerhez jut, mint az egészséges! Különösen ha szülei későn veszik észre, hogy nem lát. Kérdés, ha észre is veszik, mit tudnak kezdeni vele, hogyan tudják pótolni a látási érzeteket. Az ilyen gyermek szükségszerűen elmaradhat a fejlődésben.

Hasonlóan ahhoz, hogy az általában ingerszegény környezetben nevelkedő látó gyerekek is elmarad.

— Ugyanaz a helyzet. Éppen ezért elhatároztuk, hogy legalább Debrecenben megvalósítjuk a vakon született gyerekek óvodáját. Hogy milyen eredményes lehet egy ilyen óvoda, kipróbáltuk. Bejötték a gyerekek és a szülők. Látszott azokon a gyerekeken, hogy igénylik a közösséget. Boldogan játszottak egymással, úgy búcsúztak, hogy viszontlátásra. Sajnos, aztán elmaradt a viszontlátás.

Jó együttműködés

Hogyan dolgoznak a szövetséggel együtt az állami és társadalmi szervek?

— Nem lehet panaszom ez ügyben. Részt vesznek az operatív bizottsági üléseken, dolgozom a Vöröskeresztben. A vakok dolga nem kampányfeladat, folyamatosan csinálni kell. A vállalatok nem úgy foglalkoznak ezekkel a kérdésekkel, ahogy kellene. Amikor egy-egy vak vagy gyengénlátó embert el kell helyezni, vannak vállalatok, amelyekkel közelharcot kell folytatni. Pedig a vakoknak az életet, a társadalomba való visszailleszkedést jelenti a munka. Nem lehet borzasztóbb, mint vakon, karba tett kézzel ülni. Sok segítséget adott a vakok munkába állítása terén a Debrecen városi Tanács munkautáncos osztagja is. Ennek köszönhető, hogy a mi megyénkben van a legtöbb

szesülnek a vakok és a gyengénlátók?

— 1970 óta lényegesen javult a helyzet. Azóta kapták rendszeresen a vakok (akik fogyatékosok) eléri a 95 százalékos a járadékot. Ez 520 forinttal kezdődött és most 1300-nál tart. Akinek csak a járadéka van, kaphatja a vakok általános segélyét. 1420 forintot havonta. A kettő együtt több, mint a kis nyugdíjasok által kapható összeg a látók esetében. Így nyugodtan mondhatom, jó körülmények között vagyunk.

Milyen a kulturális ellátottságuk?

— Budapesti központi könyvtárunk van, ahonnan sok Braille-írással írt könyvet lehet kölcsönözni. Ezenkívül hangszalagra vett irodalmi műveket is igényelhetünk. Sajnos, ezekből nincs elég, sok pénzbe kerülnek.

Több megértést

Milyen a közvélemény a vakokkal szemben?

— Nem olyan, amilyennek lennie kellene. Helyi-közzel előfordul, hogy átadják a helyet a vak embernek a buszon, de nem általánosan. A saját tapasztalatom például, hogy a 19-es buszon megkapom ezt a gesztust, a 24-esen nem. Sajnos, gúnyolódó megjegyzéseknek is ki vagyunk téve, s gyakran nem is a lumpen elemekét. Egyik nap hallom a megjegyzést a hátam mögött. A feleségem mondja, egy jól öltözött ember tette. Máskor valaki messziről tett megjegyzést, hogy miért megyek kutyával, aztán mikor közelebb jött, észrevette, hogy vakvezető kutya, restelkedve kért elnézést durvaságáért.

— Mit kérnének önök a társadalomtól?

— Tisztelettel kérjük a társadalmat és a közvéleményt, hogy ne sajnáljanak bennünket. Nem kérünk sajnálatot, csak segítséget. Ha úgy adódik, fogadják meg a vak ember kezét, vezessék át az úttesten. Ha idősebb vakok lát valakit, adják át neki a helyét a közlekedési eszközökön. Ezzel nagyon sokat tett érte. S kérjük azt is, fogadjanak el bennünket ugyanolyan állampolgárnak, mint a látókat.

Göz József

Azt akarom mondani...

1. Adósságaink

Mennyi mindennel tartozunk ma is még a régi Debrecennek! Egy közel-múltban lezajlott rádiós vetélkedő igazolta, hogy pl. Arany János debreceni kapcsolatát még szakembereink sem ismerik eléggé. A Hajdú-Bihar megyei Könyvtár pár száz példányban közreadta ugyan Ády, Petőfi, Móricz debreceni vonatkozásait, de hát kihez jutott el ez a pár kötet?

És mennyi érték halmozódott fel azokban a napi-, heti- s havilapokban, folyóiratokban, amelyek e városban megjelentek! Pár éve, amikor Béber Lászlónak a régi Debrecenről szóló cikkeket rendeztem sajtó alá, gyönyörű sorozat tervét láttam magam előtt ismert és ismeretlen debreceni újságírók maradványaitól. A névsor? Többek között Thury Levente, Zoltai Lajos, Ecsedi István, Sipos Béla, Gáspár Imre, Rudnyánszky Gyula, Balassa Sándor, Móricz Pál, Hegedűs Lőránt, Posch Dező, Farkas Lajos (egyeseke szerint tagja volt a Kommunista Párt-nak!) Maizner János, s persze Szathmáry Zoltán (vajon ki ünnepli meg 1982-ben születésének 110. évfordulóját?). És így tovább. S melléjük sorakozik fájdalommal egy új név is, a közelmúltban elhunyt Dankó István.

De hát ki vállalná ennek a sorozatnak költségeit? Hiszen még a debreceni sajtó történetének feldolgozása is roppant hűzagos, Ember Ernő, Korompayné Szalacsy Rácz Mária s mások kutatásai ellenére is. Ki adna akkor pénzt az újságlapokba sárgult halhatatlanság bizonygatására?

Adósságaink így csak szaporodnak tovább. S az értékeket szétthordja a széles útszélre dobott újságlapokon. Nehány megszállott kutató böngészgeti csak a kopogt betűket. Kapaszkodókat keres a jelenhez.

2. Példányszám

Örökzöld témáról szakítok újabb levelet a közelmúltban megjelent Barta János professzor új könyve az Akadémiai Kiadónál. A könyv Debrecenben egyetlen nap alatt elfogyott. Volt olyan könyvesbolt a városban, amely összesen két (kettő!) példányt kapott belőle. Ebben a városban, ahol Barta professzor élete javát eltöltötte, ahol irodalomtörténeti iskolát teremtett, ahol tanítványainak sokasága él.

A könyvkereskedők szerint nem ők a felelősek, hiszen töredékét kapták csak annak a példányszámnak, amit rendeltek. Hibáztattak persze a kereskedelmi vállalat központjában is az elosztásnál. Nekem azonban a városban, amely össze-kiadó számított el magát, s mesterségesen teremtett rossz közérzetet azokban az olvasókban, akik szívesen tanulnak esztétika mellett gondolkodást, szemléletet s erkölcsöt is Barta professzortól. Pedig a rossz közérzet a szellemi életben különösen veszélyes, még vizethet: Ismerve Barta professzor vitáit, ebben az esetben például ahhoz a kétélyhez, hogy talán nem is véletlenül határozták meg alacsonyban e kötet példányszámát...

3. Kritika

A kritika mulatságosan ellentmondásos jellegén már évek óta nem csodálkozik. Legfeljebb mosolygok. Most például a makrancos hölgyről olvastam kritikát az Élet és Irodalomban és a Film, Színház, Muzsikában. Hát mit mondjak? Úgy tűnik, a Madáchban két egészen más előadásban mutatták be egyszerre Shakespeare vígjátékát.

Aztán — közelebb a szűkebb pátriához — olvastam Köröspataki Kiss Sándor kritikáját az Új Tükörben a debreceni Csokonai Színház Kivilágos kivilágos című előadásáról. És eszembe jutott, mit olvastam ugyanerről az előadásról a Film, Színház, Muzsikában és itt, a Hajdú-bihari Naplóban. Hát... Nem tudom. Egy biztos, ennyire semmiféle egyéni izlés nem térítheti el egymástól a véleményeket. Az a gyanúm, hogy művészeti kritikánkban hovatovább a személyes rokonszenv, vagy ellenszenv válik esztétikai kategóriává. És az öreg hiba, mert értékzavar származik belőle. Ha már eddig is nem származott...

Koltai Tamás mindenestre megtalálta a mindenki számára kényelmes megoldást. A kecskeméti Tűzijáték előadásáról kritika helyett interjú közölt Szóke Istvánnal, az előadás rendezőjével. Így aztán nincs vita, nincs érdek-lődés, mindenki elégedett, boldog...

4. Szemüvegek

Szaporodik napjainkban a szemüvegesek tábora. Nem valami új szembe-tegység vagy járvány ennek az oka, hanem egy társadalmi szokás, vagy gyakorlat, amely különösen alkalmas arra, hogy mindent eltorzítson, akár a vidám park különleges tükröi.

Szaporodnak azok is, akik rózsaszínű szemüveget viselnek (épp ma egy hete írtam meg ennek egyik példáját). Ok szeretnek mindent jobbnak, szebbnek látni a valóságosnál, sőt ha valahol konfliktust érzékelnek, még el is takarják a szemüket. Így könnyebb.

Vannak, akik a sötét pápaszemet szeretik. Csak azt hajlandók látni a világból, ami rossz, ami gond, megoldatlanság. Van ilyen? Van bizony, nem is kevés. Ne tagadjuk, az újságíróknál is akad raktáron sötét szemüveg jócskán. De nem csak ott! Van ilyen a munkahelyen, a közéletben, mindenütt. Mert lépten-nyomon hallja, tapasztalja az ember, hogy nálunk most az a sikk: bizonyítsuk be, lehetőleg minél több emberről, hogy alkalmatlan a feladata ellátására. Felnyújtjuk hibáit — (teszünk is hozzájuk) —, s lassan aztán el is hiszik ezt. Márpedig ki nem követ el hibát? S olyan kevés emberben fordul meg, hogy segíteni is kellene, s lehetne talán, nem mindjárt valóságos vagy kitalált bizonyítékokat keresni...

Meg kellene próbálnunk levenni a fölösleges szemüvegeket. Vagy ha nagyon muszáj, használjunk olyat, amelyik se nem rózsaszínű, se nem fekete. Hátha ezzel tisztábban látjuk a világot.

Színház-író!

JEGYZET

Egyenlő mércével

Cikknek is beillő olvasólevelet kaptam nemrég. Megtörtént esetet beszél el. Dióhéjban a kis történet:

Egyik intézmény nyugdíjas fűtőjének az volt a feladata, naponta olajjal feltölteni és begyújtani az intézmény olajkályháját. A bácsi-ka nem sokáig gyakorolta ilyen tevékenységét. Volt ugyanis egy régi szokása: minden reggel felhajtott egy kupica pálinkát. Sőt, egy napon többet is megivott, mert nagyon hideg volt. Eppen ezen a napon történt meg, hogy valaki alkoholszondával kínálta meg az intézmény segédmunkását. Még bele sem fűjt máris mondta, vele usyan ne csináljanak semmiféle vizsgálatot, bevallja őszintén: ma is megitta a magáét mint tegnap meg tennapolt. Az esete nem végződött heppi enddel. Az öreg vehette a munkakönyvét, súlyosan megsértette a munkavédelmi szabályokat. Ugyanaznap a fűtő főnökének tiszteletére nagy ivászatot csaptak munkaidőben, de ezen az eseményen senki sem jött szónézni.

Eddig a történet, és sajnos, nem tudok mit kezdeni

vele. Nem tudok mit kezdeni vele, pedig benne — mint csöppen a tenger — élünk jó néhány visszassága tükröződők.

Nagyon sok embernek kezdődik úgy a (munka)napja, hogy felhajt egy féldecit, vagy ahogy mostanában mondjuk, felelt. Az alkohol sokan úgy élnek együtt, mint a kenyérral. Nap nem múlik el nélküle. Nem sikerült kiirtani a munkahelyi italozást, egy-egy név- vagy születésnapon iratlan szabály, hogy folyjon a sör, bor, pálinka.

Nem mérjük egyforma mércével az embereket. Ami bizonyos embereknél büntető cselekmény, másoknál még egy ejnye-ejnyét sem vált ki.

Nem is tudom, melyik a károsabb, melyik okozza a legtöbb bajt közéletünkben. En magam azt hiszem, egy negyedik jelenség, amely még benne van ebben az esetben. Ez a jelenség valamiféle szemellenző, amely megakadályozza, hogy a valóságot többoldalúan vizsgáljuk.

Ez a levélfele az egyik álláspontot képviseli. Eszerint a szegény, munkában

megfáradt fűtő egyetlen szó-rakozása a reggeli féldecit. Úgy megszokta már, hogy nem zavarja műveleteinek elvégzésében. Talán akkor lenne bizonytalan léptű, akkor nem tudná ellátni igazán a mindennapos feladatát ha nem inná meg szokásos pálinkáját. Erre az intézmény szörös szívű közep-tetője nincs tekintettel.

Most győzködni kellene az ilyesfajta szemüvegen néző, lódo embert arról, hogy valóban nem szabad a veszélyes üzemnek számító olajkályha kezelése előtt alkoholt fogyasztani? Említsem meg, hogy a halálos üzem balesetek hány százaléka következett be azért, mert a dolgozó ittas volt. Vajon nem ilyesféle enyhe ittaság miatt következett be az, hogy egyszer egy külön-normális ember a hőre megolvadó műanyag kannában melegítette fel a fűtés-hez szükséges olajat az olajkályha tetején? Bizony, akinek munkájától nemcsak saját, hanem mások élete, testi épsége függ, nem íhat munka előtt vagy közben.

G. J.

Kerámiaköltészet

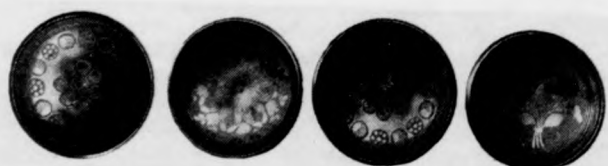
1777 óta, több mint 200 éve forog a korong a nádudvari Fazekas család portáján. Ifjú Fazekas Lajos és testvérei már a nyolcadik generációt képviselik. E kétszáz év alatt a Fazekas család híressé tette a fekete karámiát, amely fekete, de nem egyszínű. Az edények formája, díszítése a fekete kerámiának különös értéket, méltóságot ad. A legszebbek, a legsikerültebbek olyanok, mint egy-egy költemény.

A fekete kerámia formáit, díszítését a Fazekas családok mindig fejlesztették, gazdagították. Egy-valami azonban nem változott: a kerámia alapanyaga, az agyag, amely megfelelő módon előkészítve kerül a fazekaskorongra. A

forgó korongon formálódó edény azért érdekes, mert az alaktalan agyagból néhány perc alatt lesz kecses, karsú formájú korsó, öblös edény vagy tál. A motívumokat íróasszonyok rajzolják kavicsal az edényre, majd a következő munkafolyamat, az égetés után nyeri el az edény végleges alakját.

Ifjú Fazekas Lajos — a Fazekas család egyik legtehetségesebb tagjának ígérkezik. Számos országos pályázaton nyert első díjat, több európai nagyvárosban mutatotta be művészetét kiállításon. A kritikaj visszhang alapján mindig sikerrel. Aki ismeri munkáit, tanúsíthatja, hogy nem méltatlanul.

(Kalmár István felvételei)

Mostoha felté

Nem a

NA

Atlagosan ötvenszerlik s csukódik naponta hajdúnánási városi kőtar ajtaja. A művelőközpont öreg épületében 2912 olvasó kereste a jén februáriig körülhatszázán ismét jelentő új olvasnivalóért. Az olvasókönyvtárak kimutatásának érdekében kevesebb mint százötven kötetet gyűjtött fel a városi könyvtár. A tizenhét kötetes gyűjtemény közt van a számláló hajdúvárosi kötetek tizenhat százötven olvasó. E rétegek csak egyharmada középső egyetemi munkás, és az öt-tíz százalék között mozog a szellemi dolgozók aránya. A könyvtárak között a 14-19 éves korosztályból vannak a többiek. Az utóbbi évek tapasztalatai azt mutatják, hogy ha csekély mértékű is, de nő a fizikai dolgozók érdeklődése a könyv iránt. A fiatalok a mai mai irodalom alkotásait és a meretterjesztő műveket inkább a klasszikusok iránt szesítik előnyben. Az olvasás a középkorúaknál és mezőgazdasági dolgozóknál a legkevésbé divatos, keveset és igényesen olvasnak.

E pár mondat is mutatja, hogy a könyvtár sokat tud a városi olvasóiról, ismeri szokásaikat, igényeiket. Annál inkább, hogy a könyvtárak viszont — talán eredményes belső munkájuk révén — a megyei szakmai közvéleményre többet tud, mint a városi olvasók.

Könyv

Katonás rend a polcos Betűrend, téma szerinti portosítás, a könyvek géncén és a katalóguscédulák ugyanolyan színű csik, ez is a tájékozódást könnyíti. Melléfogok ám, amikor kötetek számát becsülni próbálom! Negyvennyolc, fél ezer „tétel” van a városi könyvtárban: 47 kötet, 1400 folyóirat, hanglez és ugyanaz, dia. A vettenivalót és hanglezet két éve gyűjtött kölcsönzésüket szeretnék megvalósítani. A könyvekből 33 ezer a működési központtal egy fele alatt társbirtékeskedő — nem sokára a régi pártiszház csaknem négyszáz nézetmételét elfoglaló — nötkönyvtárban, tízezer gyermekkönyvtár, tízezer ötezer pedig két általános iskolában és a Tedeji Állami Gazdaságban található. Az utóbbi három fiókot — állományt elaprózó 2-3 kötetes letéti könyvtár (szekrények) felszámolásával, illetve egyesítésével hozták létre.

Értekes része a gyűjteménynek a honismereti helytörténeti anyag több száz kötete. Közöttük felehető mindaz, ami Nádudvar múltjával és jelenével kapcsolatos. A ritkaságszámba menő irományokat, nyomtatványokat fénymásolatokba szereztek be és iktatták a könyvek közé. 1972-től feltárták a Napló cikkanyagát is naprakészen, katalógus formájában. Jövőre, hogy munkájuk eredményét közzé tegyék, a helytörténeti bibliográfiát szeretnék kiadni. Figyelemre méltó a tizenhárom kötetes gyűjtemény kialakított pedagógiai szakfolyóirat-állomány is, amely mellé ajánló bibliográfiák készültek: ötletadó ismeretterjesztő pedagógusok részére a tantervhez és a különböző ünnepségek megrendezéséhez szükséges segédanyagokból.

Könyv és pénz összefüggése korántsem mellékes szempont. Nem mert például az évi 115 ezer forintos beszerzési keret tavaly május szeptemberben elfogyott. Úgy kellett kérni hozzá 25 ezret, a városi tanácstól és újabb 15 ezret a megyei könyvtártól, hogy elegendő legyen. „A könyvtár csak megalkuvá-

Mostoha feltételekkel dacolva

Nem a kölcsönző szemével

NAPONTA ÖTVEN OLVASÓ

Átlagosan ötvenszer nyílik csukódik naponta a hajdúnánási városi könyvtár ajtaja. A művelődési központ öreg épületében lévő könyves helyiséget tavaly 2912 olvasó kereste fel, s idén februárig körülbelül hatszázszor ismét jelentkeztek új olvasnivalóért. Az olvasó-jegyek alapján kimutatható, hogy az olvasóközönség létszáma az elmúlt évek óta folyamatosan növekszik, kevesebb könyv jellemző a tizenévesek között, a fiatalok a mai magyar irodalom alkotásait és az ismeretterjesztő műveket, az idősek a klasszikusokat részesítik előnyben. Az olvasás a középkorúknál és a mezőgazdasági dolgozók körében a legkevésbé divat: ők kevesen, keveset és igénytelenül olvasnak.

E pár mondat is jelzi, hogy a könyvtár sokat tud olvasóiról, ismeri szokásait, igényeit. Annál fontosabb, hogy a könyvtáról viszont — talán eredményes belső munkájuk révén — a megyei szakmai közvéleménye többet tud, mint a nánási olvasók.

Könyv

Katonás rend a polcon. Betűrend, téma szerinti csoportosítás, a könyvek gerincén és a katalóguscédulákon ugyanolyan színű csík ezzel is a tájékozódást könnyíti. Melléfogok ám, amikor a kötetek számát becsülni próbálom! Negyvenhárom és fél ezer „tétel” van a nánási könyvtárban: 47 ezer könyv, 1400 folyóirat, 400 hangkasszeta és ugyanannyi dia. A vetítésvetítő és a hangkasszeta két éve gyűjtik, később kölcsönzésüket is szeretnék megvalósítani. A könyvek közül 33 ezer a művelődési központtal egy fedél alatt társberletkeskedő — de nem sokára a régi pártszékház csaknem negyven négyzetméterét elfoglaló — felnőttkönyvtárban, tizezer a gyermekkönyvtár polcain, ötezer pedig két általános iskolában és a Tedeji Állami Gazdaságban található. Az utóbbi három fiókot az állomány elaprózó 2-300 kötetes letéti könyvtárak (szekrények) felszámolásával, illetve egyesítésével hozták létre.

Értekes része a gyűjteménynek a honismereti-helytörténeti anyag több száz kötete. Közöttük fellelhető mindaz, ami Nánás múltjával és jelenével kapcsolatos. A ritkaságok között megemlíthetjük a „Nánás története” című, a napló cikksorozatát is naprakészen, katalógus formájában. Jövőre, hogy munkájuk eredményét kamatoztassák, helytörténeti bibliográfiát szeretnének kiadni. Figyelemre méltó a teljes évfolyamok gyűjtésével kialakított pedagógiai szakfolyóirat-állomány is, amely mellé ajánló bibliográfia készült: ötletadó ismerettár a pedagógusok részére a tanításhoz és a különböző újságok megrendezéséhez szükséges segédanyagokból.

Könyv és pénz összefüggése korántsem mellékes szempont. Nem, mert például az évi 115 ezer forintot beszerzési keret tavaly márciusban elfogyott. Ugy kellett kéri hozzá 25 ezret, a városi tanácstól és újabb 15 ezret a megyei könyvtartól, hogy elegendő legyen. „A könyvtár csak megalkuvá-

sokkal, a példányszám visz-szafejtésével tud gyarapodni” — olvasható egy jelentésben. Két-három példány-nál több a mégoly fontos könyvből sem kerül a friss szerzemények közé. Az egy lakosra jutó beszerzési ke-ret néhány éve öt forint öt-ven fillér volt (kevesebb, mint az országos átlag) — most nyolc forint. Vajha a könyvek ára is „csak” ilyen mértékben emelkedett volna...

Könyvtár

1979 óta nincs beiratkozási díj a hajdúnánási városi könyvtárban. Az olvasó, per-sze, ettől még nem jön tűz-be, bár módja se nagyon nyílik rá, a helyiségekben ugyanis mindössze tizenöt fok a februári hőmérséklet. Hősugárzóknak lennének arra hivatva, hogy fölmelegítsék a hangulatot, de az elektro-mos hálózat nem bírja a nagy terhelést: délután négykor általában kiolvad-nak a biztosítékok...

Az 1954-ben létesült könyvtár szinte a nulláról indult. Tíz évvel ezelőtt fe-le annyi állománya volt, mint most, és a jelenlegi szakképzett, stabil gárda elődjeként három könyvtá-ros végezte a munkát. Talán az anyagi megbecsülés hiánya is okozta, hogy hallatlanul nagy volt a fluktuáció: öt év alatt tizenhelen cseré-lődtek! A tíz évre dolgozó szakképzett munkatárs fizetése most 3650 forint — 1976-ban még kétezer sem volt...

A mostani gárda minden-esenre, úgy tetszik, megál-lapodott. Ha más nem, a tö-mérdek munka összetartotta őket. Volt ugyanis mit ten-niük: a megyei könyvtár se-gítségével nekik kellett a ren-dszerezett állománygyarapítá-snak és a feltárolásnak. A „hőskoroként” emle-gített időszakban úgy kellett szétválogatniuk a könyveket, hogy melyik penészes és melyik kölcsönözhető. Idő-igényes aprómunka volt a katalóguskészítés is: az ak-kor még 23 ezer könyvhöz több tízezer cédulát kellett készíteni, pótolni, kiegészí-teni. E kevésbé látványos, az olvasó számára csak vég-eredményében észlelhető te-vekenység eredményeképpen megszületett a betűrendes és a szakkatalógus-rendszer, naprakészen cédulákra ke-rültek a társadalomtudomá-nyai témák, az irodalomtudo-mánnyal foglalkozó cikkek.

A felnőttkönyvtár alapterü-lete százharminc, a kilencszáz olvasót kiszolgáló gyermek-részleg a Dorogi úton öt-ven négyzetméter. A kettő együtt együtöde az előírt minimumnak. A hetvenes évek végétől minden szak-mai felügyeleti jegyzőkönyv ennek megállapításával kez-dődik. Idézet a legutóbbiból: „A könyvtár dolgozói na-gyon sok ötlettel és fárad-sággal próbálják megoldani a lehetetlent: a norma szer-inti alapterület egyhatodán biztosítani a zavartalan munkát a könyvek tárolá-sát, a helyben olvasást.” Igen ám, de hogyan? A hir-lapvasó és az olvasóterem ugyanaz a helyiség, egyszer-e csak tizenkét olvasó használhatja. A raktárban a plafonig érnek a polcok — soha nem volt tehát indó-művelet a bővítés, a közmű-velődési funkció ellátását is hátráltató zsúfoltság enyhí-tése.

Könyvtáros

A városi könyvtár vezető-jét Lenché Katalinnak hív-ják. Tíz éve van Nánáson — már otthonának érzi a haj-dúnávást — és 1976-ban ke-rült a Hajdú-Biharban leg-mostohább működési felté-

telek között levő könyvtár élére. Előtte Debrecenben, a KLTE könyvtárában dolgo-zott. 1964-től, érettségije után, hét esztendő telt el ott, Termékeny, sokra tanító hét esztendő. Sokat tanult az ország egyik legnagyobb könyvtárának olvasószol-gálatában, rálatása nyílt a tudományos munkaterületekre. Közben elvégzte a Tanító-képző Főiskolát, a népműve-lő-könyvtáros szakot.

Az Egyetemi Könyvtárban ötvenketten voltak — Haj-dúnánáson öten vannak. — Hat év tulajdonképpen az alapozással, a belső mun-kálattal telt el. Volt ebben költözés, a pénzügyi do-kumentumok rendbetétele, a katalógusrendszer kialakítá-sa és még sok minden egyéb, amit a kölcsönző alig vesz észre. Heti negyvenegy órá-ban tartunk nyitva, de azon a délelőttön, amikor nincs kölcsönzés, szintén még több a munka: az állománygya-

rapításon kívül napközis cso-portokat fogadunk, hogy a gyerekek irodalmi vetélke-dők, könyvtári foglalkozások révén kerüljenek közelebb hozzánk. De már óvodá-sokat is elviszünk a gyer-mekkönyvtárba, ahonnan a képes mesekönyveket, lapoz-gatókat elvihetik ma-gukkal. A nagycsoportosok év végén olvasójegyet kap-nak, így könyvtári tagként kezdhetik az általános isko-lát. S ha az ily módon fel-keltett érdeklődés megmarad és tartós lesz, mi is bizta-tóbb jövő elé nézünk.

J. N. J.

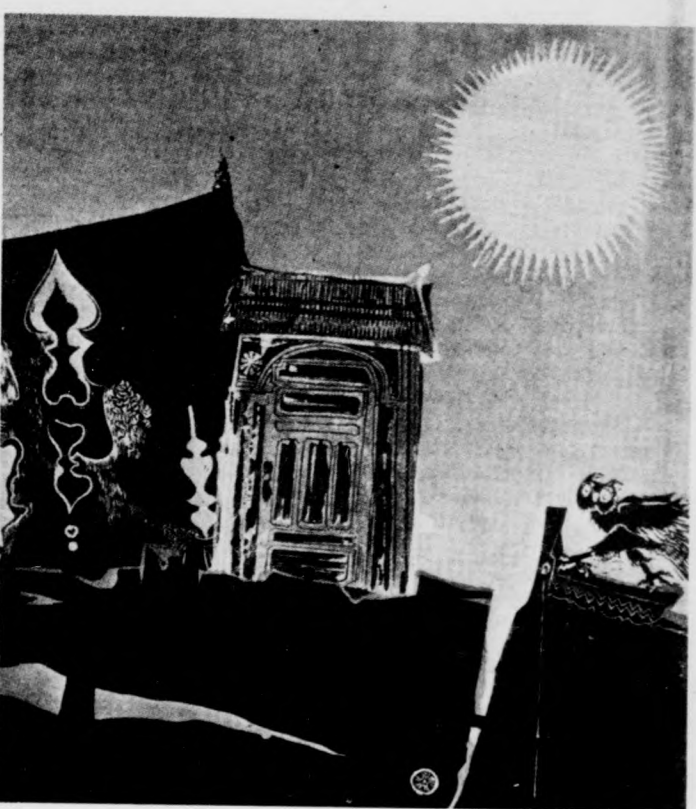
Szilágyi Imre kiállítása a Medgyessy Teremben

Egy évtized grafikai ter-méséből válogat az a kiállítás, amelyet Szilágyi Imre munkáiból rendeztek a Medgyessy Teremben. Ez a tény önmagában keveset és sokat is mondhat. Szilágyi Imre esetében az utóbbit. Azt, hogy egy tehetség beváltotta titkos ígéretét. Önálló véle-ményt formált a világról, s tette ezt úgy, hogy mondani-valójához sajátos szín- és formavilágot talált és teremtett. E mostani kiállítás tehát egy kicsit áttekintés, számadás, összegzés a mű-vész számára, s a nézőnek pedig lehetőség egy jól in-duló művészpályá legszebb darabjaiban való gyönyörkö-désre, értékelésre, érzelmi, gondolati azonosulásra.

Szilágyi Imre olyan mű-vész, aki szigorú belső köve-telményrendszer alapján dolgozik, s ebbe a mesterség-beli tudás, a megformálás, a színváltás igényessége és milyensége ugyanúgy bele-tartozik, mint témák, moti-vumok egymást erősítő rend-je.

Szilágyi Imrét nem most fedezzük fel a közönség szá-mára. Önálló kiállításai és a kollektív tárlatokon való sze-replései már korábban jelez-ték kvalitásait. E mostani bemutatkozás azonban tiszte-lég és szülővárosnak is.

Miből táplálkozik ez a mű-vészet? Abból a világból, amit legjobban ismer, ami körülveszi, amiből a gyer-mekévek élményanyaga szö-vődött. De természetesen másból is: a világra való ki-tekintésből, a lengyelországi és olaszországi élményekből, az irodalomból: Ady, Krúdy hatásától. A bősérményi öreg házak, tetők, kerítések, faragott kapuk díszei, a vi-rágok, a madarak és a ma-dáríjesztők, a farsangi figu-rák, vándorkomédiások, ma-guk igazán nem tekinthetők nagy igényű témáknak. De nála éppen ez hivatkozandó nél-küli témaválasztás párosul a megformálás igényességével, készségével. Jelentéktelen-nek tűnő motívumokból épít figúrgázó erejű műveket. A su-nom ironia, a fanyar humor, gárzás pedig belülről fakad: a nevelés és ijesztő játé-

A bagoly kalandjai

intellektusából és embersegé-ből. A színeiben mértékletesen visszafogott kompozíciók kifogyhatatlan formai le-le-ménnyel metszettek, fantá-ziával alkotottak. A nagy színes felületek (Ady hajói, Nyári ég alatt, Reggeli ha-rangszó) lehetnek drámaikak vagy lírai hangulatkak. Más-kor meg épp a finom moz-gáselemekkel, játékosan fel-épített művek jelzik sokol-dalúságát (Csendes öreg ház-tetők, A bagoly kalandjai, Veronai töredékek). Otlete-sen, színben és formában gazdagon aknázza ki a té-mák variációs lehetőségeit. A képítő elemek: a tárgyi vi-lág és a figurális motívumok léptékeinek felcserélésével jól érvényesíti szemléletének kritikai erejét a groteszkek-ben („Aranyozgatók”). E keménységet azonban gyak-ran oldja finom játékosággal. S ez az összetettség: a fi-gúrgázó erejű műveket. A su-nom ironia, a fanyar humor, gárzás pedig belülről fakad: a nevelés és ijesztő játé-

kos keveredéséből szövdik az a szemlélet, amely Szilá-gyi Imrere jellemző. Munkái ettől kapják sajátos töltésü-ket. Ez azonban nem zárja ki a mélységes humanizmo-t, sőt éppen ez adja fejedet. Szilágyi Imre olyan grafi-kai nyelvet teremtett, amellyel korszerű módon le-het beszélni korunk emberi, etikai világáról. Kiállított színes grafikai erős művés-ziséget mutatnak, aki szüve-rén keperemző fantá-ziával, kiforrott, tiszta eszkö-zökkel fejezi ki belső gazdag-ságát. Munkái főlényes anyagismeretéről, technikai tudásáról, a részletek műves megmunkálásának igényéről tanúskodnak (Öreg Böször-mény, Játékra készen, Kont-rasztok). Ez utóbbi témák múlttal idetzó világa pedig egyáltalán nem jelent műba fordulást. A világ, az élet végtelen gazdagságát, össze-tettséget, bonyolult összefü-géseit jelzik.

Lázár Imre

Filmnapló

A magány útvesztői

A bírósági perek sokasága bizo-nyítja, hogy az emberi butaság és hiszékenysége szinte határtalan. Min-denki vágyik a boldogságra — ez a lehető legtermészetesebb dolog; de az emberek egy részében olyan nagy ez a boldogság utáni vágy, hogy helyzetükről és mindennapi valósá-gáról elfeledkezve bárkinek bármit elhisznek, ha az számukra kedvező kilátásokat tartalmaz. Moldován Do-mokos Rontás és reménység című filmje a hiszékenység szélsőséges példáját vonultatja fel. Már az első képsorokban közli velünk a ren-de-ző, hogy egy megtörtént esemény perég a szemünk előtt — feltételez-hetőleg mindez azért teszi, mert ő maga is világosan látja, hogy a fő-szereplő, Erzsike néni története túl-lépte az abszurditás határát. A fil-met nézve, többször is megérződött bennem a gyanakvás, s önkényes beavatkozással vádoltam az alkotó-kat. A kíváncsiság és a kételkedés hajtott, amikor — dokumentumok után kutatva — igyekeztem kihá-mozni a látottakból az igazságot. S aztán újra megdöbbenem, mert a fellelhető írásos anyagok is azt bizo-nyították, hogy Moldován Domokos nem rugaszkodott el a valóságtól, amikor Erzsike néni történetét fil-mre vitte.

Különös, megdöbbentő világ ele-venedik meg Pap Ferenc kamerája előtt: a házon, a kerítésen túli világ huszadik századi, de ami belül van, az még a XIX. századnál is régebbi-nek tűnik. Erzsike néni, ez a 65 éves nyomorék asszony, önmaga is tele van ellentmondásokkal: analfabéta, éppen csak a nevét tudja leírni, ugyanakkor remekül tud fejben számolni. Továbbá: reggel macská-kal és kacatokkal zsúfolt szobájában felébredve első mozdulatként ön-magát nézi meg a tükörben, gondosan felrakja parókáinak egyikét, majd a műszempillákat, felöltözik, s végez-tel magára elő vesz egy kötenyt, ami legjobban talán a cipészek kö-tényéhez hasonlítható. Tetszeni vá-gyas és praktikus furcsa és izlé-stelen keveréke tükörződik egész alakján, amint bevásárlószatyrá-t maga után húzza kilép házának ci-rádás kapuján. Erzsike néni világa örömtelen és egyhangú, egész életét megkeserít-te testi fogyatéka, a szerelem utáni reménytelen vágyakozás és a feloldhatatlannak tűnő magány — érthető tehát, ha szeretné minden-napjait a különböző dísz tárgyakkal, illetve a valóságától messze eltávolodó álmokképekkel szebbé, változato-sabbá tenni. Moldován Domokos do-kumentum-játékfilmjében ezt a re-ménytelen vállalkozást örökítette meg, a boldogságkeresésnek ezt a furcsa, ugyanakkor tragikusán fájdalmas változatát. A film legfőbb erénye az egységes alaphangulat, amely összhangba fogja a különböző jeleneteket. Mindent áthat a primi-tívség és a furfangosság furcsa ke-veréke, az emberi butaság és rafi-náltság egymást kiegészítő ellenté-te. „A tudós asszonyok”, a „füves és gyógyító nők”, a „szent fiúk” csak egy ilyen primitív gondolkodású és magára hagyott ember mellett kama-toztathatták „földöntúli tudásukat”, egyszerűen függvényei voltak Erzsi-ke néni hiszékenységének és a kör-nyezet közömbösségének. A kevés színhelyen játszódó fil-mnek két csúcspontja van: a kóbor-társaság első csodatétele és a próba-esküvő. Az előbbinél az operatőr, Pap Ferenc apróképpen mutatja be a ház belsejét: a cirádás aranyke-retekben levő, vérző szívű szente-ke, a Krisztus-szobrot, a mennyez-re fettet, jószágosan mosolygó an-gyalokat. Többnyire közeli képeket alkalmaz az operatőr, ezzel is érez-

tetve azt a bezártságot, azt a tudati beszűkültséget, amely Erzsike néni életét, illetve gondolkodását jelle-mezte. A nézőnek szinte olyan ér-zése támad, hogy minden pillanatban fálnak ütözik a kamera, s ez a fal olyan masszív, mint ennek a 65 éves asszonynak a hiszékenysége és olyan áttörhetetlen, mint a korlátoltsága. Kiszolgáltatottságáról, reménytelen helyzetéről tanúskodnak a próbaes-kuvó jelenetei, amelyekben Erzsike néni, ez az alacsony nővér, nyomor-ék öregasszony fehér csipkés meny-asszonyi ruhában, fején szőke paró-kával, földöntúlian átszellemült mo-sollyal boldogan táncol, egészséges, barna bőrű fiatalok karjai között modern ritmú diszkózenére.

Erzsike néni környezete és hihe-tetlenül maradi gondolkodása taszítóan nyomasztó — elgondolkasztó, ugyanakkor felháborító viszont az ügyet tárgyaló bíróság határozata, amelynek értelmében felmentették a család bűnével vádolt kóbor társa-ságot a vád alól, azzal az indokkal, hogy nem követtek el semmi tör-vénybe ütközőt, és különben is két hónapra boldoggá tették Erzsike né-nit, kinek gyógyításáról az orvosok már rég lemondtak, lelki egyensú-lyának visszaadására pedig a pszí-chológusok képtelenek lennének. Olyan ítélet ez, amely rávilágít egy negatív társadalmi jelenségre, ugyan-akkor szabad teret biztosít a szélhá-mosságoknak, mintha azok valójá-ban emberi jócselekedetek lennének. A filmet visszagondolva mindössze az vigasztal, hogy az ügyész a hatá-rozat ellen fellebbezett, így idővel talán mégis megbüntetik a csalókat — de ki fogja egyszer megbüntetni vagy legalábbis felelősségükre fi-gyelmeztetni a magányos emberek csak önön boldogulásával foglalko-zó közömbös környezetét?!

Sümei Anikó

A NAPLÓ TÁRLATA

Bíró Lajos

Bíró Lajos jól ismert alakja Debrecen képzőművészeti életének. Több mint két évtizede vezetője az országos díjakat nyert Medgyessy Ferenc Képzőművészeti Körnek és Stúdióknak, tanára volt több művésztelepnek. Aktív, mindenütt jelen levő, szavát hallható művész, akinek érdemei vannak a művészetpedagógiaiban is. Újabb művészettörténeti dolgozatokat is ír; a készülő Debrecen-monográfiába ő írja az utóbbi évtizedek képzőművészetének történetét. A beszélgetés színhelye a művész Boljai utcái műterme.

— Több kisméretű, nagyon kellemes színvilágú képet látok itt a műteremben. Itt nem tévedek, ezek tengerbrázolások. Hol festette őket?

— 1979-ben Bényi Árpád kollégámmal Szovjet-Litvániában jártunk, a szovjet képzőművészek egyik tengerparti üdülőjében, Palangában helyezték el bennünket. Nem volt szándékomban festeni, de jártunk a tengerpartra, egyszer csak jött, hogy festeni kell. Volt egy kis festékbolt magában az üdülőben, ott vettem meg az alkalmazásokat. Főleg feljegyzéseket csináltam, de az ember nem állja meg, hogy egy-két képet készre ne fessen. Életemben még nem láttam olyan szép eget, felhőképzőzést, mint ott. Az ég legtöbbször a borostyán színére emlékeztetett. A feljegyzéseket időközben itthon képpé formáltam.

— Korábban volt már olyan táj, amelyhez festőként ragaszkodott?

— Igen, a Nyírség, pontosabban Nyírbrány környéke. A feleségem ott tanított, én pedig „szabadúszó” voltam. Ez az ötvenes évek végének időszaka. Azelőtt alig festettem tájképet. Fialtal koromban ugyanis olyanformán vélekedtem, hogy a festő az emberbrázolásnál kezdődik és végződik, követezőképpen a tájképfestő nem festő. Viszont Egerben jól összeharagkozott Jakuba Jánossal, aki tájképfestő volt, és sok minden megmaradt bennem, amit Jakuba mondott. Nos, Nyírbrányban muszáj volt tájat festenem, pedig kezdetben nem találtam festői témát az ottani vidéken. Sok kintlódás, mediatálás közben jöttem rá, hogy nem is olyan egyszerű dolog tájképet festeni. Ott értettem meg Tornyai János híres mondásának jelentését: „Festem a nagy sömmit.” Mert témaszegény, festői jelenségeket nélkülöző, motivumszegény látványból képet festeni, az az igazi. Az ember rá van kényszerítve, hogy megragadja a lényegét. Később, tisztá szándékú elköteleztem lettem a tájképfestésnek.

— E tengerbrázolásokban a színhatások foglalkoztatják?

— Azok is, de engem a látványok sohasem a színvilágá ragad meg, hanem a formaépítkezése. Egy adott szituáció formarendje. Ettől persze elválaszthatatlan a színvilág. Mondok egy példát. A naplemente egyfajta formarend, a színek csak tulajdonságai ennek a formaépítkezésnek.

— Hogyan hatottak önre az újabb évtizedek festői kísérletei?

— Magyarországon már a harmincas években sokféle képzőművészeti magartartásforma és stílus követte az európai áramlatokat. 1945 után ez a sokféleség folytatódtott, sőt a modern irányzatok domináns helyzetbe kerültek. 1948-ban azonban véget vetettek minden kísérletnek, anélkül hogy a művészeket meggyőzték volna ezek szükségességéről. Az absztrakt művészetről szóló vitát jószerint be sem fejezték, s félreállították fejlődéstörténeti szempontból olyan jelentős művészeket, mint amilyen Kassák Lajos

volt. A hatvanas években tehát hatalmas várakozás előzte meg az ismét látható nonfiguratív, absztrakt alkotásokat, s ez a várakozás felnagyította a kísérletek valódi értékét. Jónagom egy olyan stílust próbáltam keresni, amit tudok csinálni, s ami nekem jól áll. Elsősorban különböző akartam másoktól, s ebből támadtak a problémáim, ugyanis a hatvanas években engem kiküldtek Debrecenben „absztrakt-nak”, holott én látványból kiinduló tájképeket festettem. De mivel nem naturalista, nem leíró volt, amit

csináltam, indulatokat váltottam ki. Ma már tudom, hogy ezek az indulatok elsősorban nem nekem szóltak, hanem minden olyan kísérletnek, amely elrugaszkodott a naturalista festészettől. Nos, én nem modernkedni akartam, csak más csinálni, megtartva persze a kötődéseket az előzőkhez. Az volt az elképzelésem, hogy huszadik századi eszközökkel megpróbálom létrehozni valamiféle klasszikusan elfogadott emberi, festői értékeket.

— Kik voltak önre nagy hatással?

— Légiényi nevet említhetnék, mint mindannyian. Az utóbbi tizenöt évben sokat barangoltam Európában, és sokszor álltam meg földbe gyökerezett lábál egy-egy mű előt, arra gondolva, hogy ilyesmit szeretnék csinálni. Egy az egyben nem vettem át megoldásokat senkitől — legalábbis nem tudok róla —, de a kortárs kollégák műveiből sokat tanultam.

— Nem sorolna mégis neveket?

— Hogy debreceni példánál maradjunk: a megjelenítés képi egységének a megvalósítását, az eszközök összefogottságát, a hangsúlyok tudatos megteremtését Holló Lászlótól és Félegyházi Lászlótól próbáltam elsajátítani. Fialtal koromban Szőnyi István volt a nagy ideálja. Sokat tanultam Jakuba Jánostól is.

— Mióta fest portrékat?

— Mindig is festettem. Izgat benne, hogyan lehet a konkrét személyiséget festőien előadni, azaz hogyan lesz kép a portréból.

— Azt mondják, hogy on keveset fest. Igaz ez?

— Nem igaz! Különben pedig mondja meg valaki, mennyi a kevés és mennyi a sok! Az biztos, hogy nap mint nap nem festek. Ha festek, akkor nagyon intenzíven csinálom. Ahogy a pedagógiaiban is csak az intenzív munka vezethet eredményre. Nekem idő kell, amíg újra feltöltődöm. Ezért történik meg velem, hogy kihagyok kiállításokat. A festő nem kiállításra fest, nem lehet az ember mindig kiállításra kész. Ezeket a palangai képeket negyedik éve forgatom, most fogom őket először kiállítani, de legszívesebben még várnék velük.

— Említette a pedagógiát. Ön több mint harminc éve rajzpedagógus. Ez szívesen vállalt feladatok vagy kereseti lehetőség?

— Mind a három együtt. Csakugyan, harminkét éve tanítom a rajzot, nálam a pe-

dagógia iránti vonzalom talán családi fertőzés, habár édesapám mindig azt mondta, csak tanító ne legyen. Mindig konkrét feladataim voltak, fiatal koromban rajz-tanárjelölteket tanítottam, több mint húsz éve amatőr festőkkel foglalkozom. A célok és a feladatok meg vannak fogalmazva társadalmi szinten, ezeknek igyekszem eleget tenni. A feladat- és célmeghatározás olyan magas ideálokat tartalmaz, amelyek teljes mértékben azonosulnak, s abban reménykedem, hogy megvalósíthatok valamit ezekből az ideálokból. Úgy vagyok ezzel is, mint a festészettel, amikor hozzáfogok, mindig arra gondolok, hogy most végre sikerülni fog egy jó képet festenem. Ezért nem hagyja abba az ember a festést és a pedagógiai tevékenységet sem. Említettem, az intenzív pedagógia megszállottja vagyok, szerintem minden ettől függ. Teljesen mindegy, hogy milyen a módszer, a lényeg az, hogy a tanár megtanítsa, magával ragadja tanítványát.

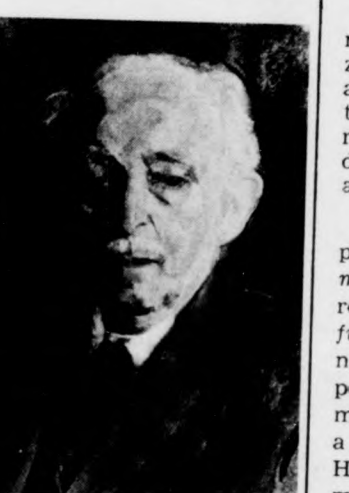
— Mi a véleménye a területi szervezet életéről?

— Írom Debrecen utolsó hatvan esztendejének képzőművészeti-történetét, rengeteg újságcikket, magánlevelet és hivatalos feljegyzést olvastam el. Azt látom, hogy a korábbi helyzet — legjobban ismereteim szerint — semmivel sem volt jobb vagy rosszabb a mainál. Nem jobb és nem rosszabb a többi művészeti ágazat: az írók, a zeneművészek vagy a színművészek szervezeti élete sem. Akár Debrecenre vagy Debrecenre túlrá gondolunk. A mi szervezetünknek az a sajátossága, hogy nálunk sok az úgynevezett „szabadúszó” művész, tehát akinek nincs fix fizetése. (Így ha valaki biztonságos havi jövedelmet akar, akkor szakmán kívüli tevékenységet kell folytatnia.) Nálunk tehát az egzisztenciális szempontok jobban előtérben állnak. Emiatt nagyobbak a csattanások, amelyek kifelé is hallatszanak. Ezt egyesek megtegyék holmi emberi éreltelenséggel. A sok éles csattanás bizonyára torz képet alakít ki rólunk. Persze lehet, hogy nem torzképről, hanem túrkörképről van szó...

— Köszönöm a beszélgetést.

Bakó Endre

Bíró Lajos: Portrék

ÉRTSÜNK SZÓT!

Mindennapi nyelverteretés

Nemrégiben egy fonológiai vita szünetében a meghívott szakemberek szünet közben feketekává mellett folytatták vitájukat. Az egyik vitázó utalt arra, hogy a nyelvészeten is lehet a matematikai formulákat használni:

— A matematikus nyugodtan mondhatja: „Tegyük föl, a egyenlő x-szel”, és akkor az a-nak bármilyen értéke lehet.

— A matematikában lehetnek „tegyük föl”-ök, de a nyelvben „vannak”-ok vannak — válaszolt a másik.

A másik vitázó ezúttal színesebben, idézetszerűen adta vissza azt a gondolatot, amit leírva bizonyára illyesféleképpen fogalmazott volna meg: A matematikában lehetnek fölfevések, je a nyelvben tények vannak (azokhoz kell igazodnunk).

Vannak olyan könyv- és folyóiratcímek, amelyek birtokviszonyt fejeznek ki, mint például a Nők Lapja. Ha ketten vesznek az újságárusnál, akkor megkérdezheti az egyik: „Melyik az én Nők Lapjám?” Iskolás koromban a legelterjedtebb gyermekfolyóirat volt a Gaál Mózes szerkesztette Az En Újságom. Valaki egyszer behozta az iskolába is, de egyik osztálytársra elcsente. Ezt a tényt a károsult padszomszédja így jelentette be: „Tanár úr kérem, a Kertész elvitte a Kovács Azénújságomját”. Mivel a tulajdonnévnek ragozása közben is sértetlennek kell maradnia, nem mondhatjuk, merre vannak a Nők Lapjai, hanem csak azt, hogy merre vannak a Nők Lapják. Gyerekkoromban is úgy érdekeltém volna testvéreimről: Merre vannak Az En Újságomok, nem pedig Az En Újságaim (vagy újságjaim).

Ezért is szerencsétlenek a birtokviszonyos vagy a hasonló nyelvi rendszerű dátumról elnevezett utcák, mint a Hősök tere, Mártírok útja, Vörös Hadsereg útja, Úrhajósok tere, illetőleg November 7-e tér, Március 15-e út (vagy éppen útja). Ha ugyanis az előbbieket el akarom látni az i kezűvel, mert egy, az illető utcában vagy téren levő épületet, intézményt akarok megjelölni, akkor ez az i melléknévkezdő egybeesik a birtoktöbbségi i-vel. Azt kell mondanom, az Úrhajósok tere áruháza vagy a Vörös Hadsereg útja posta. Esetleg ügyetlen hosszúságú kifejezéssel kerülöm ki a nyelvi buktatót: az Úrhajósok tere levő (álló) áruháza — vagy a postára megyek a Vörös Hadsereg útjára. Nehézkes nyelvtani alakok a keltezett utcanév is. A kiírás (November 7. tér) rendszert bizonytalansággal hagyja a járólót vagy ott lakót. Három beszélt változatot ismerek: November hetedik tér — November hét tér — November hetedik tér. Ha valaki a 8. számban lakik, akkor úgy diktálja be a címét: November hét tér, nyolc. Címzésben a postás is könnyen eltéveszti: Április 4. u. 6. 12. e. 28.

Nemcsak tulajdonnév ragozása vagy képzése okozhat nyelvtani szempontból különös alakokat, hanem élő képzővel is alkothatunk félreértés veszélye nélkül olyan szót, amelyet még senki sem használt eddig. Ablakomból látom, hogy egy cinke kúszik fölfelé a fán, és szedi ki a kéreg repedéseiben telire megbújó rovarokat. Erre a ténykedésre úgy hívtam fel a figyelmet, hogy „Nézd, harkálykodik a cinke”.

De a nyelvtörténet vagy a nyelvjárásról is szolgáltathatunk példát a kétszeres ragozásra, mint a nyelvjárás ötet, aztat, májaja. Arra kevesen gondolnak, hogy az epe és vesetérésznek szóvégi e-je ugyanolyan birtokos jel volt, mint füle, lába, tehát az epéje és veséje olyasféle alak, mint a nyelvjárás májaja. A hazulról szó alapszáva a ház. Ez kapott először egy hova? kérdésre felelő -l határozóragot, mint a mellől, alól (nyelvjárásban mellül és alul is), majd a rag elavulása után megtoldottuk egy élő határozóraggal. Ha egy fáról azt mondjuk, hogy a törétől a csúcsáig hat méter, akkor nem gondolunk már arra, hogy -tól ragunk a fő főnév ugyancsak -l ragos alakjából fejlődött ki.

Kálmán Béla

TÓTH-MÁTHÉ MIKLÓS:

Lomtalanítás

Csütörtök volt, a lomtalanítás napja. Szarkáké már kora hajnalban megkezdte a munkát. Először a régi, poltitűrt vedlett kétajtós szekrényt cipelték le, majd a törött lábú kredencet, fiókjaiban megsárgult újságokkal, rossz zsekeket, használhatatlan porszívót, rozoga virágállványt, járókát, gyerekkocsit és egyéb kacatokat, amelyek csak a lakást csúfították. A sok ócskaság ellepte a bérház előtti járdát, az emberek megálltak, nézelődtek, valaki mindjárt tovább is állt a porszivóval.

— Van még valami? — kérdezte Szarka a feleségétől, és cigarettára gyújtva körülnézett.

— Más semmi. Csak... hiszen tudod... —

— Igaz — bólogott Szarka, majd a fiát kereste a szemével, és hogy nem találta, kiáltott: — Sanyó! Hol a fészkes fenébe vagy? Gyere, akad még itt egy kis meló.

A kamasz a konyhából térfertget elő. Körtét evett, szürcsőve, jóízűen, a trikóján szertegázó kis erecské a gyümölcs levétől.

— Minek zabálsz reggeli előtt? — támadt rá az anyja. — Nem bírtál már tíz percet várni?

A fiú csak a vállát rántotta fel. Az apját figyelte, várta az utasítást. Szarka nem szólt, elfordult a konyha melletti kis szobába.

— Hogy akard...? A fotellel

A fiú meresztette a szemét. Olyan volt az utca, mint egy hatalmas ócska-piac, dugig megrakva lomokkal. És a lomok között mindenütt öregemberek ültek vagy feküdtek. Messzebből enek szólt, síros, kántálós hangon valami zsolnárt, vagy ilyesmi, másfelől meg átkozódás, szitkok szapora zuhant. Aztán hosszú, szünni nem akaró nevetés, amely inkább hasonlított egy döglődő sakál vonításához.

Dél felé lejtött Szarkáné. Odahúzott egy széket az öregasszony mellé és leült.

— Ehes? — kérdezte.

Az öregasszony a fejét rázta.

— Szomjas?

— Nem — mondta az öregasszony.

— Hoztam egy kis konyakot. Ebből sem iszik?

— Nem — mondta az öregasszony.

— Akar pilótatekészt? Szereti, mindig is szerette. Kell?

— Nem kell — mondta az öregasszony.

— Mi baja? — csattant fel Szarkáné. — Azt mondja meg, mi baja? Haragszik?

— Nem haragszom — mondta az öregasszony.

— Sanyónak kell a szoba — folytatta Szarkáné —, ezt tudja, nem titkol-tuk maga előtt. Mi egyebet tehetnénk? Na, szőljon már, mondjon valami okosabbat. De ugye nem tud, maga sem tud. hát akkor ebbe bele kell törödni. Meglátja, jobb lesz ez így, még meg is köszöni nekünk, ha valami fájja helyre kerül. Maga nem is sejt, hány jóra-váló fiatal házaspár él ebben a városban, akinek úgy kell egy nagymama, akár a levegő. Tejbe, vajba fűrésztik majd, csokolgatják a kezét is. Nem hiszi? Na, figyelje csak. Odanézzen!

Az öregasszony a mutatott irányba fordította a fejét. Szimcsák Bertalant támogatták be egy autóból. Csinos, sző-

ke fiatalasszony karolta jobbra fiatalabban meg balról.

— Na látja — lelkendezte né —, Berti bácsit már viszontosan van egy telkük, ahol nátnak lehetek. Pedig már csaknem tehetetlen az öreg kell. Akkor hát hogyan kell. Csak legyen egy kis türelmünk zán ne hozzak semmit? Akákrémet?

— Nem akarok — mondta asszony.

— Maga tudja — állt fel Szarkáné —, én igazán csak keresném, de úgy látszik, hi-

Alkonyatkor a Szarka háment az erkélyre. Meggyet-táliból, a magokat újságpap-dösték, és közben figyelték, nik lent, a ház előtt.

— Nem gondoltam volna ta Szarka, hogy a rossz szá kell majd valakinek.

— Az még csak hagyján — Szarkáné —, de már a kred-nyoma veszett. Vajon kinek?

— Annak, aki szeret bark-mondta Szarka. — Sztéveri, nálhat belőle akármit. Erős-készült. Figyeled? Most vi-rókat.

— Kisúrolják, jó lesz az-mondta Szarkáné.

Nyugtalanul lesték az öre-aki ott állt, szinte teljesen-lanul a fotelben. Csak vék-szó keze rebent meg néha-falevelet billent meg a gyé-Körülötte szétszórt újságok-kisebb kacat, amelyeket már-szik, nem akar elvinni senki.

— Mi lesz a tévében? — Szarka.

— Valami krimi — mondt-né.

— Megnézzük?

TÓTH ENDRE NAGYVÁZS

Ez hát az a h-amit építette-törökverő fők-íról a legend

Csak a lakót-messze látni-s vissza az id-ritkán derült

S három-e romok-Barangó-Nagyváz

Édes Ger-társalkot-töprendk-a nép, a

Kinizsi F-egy főúr-de mindk-főlemein

Egyik v-másik cs-Híre-nev-búszke le

Vihar készülő-sürgött az id-Szememet hir-visszanézve...

ÚJ MI

TI látgy r-hús erőt-ha köztet-fájdalmat

Napok óta-mely a M-szívemre-ha sokáig

HÓ

Hó a völgy-fehére az e-Bárhova l-földi csodá

Ki tudja, a-fényt, a-Ha homok-örök éjbe

PÁLYÁM

En úgy szereth-ogy ne okoz-Dolgozva, szen-észre se vegyék

TÓTH ENDRE VERSEI NAGYVÁZSONYI KRÓNIKA

1.
Ez hát az a híres, ősi vázsonyi vár,
amit épített harcos Kinizsi Pál,
törökverő főúr, rettegett hadvezér,
kiról a legenda a nép közt most is él.

Csak a lakótorony ékeskedik épen,
messze látni róla a Bakony-vidéken,
s vissza az időben véres századokba,
ritkán derült az ég szegény magyarokra.

2.
S három század múlva ki járt
e romok közt? Vitéz Mihály!
Barangolván a Dunántúlt,
Nagyvázsonyba is kirándult.

Édes Gergely barátjával
társalkodott a múzsákkal,
töprengedve, tusakodván
a nép, a hon állapotján.

3.
Kinizsi Pál s Csokonai:
egy főúr s egy sehonnai,
de mindkettő egyet akart,
főlemelni a rab magyart.

Egyik vívott a kardjával,
másik csak a pennájával.
Híre-neve máig se tűnt,
büszke lehet rá nemzetünk.

4.
Vihar készülődött vörös napnyugtára,
sürgött az idő a gyors indulásra.
Szememet hirtelen beleperte a pára,
visszanézve „Vázsony szent omladékára”.

ÚJ MINIATŰRÖK

DOMBOK, LIGETEK

Ti lágy ritmusú dombok,
hús erek, árnyas ligetek,
ha köztetek bolyongok,
fájdalmat, ütést feledtek.

KÜDBEN

Napok óta szívjuk e csűf ködöt,
mely a Mátra tetején hömpölyög;
szívemre nehezül, megfulladok,
ha sokáig nem látom a napot.

HÓ A HEGYEN

Hó a völgyben és hó a hegyen,
fehér az erdő, ezüst-zúmarás.
Bárhova lépsz, úton-útfelen
földi csodák, csupa csillogás.

MEDDIG?

Ki tudja, meddig láthatom
a fényt, a földet, az eget?
Ha homokóráim lepereg,
örök éjbe fordul napom.

PÁLYÁM MEGFUTOTTAM

Én úgy szeretnék e világból kimúlni,
hogy ne okozzak bánatot senkinek.
Dolgozva, szenvedve, pályám megfutottam,
észre se vegyék, hogyha már nem leszek.

A szakonyfalui szlovén zenekar

A pomázi szerb együttes

Anyanyelvi kultúra, hagyományápolás

Délszláv nemzetiségek közművelődése

A Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetsége tevékenysége bonyolultabb a többi nemzetiségi szövetség munkájánál, éppen az anyanyelvi kultúrát, a közművelődést illetően. Először erről beszélgettünk Gyurók Györggyel, a délszláv szövetség megbízott főtákarával:

— Szövetségünk két nemzetiség, a szerb-horvát és a szlovén érdekeit képviseli hazánkban. A horvát nemzetiség azonban több etnikai csoportra tagolódik: bosnyákokra, sokáckra, bunyevácokra, Zala menti, Dráva menti és nyugat-magyarországi horvátokra, ráckokra. Az etnikai csoportok más és más nyelvjárást beszélnek.

— Az MSZMP KB Politikai Bizottságának 1958-as nemzetiségi határozata után — folytatta Gyurók György — évről évre jobb eredmé-

nyek születtek a délszláv nemzetiségi oktatásban is. Az ötvenes évek nehézségei — a politikai elhajlások, a magyar-jugoszláv viszony megromlása — hátrányosan érintették a magyarországi délszláv nemzetiségeket. A határozat után jóleső érzéssel vettük tudomásul, hogy a gyakorlatban is teljes jogú állampolgárain vagyunk hazánkban. A horvát, a szerb és a szlovén nyelvek tanítása, általában hagyományaink ápolása virágzásnak indult. A legfontosabb az iskola, amely a nemzetiségi közművelődés alappillére. A jövő szempontjából talán ugyanilyen jelentőséggel bír az óvoda. Hazánkban 102 délszlávok által lakott település 35 óvodájában kb. 1200 gyermek részesül anyanyelvi oktatásban. Ötvenkét iskolában oktatják valamelyik nyelvűvel, kb. 3500 tanulóknak. Nem vagyunk megelégedve azzal,

hogy csak 35 óvodában folyik anyanyelvoktatás. Sajnos kevés a szakmailag és nyelvilag jól képzett óvónő. Sok helyen gondot okoz a tárgyi feltételek biztosítása is.

— Pedagógusaink közül egyre többen vállalkoznak hagyományápoló tevékenységre. A pécsi, budapesti, mohácsi, tótszerdahelyi, deszki, kopházi, szentpéterfai, hercegszántói, katymári, battonyai és a horvátkímei általános iskolákban kiemelkedően eredményes hagyományápoló kulturális tevékenység folyik.

— A közművelődési törvény nemcsak lehetővé teszi az anyanyelvi nemzetiségi kultúra szabad művelését, hanem erőteljesen támogatja is. A szocialista tudatformálást, az anyanyelvi és nemzetiségi kultúra fejlesztését nem lehet és nem is választjuk külön. A nemzetiségi közművelődési munka szövetségünk politikai tevékenységének fontos, szerves részét képezi.

— A magyarokéval azonos feltételek között dolgozunk. A viszonylag kis létszám, a szétszórt települések, a különböző tájnyelvek stb. miatt bizonyos területeken meg is elmaradtunk az átlagostól. Ennek elsősorban objektív okai vannak — irreális lenne például egy önálló színház létrehozása... — Nemzetiségi klubjaink adják meg ma felnőttek körében végzett közművelődési tevékenységünk bázisát. Közülük a délszláv klub működik az országban. Nagy jelentőséget tulajdonítunk a városi kluboknak, mert akik zárt falusi környezetből kerültek oda, csakis ott érzik-

hogy csak 35 óvodában folyik anyanyelvoktatás. Sajnos kevés a szakmailag és nyelvilag jól képzett óvónő. Sok helyen gondot okoz a tárgyi feltételek biztosítása is.

— Sokat lehetne beszélni 27 néptánc csoportunk, 21 énekkarunk, 32 népi zenekarunk, szőlőénekeink, prózai előadóiink, naiv művészeink tevékenységéről. Van már önálló tv- és rádióadásunk, évente kiadunk egy kalendáriumot, amely nagyon népszerű; 37 éve jelenik meg hetilapunk, a Narodne Noviny.

— Államunk figyelmet fordít minden nemzetiségi igényre. Csak egy konkrét példát említek: tíz-húsz évvel ezelőtt kezdtek jelentkezni különböző nemzetiségű emberek szépirodalmi alkotásokkal, népmesegyűjteményekkel, helytörténeti munkákkal. Ma már sorra megjelennek, elsősorban a Tankönyvkiadó gondozásában. Nemzetiségeink megteremtették önálló irodalmukat; önálló kutatómunkát végezhetnek, anyanyelvükön publikálhatnak.

— Milyen tervei vannak a délszláv szövetségnek?

— Szeretnénk egy folyóiratot megjelentetni, melyben hazai írásokat, szerb-horvát, szlovén nyelvű tudományos műveket tennék közzé. Pécsi szerb-horvát színjátszó everttest szervezünk, amely talán színházi tagozattá nőhet ki magát. Nemzetiségeink egyébként minden évben élvezhetik egy-egy jugoszláviai színház előadásait. Gyakran jönnek hozzánk jugoszláviai művészeti, népi együttesek, előadóművészek. Szövetségünk a nemzetiségek hídszerepének betöltésével a jövőben is hozzájárul a magyar-jugoszláv kapcsolatok erősítéséhez.

Roxin László

A mohácsi délszláv múzeum

ke fiatalasszony karolta jobb felől, egy fiatalember meg balról.

— Na látja — lelkesedett Szarkáné —, Bertit bácsit már viszik is. Biztosan van egy telkük, ahol még hasznát vehetik. Pedig már jószerivel csaknem tehetetlen az öreg, de mégis kell. Akkor hát hogyan kellene magán! Csak legyen egy kis türelemmel. Igarán ne hozzák semmit? Akar egy jegykrémet?

— Nem akarok — mondta az öregasszony.

— Maga tudja — állt fel sértődötten Szarkáné —, én igazán csak a kedvét keresném, de úgy látszik, hiába.

Alkonyatkor a Szarka házaspár kiment az erkélyre. Meggyet ettek egy táliból, a magokat újságpapírba kópdösték, és közben figyelték, mi történik lent, a ház előtt.

— Nem gondoltam volna — mondta Szarka, hogy a rossz szekrény is kell majd valakinek.

— Az még csak hagyján — mondta Szarkáné —, de már a kredencnek is nyoma veszett. Vajon kinek kellett az?

— Annak, aki szeret barkácsolni — mondta Szarka. — Szétfert, aztán csinálhat belőle akármit. Erős, jó fából készült. Figyeled? Most viszik a járókát.

— Kisúrolják, jó lesz az még — mondta Szarkáné.

Nyugtalanul lesték az öregasszonyt, aki ott állt, szinte teljesen mozdulatlanul a fotelben. Csak vékony, áttetsző keze rebent meg néha, ahogy a falevelet billenti meg a gyenge szél. Körülötte szétszórt újságok és néhány kisebb kacat, amelyeket már úgy látszik, nem akar elvinni senki.

— Mi lesz a tévében? — kérdezte Szarka.

— Valami krimi — mondta Szarkáné.

— Megnézzük?

— Hát persze. Amikor a tévéműsor véget ért, leküldték a fiút, hogy nézze meg, ott van-e még a nagymama.

— Ott van — jött vissza Sanyó.

— Mit csinál?

— Áll és bámul maga elé. Azon a helyen, ahol állt.

— Mi az, hogy azon a helyen? Hát a fotel?! Csak nem azt akard mondani, hogy nincs már meg?

— De azt.

— Megmondtam! — kiáltott Szarkáné. — Megéreztem! Most aztán tessék, csak a fotel kellett valakinek.

— Várjunk még — csitította Szarka —, még őt is elvihetik.

Vártak. Aztán egy fél óra múlva ismét leküldték Sanyót.

— Nincs már ott — lihegett vissza a fiú.

— Körülnéztél jól?

— Mindenütt.

— Na látod — mondta Szarka —, nem kell mindjárt arénázni.

Hallgattak. Aztán megszólalt Szarkáné.

— Biztosan valami rendes fiatal házaspár... Te is úgy gondold?

— Úgy, Tiszta, rendes asszony. Az ilyet megérik még az idegenek is. Azóta már meg is vacsoráztatták. Kakao, téliszalámi, szóval valami finomat adhattak neki.

— Na hallod — mondta Szarkáné —, keresik majd a kedvét. De meg is érdemli, hogy megbecsüljék. Sanyókám, téged nagyon szeretett.

— Ühüm — dűnyögte Sanyó.

— Nem kéne ágyazni? — kérdezte Szarka.

— De igen — mondta Szarkáné —, ez a nap ugyancsak kifárasztott. Te nem így vagy vele?

— Így — mondta Szarka, aztán valami eszébe jutott, a fiára nézett: — Te,

Sanyó! Levitted ma egyáltalán a szememet?

— Ühüm — dűnyögte Sanyó.

Az ágyban feküdtek már, amikor hirtelen felült Szarkáné. Megbókdöste a férjét.

— Mi van? — morogta álmosan Szarka.

— Biztos vagy benne, hogy... elvitte egy fiatal házaspár?

— Nincs már lent... Hallottad...

— Igaz, de ha mégis... Az utóbbi időben nem tetszett nekem a viselkedése... Csak állt a fotelben és nézte a mennyezetet...

— Sosem volt beszédes asszony... Hagyd van el, ne képzeld! Jó helyen van, én az ilyesmit megérezem...

— Jó helyen? Azt mondd?

— Azt hát... Jó helyen... Csönd volt. Aztán ismét megszólalt Szarkáné.

— Te! Ki vihette el azt a fotelt?

— Honnan tudjam? Valakinek meg-tetszett és hazacipelte. Miért? Keljek fel, aztán rohanjak utána?...

— Ugyan! Csak éppen eszembe jutott... Mert az még egészen jó fotel volt... Beadhattuk volna a bizománnyiba is...

— Lehet — mondta Szarka —, de most már fújhatjuk...

Szarkáné sóhajtott. Megpaskolta a paplant és elnyújtózott alatta. Sokáig forgolódott, meleg, fűledt volt a nyári éjszaka, nehezen jött álom a szemére. De aztán mégis elaludt. Ál-mában vizet látott, hömpölygő, szenny-es, szürke áradatot, amelyben gyorsan sodródott, olykor egymáshoz ütődtek a tárgyak. A régi, politúrját vedlett kétajtós szekrény, a kredenc, a virágállvány, a porszívó... És ott bukfencezett, himbálózott közöttük a fotel is. Néha elmerült, hogy aztán távolabb ismét felbukkanjon. Akár a vízbe fúltak.

Mohácsi sokác lakodalmas

Balladát mondanak a polgári kollégisták. (Fotó: Balla Sándor)

Eszmék jegyében

Középiskolai kollégiumok megyei találkozója

(Tudósítónktól)

Ötödik alkalommal rendezték meg a középiskolai kollégiumok megyei találkozóját. Idén a hajdúböszörményi Bocskai István Gimnázium kollégiuma vállalta a házigazda feladatát. Február 20-án kilenc rokon intézmény csaknem kétszáz diákja gyülekezett a célszerűen és kényelmesen berendezett termekben. Előbb Szitovszky József igazgató közölte a diákokat és a tanárokat majd Tuza Tibor, a Hajdú-Bihar megyei Tanács művelődésügyi osztályának munkatársa nyitotta meg a találkozót. Rögóta nyilvánvaló — hangzott el a megnyitó beszédben —, hogy a kollégiumok sajátos helyet töltenek be mind a nevelésben, mind a társadalomban. Eppen ezért érdemes és szükséges kimunkálni az ennek megfelelő módszereket és eszközöket. Többek közt azokat, amelyek a családtól távol élő lányok és fiúk személyiségének fejlesztését, valamint a korszerű közösségi kialakítását és szilárdítását szolgálják.

A találkozó egyszerűsítették és határozottabbá tették a programot. Az első napon pódiumjátékban mutatkoztak be az együttesek, a második napon pedig történelmi és politikai vetélkedőre került sor. Pályázati úton az alábbi kollégiumok vehettek és vettek részt a közös munkában: Berettyóújfalu (gimnázium, illetve gépszerező és óvónői szakiskola), Debrecen (megyei középiskolai kollégium), Hajdúböszörmény (gimnázium), Hajdúnánás (gimnázium, illetve mezőgazdasági szakmunkásképző), Polgár (gimnázium), Püspökladány (gimnázium és szakközépiskola).

Minthogy a pódiumjátékot Arany János műveiből kellett összeállítani, a szombat délutáni műsort a nagy költő balladáit, elbeszélő alkotásait, lírai költeményeit uralták. A tíz-tizenöt tagú együttesek rendre egyéni módon, eredeti megoldásokkal és színekkel jelentek meg. A berettyóújfalu gimnazistáknak kulturált irodalmi légkört sikerült teremteniük; a szakközépiskolások friss, felkészültek, lendületes komédiázt produkáltak; a debreceniek igen magas szinten ötvözték a zenét, az árnyjátékot, a pantomimot; a hajdúböszörményiek jól szerkesztett, arányosan tagolt „szellemi arcképet” rajzoltak a nép és a nemzet költőjéről; a hajdúnánásiak csillogó előadásában a történelmi kor kérdései és az érvényes gondolkodó és művész válaszlátóvázok; a hajdúböszörményi gimnazisták kitűnő, hangulatos keretjébe foglalták a jellegzetes balladákat; a szakközépiskolások meglepően korhű és élményszerű környezetet állítottak színe; a polgáriak a balladák világához méltó drámai erővel és tisztasággal, főleg gyönyörű, hibátlan beszéddel jeleskedtek; a püspökladányiak a régi vagabundhumor nyersességét, természetességét, szellemességét támasztották fel. Megkövetelték a vasárnapi történelmi és politikai

vetélkedő tárgyának kifejezésében is. Itt a magyar történelem 1948-tól napjainkig tartó szakaszának ismeretéből és megítéléséből vizsgáztak a diákok. Mindenképpen hasznosnak bizonyult, hogy a történelmi jelen és közelmúlt került a középpontba. Hiszen olyan jelenségek és fogalmak teljesebb megértésére, boncolgatására kellett vállalkozniuk a diákoknak, mint például az új társadalom megalapozása, a személyi kultusz, a szocialista demokrácia, a hazaszeretet, a nacionalizmus, a haladás a szocialista erkölcs, a korszerű életmód. Tájékozott, tartalmas elemzések hangzottak el, nem egy közülük elmélyült kutatásra és tudatos, következetes gondolkodásra vallott. (Ebben az ágazatban a hajdúböszörményi mezőgazdasági szakmunkásképző iskola tanulói is indultak.)

Elismerést fogalmaztak meg a kétnapos találkozó zárószavai is. Szombat este Székelyhidi Agoston író, kritikus, az irodalmi zsűri elnöke azt emelte ki, hogy az együttesek Arany János művészi korszerűségének, a népi, nemzeti, haladó eszmék évilhetetlenségének hatásos hirdetőivé szegődtek, ezáltal fontos missziót töltek és töltenek be. Vasárnap délután pedig Kapusi Katalin tanárnő, a történelmi zsűri elnöke elsősorban abban foglalta össze a vetélkedő értékeit, hogy a diákok nem pusztán ismereteikről győzték meg a hallgatókat, hanem történelmi szemléletükről és politikai elkölözöttségükről is.

A hortobágyi pásztorok téli-nyári viselete foglalkozásukhoz mérten sajátos alakult. Ruhadarabjaikat jórészt maguk vagy hozzátartozóik készítették, esetleg varrókkal, mesterekkel készítették. Ezek a viseletdarabok gyapjúból, bőrből vagy „asszonyiszűté” vászonból készültek. Annyi bizonyos, hogy télen-nyáron mindig célszerűen öltöztek. Ízlésük és életfelfogásuk viseletükön is tükröződött. Bár sokat változott a pásztorviselet az utóbbi időben, ma is nagyjából minden pásztornak van hagyományos viselete, amelyet ünneplőbe vesz fel. Disznék, címernek tartja, s büszkén viseli.

A csikós napjainkban bő ujjú kék inget, ráros kék gatyát visel, amely a 20-as években kezdett elterjedni. Addig fehérben jártak, egyszerű, négyzetes szabású, rövid derekú inget és korcos, ráros bő gatyát viseltek alul rojtjal, a debreceni gazdákhoz hasonlóan. Nem véletlenül járta a mondás:

BÉRES ANDRÁS:

A mi Hortobágyunk

VI. PASZTORVISELET

A hortobágyi pásztorok téli-nyári viselete foglalkozásukhoz mérten sajátos alakult. Ruhadarabjaikat jórészt maguk vagy hozzátartozóik készítették, esetleg varrókkal, mesterekkel készítették. Ezek a viseletdarabok gyapjúból, bőrből vagy „asszonyiszűté” vászonból készültek. Annyi bizonyos, hogy télen-nyáron mindig célszerűen öltöztek. Ízlésük és életfelfogásuk viseletükön is tükröződött. Bár sokat változott a pásztorviselet az utóbbi időben, ma is nagyjából minden pásztornak van hagyományos viselete, amelyet ünneplőbe vesz fel. Disznék, címernek tartja, s büszkén viseli.

A viselőgatyát hat, az ünneplőt nyolc szélből varrták, és alul kirojtozták. A viselő bő gatyát hamuvál vegyített, olvasztott fagyóban kikészítették, beavatták. Alatta olyan volt a bőrük, mint a patyolat, és a zsiros ruhában semmiféle élődsi nem maradt meg.

A juhász általában nadrágot viselt, de a régebbi pásztorok még e század húszas éveiben is rendszeresen rajthuzliban jártak, telire báránybőrből készült bőrnadrágot készítettek, hozzá bő ujjú inget, bárányszőrű zekét viseltek. A deszkaajtóra vagy kórónád vázra feszített birkabőrt maguk készítették ki. Hat magyar juh bőrből kital egy bunda, de hét bőrből már kacagányos bundát mesterítették. A kondás viselete se ilyen, se olyan, nyáron koszos bő gatyá, egy rossz bocskor, avult kisujjas is meglette, a rátartóbb számadó inkább a gulyásokhoz hasonlított.

mester fia, Mihalkó Zoltán mai napig csinálja. Minden pásztor meg lehet ismerni kalapos formájáról, állásáról. A csikós kalapjának széle a legmagasabb, 10–12 centiméter, a gulyásoké kisebb, a kondások kis pörgekalapot viselnek, a juhások kalapja széle egyenes. Már 1815-ből ismerünk debreceni rendelkezést a kalap viseléséről, mivel „tapasztaltatván, hogy az igen nagy karimájú kalapokat leginkább a Tolvajok, és a gonosz emberek szokták meg venni, hogy annak a takarója alatt annál bátorosabbban végbé vitézhessék fel se tétélezett rossz szándékokat: azért O felségének Klmes Rendeléséből meg hadja a Magistratusnak, hogy az ide való Kalaposokat a kalapok confiscatioja alatt tiltassa el a nagy szélű kalapok készítésétől és ha nyolzt ujjnál szélesebbek találtatnának, azokat vágtassa körül.” A kalapokat vásárban vették, vagy váltóban csináltatták. A pásztorok daru- vagy tűzoktoltat viseltek mellette, s egy-egy szép darutollért egy mázsa búza árát is megadták.

A csikós napjainkban bő ujjú kék inget, ráros kék gatyát visel, amely a 20-as években kezdett elterjedni. Addig fehérben jártak, egyszerű, négyzetes szabású, rövid derekú inget és korcos, ráros bő gatyát viseltek alul rojtjal, a debreceni gazdákhoz hasonlóan. Nem véletlenül járta a mondás:

„Rojtos gatyá, nagy üllét, Debreceni viselet”.

Ehhez a rövid derekú inghez többnyire bőrtűst is viseltek. A kék ruha meghonosodásával, a surcvaszon vásári terjedésével áttérték a kék viseletre, amelyet sokkal praktikusabbnak tartottak. A debreceni pásztorok inge ujjá vállból bővült, a Debrecen környékieknek nyújtott vállá volt. A szoboszlói varró asszonyok piros nyargalással, varrógéppel díszítették az elejét, szégesét pirossal hangsúlyozták és piros gombokat raktak rá, amit a debreceniek is átvettek.

A fehér ruha volt a gulyások viselete is. Csak míg a gulyások megmaradtak a fehér vászon nyári ruhaviseletnél, a csikósok váltottak.

Kolompot vásárló juhász a hídi vásáron (Bence László felvétele)

Elmaradhatatlan nyári és ünneplő viselet volt a pásztoroknál a cifra szűr. A szűr egyik legősibb, legkedveltebb viseletük volt, míg a XX. század elején elsősorban az anyagihiány miatt a divat ki nem szorította. A gyapjúposztóból készült, gazdagon hímzett ruhadarabot a pásztorok vállra vetve viseltek. A debreceni fehér posztóból készült, piros és zöld posztóval szegett, a piros árnyalataival hímzett darabokat különösen az utóbbi időben a szélőt is óvták, mert már alig lehetett beszerezni.

Ma már vízmentes vászonból szűr módjára viselt esőköpennyel találkozunk, de el a szürnek és bundának emléke számtalan pásztor-dalban.

„Esik eső fúj a szél, Fázik a szegény juhász legény, Nincsen annak szűri bundája, Beitta az angyalházi csárdába.”

Viseletének tartozéka a dohányzacskó és a cseréppipa a hozzá tartozó „kissiggyel” együtt, amelynek része az acél, kova és a tapló. A dohányzacskót is maga készítette, a juhbőr megfelelő részéből alakult a sallangos kostörcsacskó. Pipaszárát gyöngyös bojjtal díszítette, de ma már kigúnyolják a pásztorembert, ha ilyet viselne. Ersenyét és bicskatartóját is maga készítette hasibőrből, és néha pillangózással, szíronnyal díszítette. Előfordult az is, hogy néha a kalaposmesterek botost, nemezfic csizmát csináltak a fájós lábú öreg számadók, amit csizmadiával talpaltak. Öreg pásztoroknak kedvenc viselete volt a háti- és mejjbőr, amit a saját kötőlíkjával akasztották össze.

A változott pásztorviselettel különösen nyáron egyre jobban divatba jött a cájg ruha, mellényel, kabáttal, nadrággal csak úgy ingujjasan, egy szandállal viselték. Téli legelőbb pásztor paraszton öltözött, prémes nagujjast vett fel, s vastagabb posztóruhát hordott.

Hortobágyi, Hortobágy környéki pásztoraink egy része már nem ragaszkodik a pásztorviselethez. De a folklór iránti érdeklődés, az idegenforgalom hatása újból előszedeti a régi darabokat is, s mintha napjainkban megújulását élné a pásztorviselet a pásztorművészettel együtt. Ez azonban már nem a funkcionáló, hanem csupán alkalmi jellegű viselet, de a hagyományörzés szempontjából azért így is jelentős.

A pásztorok általában nagykalapot viseltek, amelyeket kalaposmesterek készítettek gyapjúból. Balmazújvároson a híres kalapos-

„Míg a húsát megeszem, A bírt kikiszítem.”

A pásztorok általában nagykalapot viseltek, amelyeket kalaposmesterek készítettek gyapjúból. Balmazújvároson a híres kalapos-

(Folytatjuk)

GRANDPIERRE LAJOS:

Húsvéti locsolás

Bűnügyi történet

Rudolf erre Pásztorékat a középső asztalhoz vezette, amelyen egy tálcán még nem használt kristály poharak álltak. Kettőbe jó decinyi konyakt töltött, majd átnyújtotta neki, az apjához vezette őket. Pásztor egy kissé meghökken, amikor meglátta poharában a rendes italt, de tiltakozás nélkül átvette, s követte Rudolfot Vilmányihoz. Felköszöntötte, koccintott vele, az öregasszonnyal is. De csak egy fél kornyot ivott. Ekkor már örült is annak, hogy olyan nagy pohárban kínálták meg itallal, mert feltűnés nélkül keveset is ihatott belőle.

Együttal koccintott Andreával is.

— Köszönöm. Nagyon köszönöm — sutogta egészen halkán, miközben a szoba közepe felé tartottak.

— Mit? — villant rá Andrea tekintete.

— Hogy nem szült róltunk semmit.

— Nekem is van egy kis sütnivalóm — nevetett Andrea. — Meghívhatom vacsorára?

— Köszönöm — felelt Pásztor —, de szeretném megkímélni...

— Mitől?

— Hogy egy gyilkossal vacsorázzék. Még néhány percet kérek...

— Csak nyugodtan — bólogott Andre kedvesen.

Pásztor megállt Rudolfék asztalánál.

— Örvendek, hogy megismerhettem — koccintott a nővel. De éppen csak megnevedesítette az ajkát, majd továbblépett a két fiatalemberhez, akik eddig minden mozdulatát szemmel kísérték. Koccintott, néhány szót váltott velük. Együttal Andreával is, aki addigra közeledt. Ezután Demeterral a nyomában továbbhaladt a dohányzóasztalokhoz. Közeledt a egyik fia-

talembert töltött a poharakba, s hátralt a székét, hogy felállhasson.

— Egészségére! — Pásztor feléje nyújtotta poharát. Ráismert.

— Tarpai József — mondotta, Kezet fogtak. Ertelmes szem, kövér arc, de kemény áll. Koccintottak. Ittak.

— Egészségére! Volt hely a buszban? — kérdezte Pásztor kedélyesen.

— Volt.

— Egyenesen idejötték?

— Igen.

Demeter szintén felköszöntötte a házigazdát és a feleségét, aztán szerényen, feltűnés nélkül leült az Andrea által felkínált székre a dohányzóasztalka mellé, a fiatalemberekkel — vagy ahogy ő fogalmazott — a gyanúsítottakkal szemben.

Pásztor továbblépett.

Tatár... Mongolos arc és szem, felborzolódott haj, zavaros tekintet.

— Sok helyen voltak, ugyebár? — kérdezte Pásztor koccintásra nyújtva poharát.

— Igen, reggel óta nem voltam otthon.

— Együtt voltak egész délután?

— Egész nap.

— Sokat ittak? — mosolygott megértőn Pásztor.

— Eleget.

— Alig látszik magán. Elismerésem...

Demeter élesen figyelt. Tatár meglegedetten, mosolygva fogadta Pásztor szavait.

— Nyárádítól hol váltak el? — kérdezte Pásztor látszólag oda se figyelve.

— A Szattány utcában. Siettünk a buszhoz. Ott maradt el tőlünk.

— Megbotlott, és elvágódott — magyarázta Tarpai. — Gondoltam, feláll egyedül is. Már nagyon el volt ázva. Fel sem engedték volna a buszra.

— Mi sem voltunk valami jajdejtő állapotban — fűzte hozzá Tatár.

— Vissza akartam fordulni, hogy felsegítsem — folytatta Tarpai —, de Gábor sürgetett. Nem akartuk lekésni a buszt. Gondoltam, Béla majd csak rekedt jön. Siettünk, mert meg is akartunk fürödni.

— Igen — helyeselt Pásztor —, ilyenkor nincs jobb egy fürdőnél. Es megfürdöttek?

Halle

Bíró:
— Vádlott, magára ítélem.
— Belenyugszom pen, nem ühetném

A fiatal pár kéz felsőhajt:
— O, Walter, drá
— Ide hallgass,
— Bocsáss meg,

Ejszaka egy rész kelőhöz:
— Nem találok
— Akkor vegye
— Nem lehet, ne

— Valóban azt hajhulláson?
— Hát persze: n
haját tudta tépmi,

Egy kamionsofőr:
— Főnök úr, a
tört!
— Hát akkor cse
— Nem lehet, fő

— Mondd, Gottf
a nővel, akit kime
vett?
— Boldog nem le

— Mondja, maga
mixertől.
— Nem, uram.
— Kár, mert akk

Szatiriku

Nem minden k
árul el kollektiv
get. Csak az nem k
hibát, aki nem dolgo
Ez igaz, de nem
azt, hogy aki csupa
követ el, az dolgozik

***

Egyes embereknek
hátl kullog.

***

Milyen fiatal mar
még most is ugyana
hibákat követi el, m
ven évvel ezelőt.

***

Elment a fodrász
kibodorította a gon

Jelenszék

Szöveg nélkül

Kedvenc

HUMOR

Hallottuk valahol

Bíró:
 — Vádolt, maga elverte a feleségét. Héthónapi elzáráásra ítélem.
 — Belenyugszom a büntetésbe, bíró úr, de kérem szemem, nem ülhetném le a mézesbetűim után?

***

A fiatal pár kéz a kézben andalog a parkban. A lány felsóhajt:

— O, Walter, drága Walterem!
 — Ide hallgass, Doris, hiszen engem Egonnak hívnak.
 — Bocsáss meg, kérlek, azt hittem, ma csütörtök van!

***

Éjszaka egy részeg odatámolyog az utcán egy járókelőhöz:

— Nem találok az autóm.
 — Akkor vegye igénybe a villámot.
 — Nem lehet, nem fér be a garázsomba!

***

— Valóban azt hiszi, hogy az ön kúrája segíthet a hajhulláson?

— Hát persze: nemrég volt egy páciensem, aki már a haját tudta tépni, amikor megkapta a számlát!

***

Egy kamionsofőr felhívja telefonon a cégét:

— Főnök úr, a jobb oldali visszapillantó tükröm eltört!
 — Hát akkor cseréld ki!

— Nem lehet, főnök úr, az egész kocsi rajta fekszik!

***

— Mondd, Gottfried tulajdonképpen boldog lett azzal a nővel, akit kimentett a tengerből, és azután feleségül vett?

— Boldog nem lett —, de víziszonya az bizony lett!

***

— Mondja, maga borívó? — kérdi Hannes a bárban a mixertől.

— Nem, uram.
 — Kár, mert akkor borraivalót sem adhatok magának!

(Ford.: Gellért György)

Szatirikus idézített bombák

Nem minden kollektiva Sok ember csak a szerény-
 árul el kollektív bölcsessé- ségtől pöffeszkedik.
 get. Csak az nem követ el
 hibát, aki nem dolgozik.

Ez igaz, de nem jelenti Nem minden cseppben
 azt, hogy aki csupa hibát tükröződik vissza a nap.
 követ el, az dolgozik.

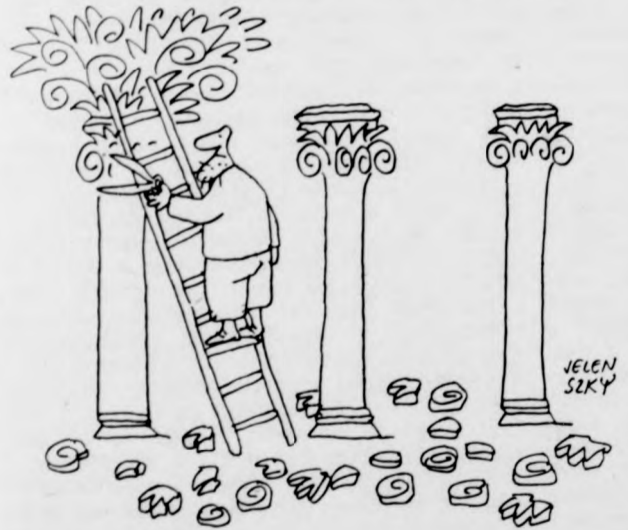
Egyes embereknek a feje Minden javulás változás.
 hátul kullog. De nem minden változás ja-
 vulás.

Milyen fiatal maradt — még most is ugyanazokat a
 hibákat követi el, mint negy-
 ven évvel ezelőtt.

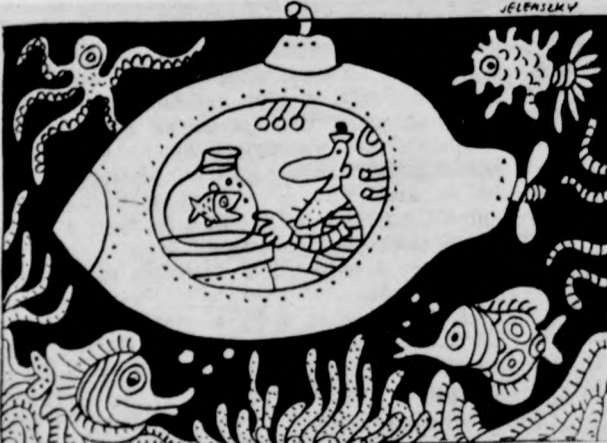
Elment a fodrászhoz, és Igaza van —, de miért
 kibodorította a gondolatait. kellene nekem ezért, egyet-
 éntem velem?

(Fordította: Gellért György)

Jelenszky László karikatúrái

Szóveg nélkül

Kedvenc

HUMOR

Munkahalmaz a hitelsávbán

N. Lelkes Nándor leendő újságírógyakornok-jelölt, akit eredetileg Naiv Nándornak hívtak, ám idejekorán nevet változtatott, s tollforgató mestere példája okán korábbi nevéből egy kezdőbetűt meghagyott. ezúttal a mester árnyékában sürrant be a jeles intézménybe, ahol egy igazi háttértájékoztatót ily módon illetéktelenül is végighallgathatott. A tájékoztató során mindenekelőtt a téma titkos voltáról esett szó — amely témáról eladig N. Lelkes Nándor is alig olvasott —, de már az első mondatok után villámcsapásszerűen érte a felismerés; milyen rém sokat kell még tanulnia. Buzgón jegyzetelt. Nem annyira az elhangzottak tartalma bilincselte le fantáziáját, mint inkább az olyan jelzős szerkezetek, szófüzerek és szakszókkal spékelt képtársítások váltottak ki belőle elragadtatást, amilyenek megfogalmazására az általa legjobban becsült majdani pályatársak is csak a legihletettebb pillanataikban lehettek képesek. A legtöbbször akkor sem.

N. Lelkes Nándor nem minden kifejezést értett pontosan, de elhatározta, hogy kinyomozza értelmüket, s jegyzetei felhasználásával olyan, de olyan cikket fog kanyarítani, amihez képest az eddigi csústelejesítmények is csak szánalmas próbálkozásnak számítanak majd a magyar tömegkommunikáció történetében. Lelki szemével már látta a címet, voltaképpen ez az eddig soha nem hallott páros fogalom pár lelkesítette fel: MUNKAHALMAZ A HITELSAVBÁN.

Azonnal felfogta, hogy a hitelen végzendő munka, amit ő a legjobb esetben is legfeljebb meghitelezett munkamennyiségnek tudott elképzelni, mennyivel rafináltabban hangzik — s ezáltal mennyivel hozzáértőbbnek láttatja az ő személynét —, amennyiben így fogalmazza meg: MUNKAHALMAZ A HITELSAVBÁN. Gyönyörű!

Később, ahogy a jegyzete-
 lésben előrehaladt, már-már magát a cikket is megalkotta, persze csak nagy vonalakban, mert némely kifejezésnek egyáltalán nem tudta elképzelni a gyarló minden-

napi változatát, de ez a tény még inkább ösztökélte mind a fogalmak gyűjtésében, mind az álmodozásban.

„A célt — írja majd — csakis GYORSÍTOTT KERÜLŐUTON érhetjük el (ez a kifejezés egyébként nagy-szerű felcímnek ígérkezett), s ehhez valóságos munkahalmazra lesz szükség a hitelsávbán. A KULCSBÁZIS — képzelte tovább a szöveget — adott. Csak hogy számtalan KOCKAZATI ELEM-mel kell számolnunk...”

A kockázati elemet már olvasta valahol, nem tartotta különösebben szerencsésnek, de egyelőre nem hallott jobbat, s elhatározta, hogy első addó alkalommal eredetibbre cseréli.

„A kockázati elemek közül — folytatta — elsősorban a MOBILFUNKCIO DISSZONANCIÁJÁT kell emlétenünk.”

Ezt végképp nem értette, de annál jobban örült neki. „Hogy a RIZIKÓFAKTOR — ez az! HATÁSINTERVALLUMÁT csökkentjük, a SZELEKTIV EXKLUZIVITÁS módszerén kell változtatnunk. Ezért változik meg — N. Lelkes Nándor csetintett örömeiben — a BERENDEZÉS-ORIENTÁLT INVEZTICIO mértéke. Szükség van erre azért is, mert jelenleg túlságosan elhúzódik a KONSTRUKCIOS SZFERA, s a BEINTEGRÁLÓDÁS VÉGIGZONGORÁZHATÓSÁGA szenvedhet csorbát.”

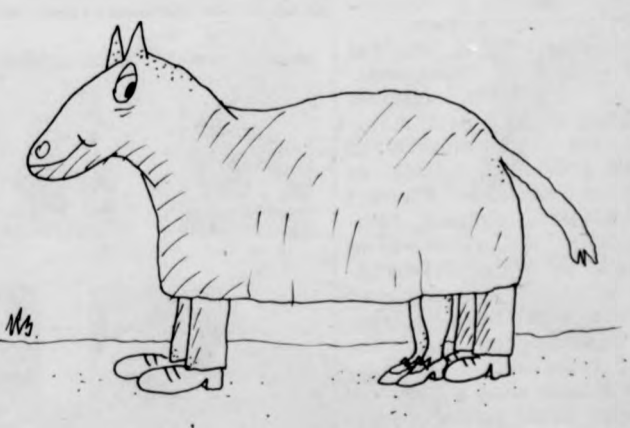
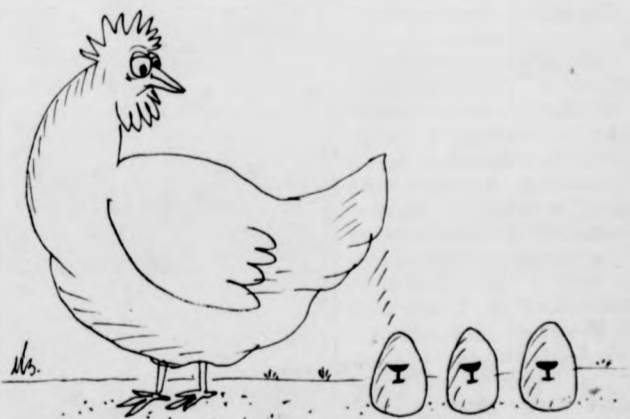
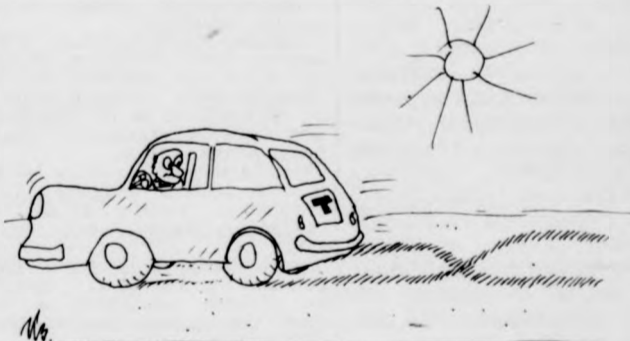
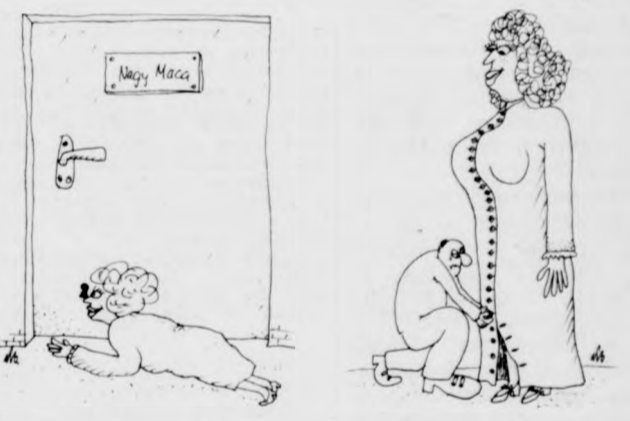
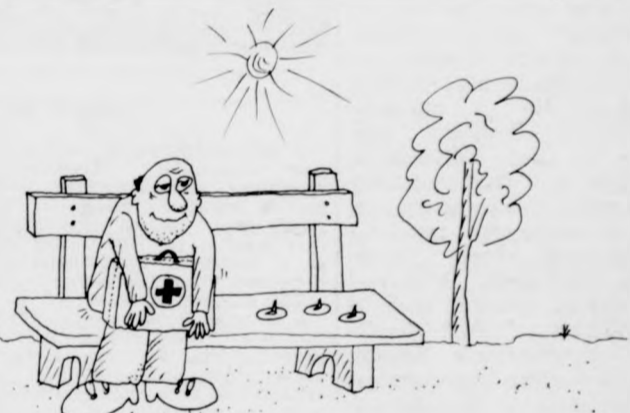
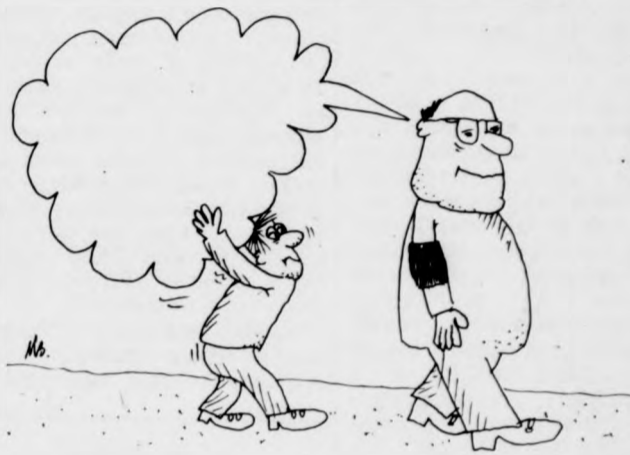
Még vagy félóráig jegyzetelt, és álmodozott, majd elégedetten vágta zsebre a noteszt, s bár volt némi hiányérzete — egyebek között nem talált helyet készülő művében a VASTAG GONDOKNAK, és A TÚL NAGY HÁNYAD MARKOLÁSA veszélyeit sem tudta az INTENZIFIKÁCIÓS CENTRUMTÖREKVESSÉL párosítani —, tisztában volt vele, hogy mindez pusztán a megszerezhető rutin kérdése, tudta, hogy járható útra lett, s hitte, hogy eljő a nap, amidőn egy ilyen háttértájékoztatót már illetékes beavatottként adhat hangok kételyeinek, ha a gálló tényezők között az ÚJSÁGIRO MÉRÉGFOGARÓL esik szó.

Aczél Gábor

HUMOR

KATONA BÁLINT KARIKATÚRAI

TALÁLKOZÁS

A tekintélyes és köztiszteltben álló Fej a szemerkelő esőben éppen hazafelé sétált, amikor az egyik tócsából, sűrű szemöldökbundája és szempillagallérja alól egy magát kissé fázósan összehúzó szürke szempár nézett vele farkasszemet.

„Szemi! Szemikém! — kiáltott fel a Fej. „De rég láttalak!”

„Hát megismeresz?” — kérdezte a Szem, talán a hidegtől, talán a meghatottságtól kissé párásan. A Fej a kérdéstől zavarba jött, sőt némi lelkiismeret-furdalás is elfogta.

Egy napon születtek, együtt nőttek fel, együtt jártak iskolába. Hosszú ideje együtt is dolgoznak, s ő még soha nem beszélgetett el egyik legmegbízhatóbb beosztottjával, sőt évek óta szinte arról is elfeledkezett, hogy Szem a világon van. Pedig milyen jó munkaaerő! Igaz, néha elfogult, másban előbb meglátja a szálkát, mint saját magában a gerendát, de becsületes és megbízható. Hányszor próbálták

porhintéssel arra kényszeríteni, hogy szemet hunyjon bizonyos dolgok felett! Hányszor tettek rá derűs időben rózsaszín, naplemetektor sötét szemüveget. Volt idő, amikor megvádolták, hogy rövidlátó, mert nem volt hajlandó néhány bolhát elefántnak nézni!

A Fejnek eszébe jutottak a gyermekkori közös játékok, a szembekeötődés, a kamaszkori tágra nyílt és mohó szemlélődések, a női zuhanózkodás való közös bekukucskálások! Mindezt szeretne volna felidézni, újraélni a régi cimborával, de ekkor egy járókelő belelépett a tócsába, s a Szem egyszerűen eltűnt. Itthagytott — gondolta szomorúan a Fej. Nem vitte olyan sokra, mint én. Ugyanolyan szürke, mint volt, mégis milyen tiszta, derűs és töretlen maradt. S a ráncos homlokú, őszülő halántékú, kopaszodó Fej életében talán először gondolt hálával és melegséggel a többi beosztottjára, Fülre, Orra és a többiekre.

Szilvási Csaba

**Akiről utcát
neveztek el
Debrecenben**

Engels Frigyes

Az emberiség történelmének legkiválóbb tudósai közé tartozik. A tudományos kommunizmus egyik alapítója, hosszú (1820—1895) életere gazdag életet élt. Igen sokat tett a dialektikus és történelmi materializmus kidolgozásáért. Ő fejtette ki először a marxista filozófia legfontosabb tételeit és alkalmazta először a materialista dialektikát a természet törvényszerűségeinek megismerésére. A munkásosztály első katonai teoretikusa és a hadművészet kimagasló történetese volt. Rendkívüli érdemei vannak a történelem-tudomány fejlesztésében is. Féradszaktalan energiáját a világ forradalmi átalakítása nagy céljának szolgálatába állította. A proletárpárt megteremtésének és erősítésének áldozta alkotó erejét, s ez — Marx mellett — a nemzetközi munkásmozgalom elismert vezérévé avatta. Szenvédélyes harcot vívott az I. Internacionálé egységéért, Sikraszállt a következős osztrálpolitikai és a proletár internacionális forradalmi elveit.

Sorsát ifjú éveitől kezdve összekapcsolta a munkásosztállyal. Elsőként elemelte az ipari forradalom lényegét, a munkásosztály nyomorát. Bebizonyította, hogy a szervezetű munkásság be tudja tölteni történelmi küldetését. Marxsal egyetemben alkották meg a „Kommunisták Párt Kiáltványát”, kiadva a jelszót, hogy a világ proletáriája egyesüljenek a forradalomra. Megszerveztette és kiadta a 1. toke 2. és 3. kötetének befejezetlenül maradt kéziratát. Új következtetéseket fogalmazott meg a család, a tulajdon és az állam formáinak a fejlődéséről, rávilágított a folyamatok gazdasági alapjaira.

Részletesen megírta, hogy a termelési viszonyok és a termelési mód meghatározó befolyásúak, az államra, az ideológiára és a társadalmi tudatmúlásra. Amint Lenin megállapította: Engels előre látta a monopolkapitalizmus legfontosabb vonásait, és a munkásosztály felszabadító harcának ebből fakadó új feltételeit. Engels műveiben rámutatott arra, hogy a szocialista forradalom győzelme csak a proletáriátus legszélesebb tömegeinek tudatos részvétele esetén lehetséges. Aprólékos munkáit kell felkészülnie a kellő pillanatban való döntő akciókra. Ehhez szükséges, hogy osztálytudata megszilárduljon, és egyként álljon a forradalom mellé. Ekkor lesz képes harcolni a korszakmúlító osztályok hatalmának a megdöntéséért és a diktatúrát megteremtéséért.

A társadalmi átalakulás legfontosabb alkotórésze, hogy az ipari proletáriátus megnyerje magának a mezőgazdasági munkásokat és a kisparasztokat. A velük való szövetség a hatalom megragadásának elengedhetetlen feltétele. Engels egyik szervezője volt a Kommunista Szövetségének is. Részt vett az 1848—49-es forradalomban — tanította és lelkesítette a szociáldemokrata pártokat. Nagy szerepe volt a II. Internacionálé megalapításában és a nemzetközi munkásmozgalom forradalmi kádereinek nevelésében.

Élete végére az európai és az amerikai munkásosztály a társadalmi fejlődés hatalmas erejévé nőtt. A tudományos kommunizmus eszméi győzelmet arattak és a munkásosztály elismert ideológiájává, elméleti bázisává lett. Az 1848—49-es forradalom és az 1871-es párizsi kommunizmus bebizonyította a szocializmus nagy igazságát. Mindezekben Engelsnek döntő része volt.

Az Engels utca a Monostor-pályi útból nyílik.

Dr. Boranyi József

SZABAD IDŐ * SZABAD IDŐ * SZABAD IDŐ

AZ ORVOS TANÁCSA:

Az időjárás hatása közérzetünkre

Az emberek egyharmadának testi-lelki állapota és az időjárás között jelentős összefüggés van. A boldog, időjárásra nem érzékenyek ezt a tényt egyszerűen beképzélnék, hisztériának könyvelik el. Ez azonban téves feltevés, mert bizonyos időjárási helyzetek befolyással vannak az emberi szervezetre. Az érzékenyek és nem érzékenyek között annyi a különbség, hogy míg az előbbi csoport természetes reakció formájában el tudja hártani az őt érő kedvezőtlen hatást, az utóbbihoz tartozóknak nincsen meg ez a kiegyenlítő képessége. Sokan nem is tudják magukról, hogy az időjárásra érzékenyek közé tartoznak, és azt sem ismerik fel, melyik fajta „front” vagy egyéb időjárási tényező hozza magával a panaszokat.

Hogyan lehetséges az, hogy nem mindenki érzékeny, s az érzékenyek sem egyformán

azok? A kérdésre nagyon egyszerűsített formában az a válasz, hogy minden időjárási megnyilvánulásnak és minden „frontnak” meghatározott mértékű levegőelektromosság a velejárója. A levegőelektromosság ingerlő hatással van az emberi mirigyműködésre és az idegrendszerre egyaránt. Az idő megváltoztatásával együtt változik a hormontermelés, és a vegetatív idegrendszer feszültsége is. Közvetlen panaszaink közvetlen oka az időjárásváltozás ingerlése következtében felfokozott szerotonintermelés. Felborul ilyenkor a hormonháztartás egyensúlya, s így érthető, hogy egy olyan rendszerben, mint az emberi szervezet — amelyben igen sokrétű összefüggés van a testi és a lelki állapot között — az eredmény: rossz közérzet. Az időjárásból eredő kellemetlen hatások eltérően reagálnak a különböző alaptípushoz tar-

tozó emberek. Míg a vig kedélyűek könnyűszerrel uralkodni tudnak magukon, és a flegmatikusokat sem billenti ki nyugalmi állapotukból egy időjárási esemény, addig az ingerlére hajlamos alkatúak és a mélabús beállítottságúak nagyon is megszenvedik ugyanezeket a jelenségeket. Nyilvánvalóan az életkor is szerepet kap az érzékenységben, a gyerekek még alig fogékonyak, az idősek viszont az átlagnál jóval ingerlések. Ugyancsak hátrányosan befolyásolják ezek a meteorológiai jelenségek a meglevő betegségek gyógyulási folyamatait (szívinfarktus, trombózisok, neurózisok stb.), és különösen a civilizációs ártalmak jelenlétében elősegítik újabb megbetegedések keletkezését. Az életmód megváltoztatásával némileg egyensúlyozható a túlérzékenység. A modern életforma minden bizonnyal elősegíti a kellemetlen meteorológiai hatások érvényesülését. A túlhajtott munka, a kevés testmozgás, a helytelenül összeállított étrend, a nagy italtartalmú és dohányfogyasztás mind csak fokozza a környezeti terhelést és csökkenti az alkalmazkodóképességet. Sokkal inkább érvényes ez a nőkre, mint a férfiakra. Az időjárás megváltoztatni nem áll módunkban, de hatásának életmódváltással árán való mérsékléséről érdemes kinek-kinek elgondolkoznia.

Jól szolgálja a megelődést az is, ha valaki megfigyeli, hogy a meleg- vagy a hidegfrontra érzékeny-e? A melegfront fokozza a görcsöközést (epe-, vese-, gyomor-görcs stb.), a hidegfront közeledésekor pedig fokozódik a feszültség, növekszik az ideges panaszok előfordulása.

Általában az érzékenyebb emberek frontváltás előtt levertségről, gyengeségről, fejfájásról, álmatlanságról vagy álmoságról panaszolnak. Tanácsos tehát az egészséges életmód szabályainak fokozott megfigyelése, érzékeny embereknél a kimelletebb életmód, betegknél pedig az orvosi utasítások betartása.

BÉLYEGGYŰJTŐKNEK

Mennyi bélyeget veszünk?

A bélyegvadászok vásárlásának alakulását közzéadjuk az ENSZ utólag Franciaországban, 1972-ben 84 frank névértékű bélyeg jelent meg, 1980-ra a névérték 25 frankot (kb. 400 forint) ért el. A filatelisták árusítóhelyeken a bevétel 275 millió frankról 200 millió frankra csökkentek.

A Magyar Posta teljes gyűjtői forgalmáról nem állnak adatok rendelkezésre, de a forgalom a Szovjetunió utáni történelmi eladás helyett csak 50 millió forintot ért, ez ebben az időszakban a címletek száma kisebb, a névérték összege kisebb lett.

A forgalom mérséklődését Franciaországban egyértelműen a túl magas példányszámmal indokolják. 25 éve az újdonságokból általában egymillió kelt el, majd lassan felszokott a vétel 3,3 millió darabra. Az igény ilyen mértékű kielégítése felhalmozáshoz vezetett. Nyereség ezért rövid időn belül nem mutatkozott, ennek következtében a spekulánsok piacra dobhatják készleteiket.

A bélyegvásárlás fellendülését a következő évben Párizsban tartandó PHILEXFRANCE elevezésű világtalálattól várják.

A francia posta bélyegkiadási tevékenységét szélesíti, hogy az ENSZ utólag nevelésügyi szervezet, az UNESCO részére is jelentethet meg sorozatokat. A legújabb három címetel: Thaiföld, Málta és Marokkó műemlékeiben gyönyörködhetünk. Az 1980. évi készítésében 31 francia (14 magyar) művész vett részt. Sok modern grafika-ját francia bélyeg lát napvilágot, reprodukciós bélyegek között a legújabb művészi irányzatok is helyet kapnak.

Mindkét országban erőteljes a kereslet a korábbi évtizedek, lényegesen kisebb példányszámú bélyeget iránt. A régi francia sorozatok ára a világpiacon emelkedik.

Hazánkban a bevétel apadását részben indokolja a névérték tudatos csökkentése. További ok nálunk is a kibocsátási példányszám magas voltában keresendő. A vizsgálat során kiderült, hogy a névérték összege — bár az több, mint nálunk —, a francia gyűjtők részére nem magas. Az újdonságokért ott és itt napi néhány cigarettára árt kell fizetni.

Újdonságok

Benmutattuk a korábban már ismertetett és december 29-én megjelenő Híres illusztrátorok sorozat fényképét.

Kubában a forradalom után magángyűjtők anyagából Napóleon-múzeumot állítottak fel. A közgyűjtemény megnyitásának 20. évfordulóján az ott kiállított festményekből hatértékű sorozaton adnak elizetót.

Két bélyegpáron mutatja be a kanadai posta a gyakorló (II. világháború részére is) és a szállító repülőgépek hazai típusait.

Mongóliában blokkot és hét bélyeget bocsátottak ki, amely az anyaság tisztelését és a gyermekekről való gondoskodást népszerűsíti.

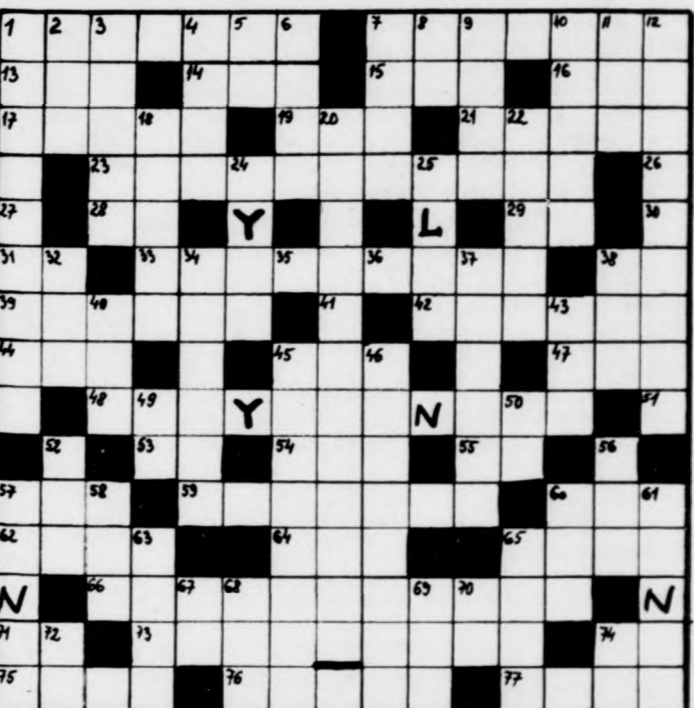
Dánia mindennapi használatra új sorozatot készít a királyi arcképével. Az első címet 1,60 koronára névértékkel II. Margit trónralélelésének 10. évfordulójára jelenik meg.

Az elemzésügyi világnapról Nigéria négyértékű sorozatát emlékezik meg. Az első címet a köztársasági elnököt akkor ábrázolják, amikor az illetetvényes részt vesz a zöld forradalom megvalósításában.

KERESZTREJTVE NY

Érdekességek Debrecen múltjából

Vízszintes: 1. Igy is emlegeték a függ. 12-t. 7. Emlékeztetés. 13. Épület. 14. Itta (népiesen). 15. ... Step. 16. Római. 17. ... (1830—1890) báró, német. 18. ... (Székelyföld képekben). 19. Zavaros B. N. V. 21. Nem csak itt, 23. Pörge kalapos. Makrapapás mokány egyének, ők irányították, nem éppen illedelmes modorban, a gebék által húzott kétkerekű járművek. 26. Római szám. 27. Otszáz Rómában. 28. Abécé részlet. 29. Helyrag. 30. A brácsa legmélyebb. 31. Kerti munkát végez. 33. Nyakba akasztott kosárral, tálcával járó, sorosolások alapon bazárarut árusító személy volt. 38. Kötöző. 39. Címek. 41. A kor. 24. Furat. 25. Zavaros bála! 32. Maró folyadék. 34. Afrikai ütőhangszeren játszó. 35. Római század. 36. Szimulá kérdőszócseka. 37. Szarmazás. 38. Költői alkaja. 39. Század. 40. Olimpiai csusszerv. 41. Köves vinni valamit. 45. O-kval a végén növénytanászok. 46. Mész földről. 49. Parancsnok. 50. Folyó a Szovjetunióban. 52. Némely Nilus. 56. Van ilyen: -tábla, -pont és -talan is. 57. Székely Imre ebben a lapjában kelt új életre, a XX. század előmő is. Hajdanában Eszterházi Pál ezek kocsijárat járatott négyest a Nagytemplom előtt. 61. Kiejtett mássalhangzó. 73. Ez volt a dolga a vizsz. 23. Alattiaknak, debreceni tájszólásokban. 74. Korjelző-rovídités. 75. Mint a 62. számú sor. 76. A jel-főgő. 77. Aranyérmes.

Beküldendő: a vízszintes 1., 23., 33., 48., 66., 73. a függőleges 1., 12., 20., 57.

Beküldési határidő: március 9.

Már nem titok, hogy 1982 tavaszán, hiszen már jó ideje, amelyben a nők sokféle divattervezők, hogy ezek közük karakterünk szerint hagyományokat felidéz. Távol-Keletről származó városi nők divatja lesz. A majd, különösen a divatöleket egymással, az ami a régióiban frappans divatot alkotásra is fontos, méltóak és főként hogyan lesz a tavalyi Rajzainkon a távlatot:

1. modell: szűk, épp hogy a térdet jerseyből készült ujjapant a vállon és a szűkítő varások tásra vonatkozó a piros-sötétké; nat 2. modell: könnyű lyemből készült du

AUTÓSOK-MOTOROSOK

Autóspirálszerviz

A gépjárművek legfontosabb műszere a kilométer-számlálóval egybeépített sebességmérő. Mivel a hajtómű és a műszer elhelyezése miatt közvetlenül nem kapcsolhatók össze, az összeköttetést hajlékony hüvelybe (csőbe) bújtatott hajtótengelyre, a spirál biztosítja. A sebességmérő működésekor a motor áttételűvel a spirál forgómozgást közvetíti a műszerhez, amelyben az egy mágnest forgat. A forgatás mértékétől függően változik a forgómágnes gerjesztése, ami a mutató tengelyére erősített acélradarkák igyekszik magához vonzani. Azt viszont gátolja a mutató tengelyére szerelt spirális hajszárlugó. A mutató kitérése tehát a fordulatszámmal (s azzal együtt a jármű sebességével) arányos. Magát a műszert csak a gyártó vállalatnál vagy szervizben cserélő javíthatni. A kisebb működési hibákat legtöbbször a spirál okozza, amelyet viszont már magunk is megjavíthatunk.

az új spirál hosszát. Sik lapon fektessük le a régi mellé. A méret akkor jó, ha a hálóból kiálló spirálvég hossza kb. 7—8 milliméter. A felszerelésnél ügyeljünk, nehogy 15 centiméternél kisebb sugarú ív legyen a spirálon. A végektől 5—5 centiméterre pedig már semmiféle hajlítás ne legyen.

A csatlakozó hüvely alsó végének gépszírral való megtűntésekor előbb csavarjuk a helyére a meghajtott spirált, majd húzzuk rajta hátra a hüvelyt. Kenjük be zsírral a spirált, és nyomjuk vissza a helyére a hüvelyt. A spirál becsavarásakor a segítő a hüvelykujjával nyomja a spirál felső végét a hüvelybe, hogy az a csavarásakor alul ne csúszhasson ki. Ha a spirál excentrikusan helyezkedik el a hüvelyben, valószínű, hogy a végéhez közel megcsavarodott, megtört, esetleg szorult. Rendszerint ez okozza a mutató ingadozó mozgását. A hiba megszüntetésének legbiztosabb módja a spirálszerviz.

Ha „lusta” a sebességmérő és visszatérve nem a 0-n áll meg a mutatója, feltehetően sérült bele, ki kell tisztítani. Ha ingadozik a mutató, lehetséges, hogy elkopott az egész szerkezet. Ha sem a sebességmérő, sem a kilométerszámláló nem működik — ezek egymástól független elven dolgoznak —, bizonyosan a spirálban kereshető a hiba. Ha viszont az egyik működik, a másik nem, a hibás szerkezetet kell átvizsgáltatni.

A spirál felszerelésekor előbb alsó végét rögzítsük az áttételű-házhoz. Vigyázzunk, hogy a középső, négyzet keresztmetszetű menesztő-lapos vég a hüvely közepén legyen, ne nyomódjon oldalra. A hollandi anyát előbb kézzel hajtsuk a menetre, s csak azután szorítsuk meg kulccsal. Hasonlóan rögzítsük a spirál felső végét is a szerelvényfalból „kibuktatott” műszertömb hátsó feléhez. Ezután a jármű egyik meghajtott kerekét bakoljuk alá, majd beindítva és 3. sebességbe kapcsolva a motort lassan járattva ellenőrizzük a mérő működését. Fontos, hogy a beszerelés előtt ellenőrizzük

hogy sima lapra fektetve azon tenyérral végighengergetjük. Ha mindkét, a hüvelyből kiálló vége simán „fut”, jó. Ha a végek excentrikusan mozognak, emelkednek, hibás a spirál. Akkor is ki kell cserélni a spirált, ha a műszer felőli nyakánál megkopott, s „lötyög” a házban. Az áttételű felőli vég megkopásának a jele a felületen látható hosszanti csík. Hibaforrás az is, ha hosszú a spirál, s összenyomódása miatt rajta hosszanti spirális gyűrűk keletkeznek, s ha az áttételűnél kicsavarjuk az ilyen spirált, az kissé kicsúszik a házból. A kábelvégek kék elszíneződése arra utal, hogy elégtelen a kenés, s a súrlódás miatt felhevül a spirál.

Hibát okozhat még a spirál végén levő záróhüvely elmozdulása is. Arrébb ütését óvatosan végezzük. Fúrjunk át közepén egy fatömböt, fűrészeljük ketté, és a furatba illesztve a spirált, szorítsuk sataba. A záróhüvelyt ne közvetlenül üssük beljebb, hanem egy csődarab közvetítésével.

B. I.

OTTHON - CSALÁD - OTTHON

TAVASZI ELŐZETES

Már nem titok, hogy mit viselünk majd 1982 tavaszán, hiszen a divattervezők asztalán már jó ideje kialakult az a divatstílus, amelyben a nők kedvüket lehetnek. Igen sokféle divatdizájn ajánlanak a tervezők, hogy ezek között jó érzékkel a saját karakterünk szerint válogassunk. A népi hagyományokat felelevenítő ötletek most a Távol-Keletről származnak. Az elegáns stílus a városi nők — főként a középkorúak — divatja lesz. A falusi viselet is szót kér majd, különösen a fiatalok öltözékeiben. A divatötlek egymással is keverednek, és ez az, ami a régitől újat és az újból pedig frappáns divatot alakít ki. A nadrág szerepe továbbra is fontos, az új formák figyelemre méltóak és főként az, hogy mivel párosul, hogyan lesz a tavalyiból is új?

Rajzainkon a tavaszi divatból láthatnak vázlatot:

1. modell: szűk, egyenes vonalú szoknya, épp hogy a térdet takarja. A felsőrész jerseyből készülhet kétsoros gombolással. Az ujjapánt a vállon szélesít, a karcsú derekat a szűkítő varrások biztosítják. Színösszeállításra vonatkozó ajánlatunk: fekete-fehér; piros-sötétkék; natúr-terakotta stb.

2. modell: könnyű jerseyből vagy se-lyemből készült duplablúz, azonos anyagból

a kiskabátka is, természetesen mindkettő külön-külön is jól kihasználható. A blúz nyaka és ujjvége apró rakásokban végződik. A széles hópánt alatt rejtett gombolá- s. A kabátka-blúz saját anyagával pan- tozott, és az apró gombok is ezen helyez- kednek el. Ez a modell igen elegáns, szok- nyához viselhető leginkább.

3. modell: posztóból, flanelből készülhet elütő színű dzsantpókkal. A csipőig erő- sportos kabátka különösen nadrághoz ajánl- ható.

4. modell: a jelenlegi divat sztárja a bricsesz nadrág, amely fesűs karakterű, mintás vagy egyszerű anyagból, de tweedből vagy jerseyből is elképzelhető. Párosítható him- zett selyemből, amely a tavaszi divat egyik kedvence.

5. modell: „kabáttruha”, egyenes, de lefe- lé kissé szűkített, a szlice biztosítja a moz- gást viselőjének. A magas nyakmegoldás és a hosszú ujj biztosítja a meleg tartását, így felelte rövid kulikabát vagy pelerin visel- hető. Divatos megoldás még, ha vastag fon- alból készült, mintásan kötött kabátot ve- szünk fölé.

Nádor Vera

Az ötezer éves fokhagyma

Hogy a fokhagyma nép- szerűsége miért változatlan évezredeknek keresztül mind a mai napig, úgy látszik, örök rejtelem marad. Kétezer- száz évvel ezelőtt a görögök „büzlő rózsának” ne- vezték. De már ennek előtte és utána is számtalan meg- döbbséggel néveltek: szerelemgyökér, szegények eledele, boszorkányméreg. Akárhogy is neveztek vagy írták körül, tükrözött az em- berek hitét csodálatos ere- jében.

A fokhagyma óriási köz- kedveltségének első írásos bizonyítékai időszerűsége előtt 4500-ból származnak: Babilon akkori királya konyhája számára 395 ezer mérő fokhagymát rendelt. Nemcsak a konyhában hasz- nálták: olajban feloldva a gyerekeket kenték be vele, mindenféle betegség ellen; holtaknak adták „útravaló- ul”; hordták nyakba akasz- tva lábbeliben övben rontás ellen.

A régi egyiptomiak a köz- zönséges halandók sírjába agyagrogót helyeztek. Tuten- chamon fáraó arany szarko- fágójában azonban hat fej fokhagyma maradványát ta- lálták. Néhány évszázaddal ezelőtt pedig Kheopsz fáraó volt kénytelen 1600 ezüstöt áldozni fokhagymára, mivel a piramisát építő felhal- lom volt hajlandók tö- vább dolgozni, mert nem kapták meg napi fokhagy- maadagjukat.

Növénytanilag a fokhagy- ma egyáltalán nem tartozik a különleges növények közé, természetesen is igénytelen. Látványának sem igen muta- tós. És mégis, amióta az em- berek az illatát és ízet isme- rik, így vagy úgy, de a leg- különbözőbb növények közé

szorítják. S nemcsak az egyiptomiaknál játszott sze- reptet, de például az antik Görögország atlétaiknak „dop- ping”-ja is volt, a középkor- ban úgy vélték, hathatós vé- delmet nyújt a vámpírok és társaik ellen, és mágikus erőt képvisel a legkülönböz- zőbb korok és népek hitvilá- gában, folklórában. Ahogy a római gladiátorok erejét megsokszorozta, úgy a mai szíriai paraszt sem lenne ké- pes enélkül aratni, mert úgy véli, erőt ad és kitartóvá tesz.

Allítólag már az illata is áldásosan hat egészségünkre. Minden valószínűség szerint a legregibb gyógyhatásúnak tartott növény. Plinius 61- féle fokhagymából készült gyógyítószer sorol fel: pél- dául orvosságnak tartja kí- gyómarás ellen, aranyérre, gyomorgröcsre, asztmára, kanyaróra, megfázásra. Az indiai gyógyításban alkalm- asnak találták a hang és a lélek tökéletesítésére, illetve épülésére. A középkori Per- zsiában vérkeringési zava- rokat gyógyítottak vele, a régi Kínában pedig hatékony nyugtatóként alkalmazták. Ha kolerajárvány ütött ki Európában, az utolsó ment- séget a fokhagyma fogyasz- tásában látták — még 1973- ban is, amikor Velencében felütötte a fejét a járvány „Minden betegséget gyógyít” — ez áll róla egy 17. század- beli orvosi könyvben —, és szerte a világon még ma is milliók esküsznek gyógyító hatására, erejére.

A modern orvostudomány, bár megmosolyogja ezt a vakhitet, nem cáfolja meg egészen. Az már bebizonyo- sodott, hogy kiváló fertőtle- kítő hatása van: egy fok-

hagyma leve egy egész bak- tériumkultúrát képes el- pusztítani három perc alatt. Aki hisz benne, használja egészséggel, csak ne az előírt és szükséges gyógyszer he- delmet nyújt a vámpírok és társaik ellen, és mágikus erőt képvisel a legkülönböz- zőbb korok és népek hitvilá- gában, folklórában. Ahogy a római gladiátorok erejét megsokszorozta, úgy a mai szíriai paraszt sem lenne ké- pes enélkül aratni, mert úgy véli, erőt ad és kitartóvá tesz.

F. K.

Szoba- játékok

A játék a szabadban az igazi. A mozgás, a futás, a keresés, a felfedezés adja a játék igazi örömet. Mégis előfordul néha, hogy a szoba négy fala közt kell eltölteni az időt. Ilyen esetekre ajánlunk néhány szobajáté- kot.

KALAPTÁNC

A játékosok fején kalap (sapka) és így ülnek körben. Középen a játékvezető, ake- nek a kezében szintén van egy kalap és a háta mögött egy szék. Belekezd egy törté- netbe, amit el is játszik. Sok- szor szerepeljen benne lehe- tőség arra, hogy a játékos leüljön, felálljon, levegye a kalapját, feltegye a kalapját. Amikor ezt teszi, a többiek- nek éppen az ellenkezőjét kell cselekedniük. Aki elté- veszti, zálogot ad.

ÉN - Ő - IGEN - NEM

A játékmester minden játékoshoz négy kérdést intéz (egyet, egyet a kellő válasz után). A gyerekeknek minden kérdésre válaszolni kell egy mondatdal. De az első vá- laszban az ÉN, a másodikban az Ő, a harmadikban az IGEN, a negyedikben a NEM szókat szerepelni kell. Aki sorrendet eltéveszt vagy ér- telmetlen választ ad, kiesik a játékból.

NEVETŐ CSATA

A gyerekek két csoportot alkotnak, és a játékvezetőtől jobb, illetve bal oldalon helyezkednek el. A játékvezető intésére előbb az egyik, majd a másik csoport (1 percig) próbál úgy nevetni, hogy a másik csoportban ülők is ne- vessenek, de legalább moso- lyogjanak. Aki az ellenféltől elneveti magát, átme- gy a másik csoportba. Győztes lesz a nagyobb létszámú csoport.

TÁBORI KÜLTÖZÉS

Az egyik gyerek a tábor- vezető. Előtte levő papíron lerajzolva a tábor harminc sátra. Ezután a játékosok egymás után elmondják, hogy ki hányas sátorban szeretne lakni. Mivel sok a sátor, jól meg kell figyelniük, melyek azok, amelyeket már elfoglal- tak, s melyek, amelyek még szabadok. Aki üreset választ, 5 pontot kap, aki pedig olyat, amelyik már foglalt, attól 3 pontot vonnak le. Győztes, aki több pontszámmal ren- delkezik.

Giufá és a borostömlő

Olasz népmese

Volt egyszer egy szegény asszony, annak egy semmi- rekesse, lústa, szófogadatlan fia.

Az asszony látta, hogy en- nek a gyerekeknek semmi hasznát nem veheti, szolgál- lónak adta hát egy kocsmá- roshoz. Azt mondta neki a kocsmáros: — Giufá, menj a tengerpartra és mosd el ezt a tömlőt, de alaposan ám, különben eltárogallak. — és Giufá elment a tengerhez a tömlővel. És ott csak mossa, mosza, egész délelőtt mosta.

Aztán mondja magában: — Most honnan tudjam, jól el van-e mosva: kitől kér- dezsem meg? — A parton nem volt senki, a tengeren viszont látott egy nagy hajót, éppen kifutott a kikötőből, Giufá elővette a zsebkendő- jét, és kétségeesen inte- getni, kiabálni kezdett: — Hahó! Ide jöjjenek! Ide jöj- jenek!

A kapitány így szólt: — A partról jeleznek nekünk. Kö- zelítsük meg, ki tudja, mit akarhatnak, talán a kikötő- ben felejtettünk valamit... — Partra szálltak egy dereg- lyével, és lám, Giufá volt ott. — Na mi van? — kér- dezte a kapitány.

— Mondja meg jó uram, jól el van mosva ez a töm- lő?

A kapitány dühében majd szétpukkadt, s gondolt egyet, fogott egy pálcát, és úgy elverte Giufát, csak úgy por- zott.

Es Giufá sirva: — Hát hogy kellett volna szólnom?

— Azt kell mondanod: hadd fusson, uram! Így visszanyerjük az időt, amit miattad elvesztettünk.

Giufá a veréstől sajtó vá- lára vette a tömlőt, és elin- dult a mezőn, ezt hajtogat- va: — Hadd fusson uram, hadd fusson uram, hadd fusson, uram.

Találkozott egy vadással, aki egy nyulat vett célba éppen. És Giufá: — Hadd fusson, uram, hadd fusson, uram... és a nyúl felugrott és elszaladt.

A vadász: — Ej, ebadta! Még csak te hiányoztál nekem! — és fejbe verte a puskával.

Es Giufá sirva: — Hát hogy kellett volna szólnom?

— Azt kell mondanod: — Öld meg, uram!

Giufá elindul tömlővel a vállán és ezt ismételteti: — Öld meg, uram... Es ki- vel találkozik? Két viszály- kodóval, akik egymásnak estek. És Giufá: — Öld meg, uram... — Ennek hallatára a két viszálykodó szétváltak és Giufának esnek: — Ej, gyalázatos! Azért jössz, hogy fokozd a viszályt?! — és nagy egyetértésben és szere- tetben ütlegetni kezdik Giufát.

Ahogy szóhoz jutott, sirva kérdezi Giufá: — Hát hogy kellett volna szólnom?

— Mit kell mondanod? Azt kell mondanod: — Vá- laszd szét őket, uram!

— Akkor válaszd szét őket, uram, válaszd szét őket, uram... hajtogatta Giufá, folytatva útját.

Találkozott egy ifjú pár- ral, akik épp most jöttek ki a templomból az esküvőjük után. Amint meghallják — válaszd szét őket, uram —, a férj felpattan, lecsatolja derekszíját és neki Giufá- nak, — Te vészmadár! Azt kívánod, hogy elváljak a feleségemtől?

Es Giufának nem volt mit tennie, földre vetette magát, mintha meghalt volna. Amikor odamentek hozzá, hogy felemeljék, és ő kinyi- totta a szemét, megkérdez- ték: De hát hogy jutott eszedbe ilyet mondani az ifjú párnak?

Erre ő: — Hát hogyan kellett volna szólnom?

— Azt kell mondanod: Örvendezzenek, uram! Örvendezzenek, uram.

Fogta a borostömlőt Giufá és elindult, ezt hajtogatva. Az egyik házban azonban egy halott feküdt ravatalon, gyertyáktól és sűrű rokonok- tól körülvéve. Amikor meg- látták Giufát, aki azt mon- dogatta — örvendezzenek, uram —, egyikük kiugrott bottal a kezében és kapott Giufá ismét alaposan.

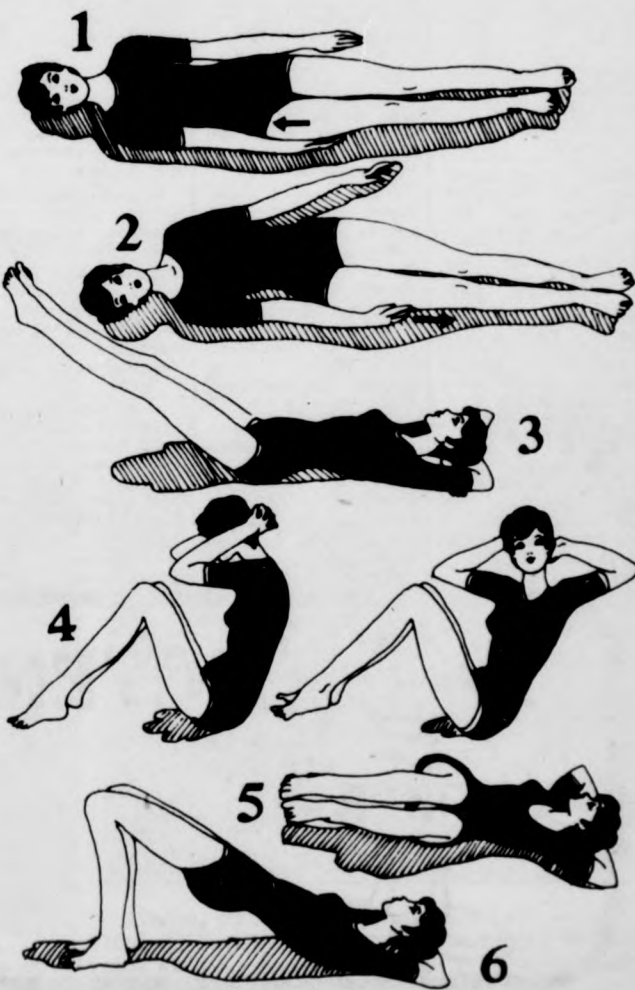
Akkor Giufá megértette, hogy jobb hallgatni inkább és futott a pincébe. De a kocsmáros is megadta neki a magát. Mert kora reggel küldte el tömlőt mosni, és az este találta csak otthon. És azután elkergette.

Angyal János fordítása

TORNÁSSZUNK!

A legtöbb nőnek, ha felesleges kilókat szed fel, a hasán jelentkezik a kellemetlen zsírpárnák. Gyakorlataink — mindennapi, szorgalmas ismétléssel — ezek kiküszöbölését célozzák.

1. Lefekszünk a talajra, karunk lazán a test mellett. Lábunkat — felváltva — megfeszítjük, és a csipő felé húzzuk, majd anélkül, hogy a talajról felemelnénk, ismét kinyújtjuk és ellazítjuk. Ismétlés tizenkétszer.
2. Fekvő helyzetben derekunkat a talajhoz szorítjuk. Jobb kezünket a jobb láb mellett lefelé toljuk, közben felsőtestünk követi ezt a mozgást anélkül, hogy felemelkednénk. Tízszor ismételjük.
3. Fekvő helyzetben, kezünket a fejünk alatt összekulcsoljuk. Mindkét kinyújtott lábunkat együtt felemeljük majd jobbra vezetve a földre fektetjük. Utána ismét középre felemelve, balra irányítjuk, és a földre helyezük. Mindkét oldalon négyszer ismétlés.
4. Térdemelés hátra felszünk, kezünk hátul a nyak- nál összekulcsoljuk. Felsőtestünkkel lassan felemelke- dünk, könyökünket előrehozzuk, és megérintjük vele a tér- dűnkét. Ezután lassan hátunkra gördülünk. Ezután az elő- zőkhöz hasonlóan, jobb könyökkel a bal térdet, majd bal könyökkel a jobb térdet érintjük. Hatszor ismételjük.
5. Fekvő helyzet, kezünket a tarkónál összekulcsoljuk. Könyökünket a padlóhoz szorítjuk, térdünket felhúzzuk. Zárt térdünket lassan balra engedjük, fejünket pedig jobbra fordítjuk. Majd térdünk jobbra, fejünk bal felé. Mindegyik gyakorlatot nyolcszor ismételjük.
6. Kezünket összekulcsoljuk a tarkó alatt. Térdünket felhúzzuk, talpukat a padlóhoz szorítjuk. Alsótestünket olyan magasba emeljük, hogy nyakunktól a térdig ferde egyenes vonalat képezzen. Ismétlés tízszer.

HÁZ

Budapesthez közel, Pózmán, Sashegyi u. 7. szám alatt háromszobos, 270 négyzetméter lakóterületű, minden komforttal felszerelt ház eladó.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Beteg mamánk mellő gondozót keresünk. „Főzni, mosni nem kell” jellegre a kiadóra.

80 négyzetméter alapterületű keres családi ház 465 négyzöglél kerttel, bővíthető lehetőséggel, építési engedéllyel eladó. Tóthóti u. 35.

17. keresztpu-...
Márkus 1-től fiatal értelmiségű dolgozó lány szobáira keresek. Péterfia u. 17. keresztpu-let.

2 szoba-öszkomfortos, loggás, - OTP-örök lakás készpénzért eladó. Nagy-Érdi rt. 36. földszint 1. Megtekinthető szombaton és vasárnap 15 és 18 óra között.

Élcserélnék központi, tanács 1 + 2 feli szoba-öszkomfortos lakásunkat hasonló egyezősárára, vagy garzonra. „Mielőbb” jellegre a kiadóra.

Miskolci kettősobás, második emeleti, belvárosi tanács lakásom elcserélem hasonló vagy kisebb tanács, OTP- vagy szövetkezeti debreceni. „Próbáozunk” jellegre a kiadóra.

Élcserélnék Széchenyi u. 39. sz. 2 + feli szobás tanács lakásomat 1 + feli tanácsra. Mezők.

Másfél szobás, panorá- más, nagy erkélyes, központi fűtéses, III. emeleti, szövetkezeti lakásom elcserélnék nagyobb szövetkezeti vagy családi házra. Ajánlatokat „Egyetem környékén 082 598” jellegre a Hirdető-be.

2 + 2 feli szobás tanács lakásom elcserélem egy vagy két kisebbre. „68 négyzetméter” jellegre a kiadóra.

Eladó két és fél szobás, földszintes, 60 négyzetméteres szövetkezeti lakás. 1982. március átadással. kp. + OTP-vel. Érdelkldni este 18-20 óráig: Kun Béla u. 28. fszt. 1. ajtó.

Eladó vagy debreceni lakásra, telére cserélem Hajdúböszörmény. Polgári u. 36. sz. családi házamat. Érdelkldni Polgári u. 42/A vagy Debrecen, Csapó u. 104. V. 14.

Kétszobás családi ház, lakomentes, eladás készpénzért. „Városközpon- tban” jellegre a kiadóra.

Debrecen, Lázár u. 27. sz. alatt 2 szoba, keres családi ház eladó, azonnal beköltözhető.

Eladom vagy elcseré- lem kabai 2 és fél szoba-összkomfortos, radiátor fűtésű, 200 négyzöglél területű keres házamat mellékeltképekkel, harmadik emeleti, debreceni. Érdelkldni Debrecen, 4025 Tóbi Imrényi, Arany János u. 35.

Több családnak is azonnal beköltözhető család ház eladó. Használt- cikkek-kereskedés van benne, azzal együtt, nyugdíj- bapénz mellett. Ipari árrammal ellátva. Közúti- nek, ktsz-nek is eladó. Cím: Debrecen, Arany J. u. 13. szám.

Hajdúböszörmény, Dózsa György u. 40/A alatti 2 szoba-összkomfortos, központi fűtéses, keres család ház eladó.

Eladó másfél szoba, főző- és zuhanyzófülkés külön mellékeltképekkel házzal. Füst s. u. 55. Érdelkldni naponta 18-20 óra között.

Kétszobás családi ház eladó. Szávay Gy. u. 67.

Kis családi ház kis kerttel, építkezéssre el- adó. „Jó helyen van” jellegre a kiadóra.

Saját házam elcserélem DIK-házért, egy nagy szoba, konyha, spéjz. „Nagy Sándor telep” jellegre a kiadóra.

Különálló garzfűtéses szoba-konyha, fürdőszoba lakás fiatal házaspár- nak március 15-ől kiadó. Fazekas M. u. 2.

Márkus 1-től fiatal értelmiségű dolgozó lány szobáira keresek. Péterfia u. 17. keresztpu-let.

2 szoba-öszkomfortos, loggás, - OTP-örök lakás készpénzért eladó. Nagy-Érdi rt. 36. földszint 1. Megtekinthető szombaton és vasárnap 15 és 18 óra között.

Élcserélnék központi, tanács 1 + 2 feli szoba-öszkomfortos lakásunkat hasonló egyezősárára, vagy garzonra. „Mielőbb” jellegre a kiadóra.

Miskolci kettősobás, második emeleti, belvárosi tanács lakásom elcserélem hasonló vagy kisebb tanács, OTP- vagy szövetkezeti debreceni. „Próbáozunk” jellegre a kiadóra.

Élcserélnék Széchenyi u. 39. sz. 2 + feli szobás tanács lakásomat 1 + feli tanácsra. Mezők.

Másfél szobás, panorá- más, nagy erkélyes, központi fűtéses, III. emeleti, szövetkezeti lakásom elcserélnék nagyobb szövetkezeti vagy családi házra. Ajánlatokat „Egyetem környékén 082 598” jellegre a Hirdető-be.

2 + 2 feli szobás tanács lakásom elcserélem egy vagy két kisebbre. „68 négyzetméter” jellegre a kiadóra.

Eladó két és fél szobás, földszintes, 60 négyzetméteres szövetkezeti lakás. 1982. március átadással. kp. + OTP-vel. Érdelkldni este 18-20 óráig: Kun Béla u. 28. fszt. 1. ajtó.

Eladó vagy debreceni lakásra, telére cserélem Hajdúböszörmény. Polgári u. 36. sz. családi házamat. Érdelkldni Polgári u. 42/A vagy Debrecen, Csapó u. 104. V. 14.

Kétszobás családi ház, lakomentes, eladás készpénzért. „Városközpon- tban” jellegre a kiadóra.

Debrecen, Lázár u. 27. sz. alatt 2 szoba, keres családi ház eladó, azonnal beköltözhető.

Eladom vagy elcseré- lem kabai 2 és fél szoba-összkomfortos, radiátor fűtésű, 200 négyzöglél területű keres házamat mellékeltképekkel, harmadik emeleti, debreceni. Érdelkldni Debrecen, 4025 Tóbi Imrényi, Arany János u. 35.

Több családnak is azonnal beköltözhető család ház eladó. Használt- cikkek-kereskedés van benne, azzal együtt, nyugdíj- bapénz mellett. Ipari árrammal ellátva. Közúti- nek, ktsz-nek is eladó. Cím: Debrecen, Arany J. u. 13. szám.

Hajdúböszörmény, Dózsa György u. 40/A alatti 2 szoba-összkomfortos, központi fűtéses, keres család ház eladó.

Eladó másfél szoba, főző- és zuhanyzófülkés külön mellékeltképekkel házzal. Füst s. u. 55. Érdelkldni naponta 18-20 óra között.

Kétszobás családi ház eladó. Szávay Gy. u. 67.

Kis családi ház kis kerttel, építkezéssre el- adó. „Jó helyen van” jellegre a kiadóra.

Saját házam elcserélem DIK-házért, egy nagy szoba, konyha, spéjz. „Nagy Sándor telep” jellegre a kiadóra.

APRÓHIRDETÉSEK

Mindentelc szép bútor vétele és eladása. Hajdúböszörmény, Hadházi u. 3. sz. a piacnál.

Székrenyörök, rekami- csk, egyéb bútorok vétele, eladása. Pést u. 8.

Igényesen intarziás barokk háló eladó. Di- mitrov u. 16.

Állat

Naposcsibe és elő- nevelt csibe zseh- és F1 vegyes szín- ben előgyehető és ál- landó kapható, szállí- tással is. Balogh, Tépe, Hunyadi utca 20. Jobbra az első utca.

Naposcsibe bő fajtavá- lasztékkal a legolcsóbban kapható és jeyeztethető. Nagyteljes vásárlómmak árkedvezményt adom AFESZ-ek jelentkezését is várom. Józsa, Móricz Zs. u. 45. Debrecen, Jerikó u. 14. fszt. 4.

Alkatrészek eladó 1 db IZS furgon. Érdelk- lődni lehet: Költsegvény- tőz Ozem Létavértes, Kos- suth u. 4. Telefon: 3. Ugyintéző Nagy Lajos.

Fűrészgép, faipari, vas- ipari gépek vétele és el- adása, Arany János u. 13.

Fűrészforgasztó el- adó. Debrecen, Timár u. 25., házfelügyelő.

Eladó gyári sorkerest- cselőgép, 70 rezekes alu- minium kisállatkérec, fű- rézlapforgasztó, hegesztó- trafó, 220 voltos motor, kézi csiszológép, kisteher- autó Pannónia-motornál. Mikszáth u. 41. III. em. 11.

Garázs kiadó az Arany J. utcán. Érdelkldni 17 óra után a 13-749 telefo- non.

Ozletelviség, teljesen új, reprezentív kivitel- ben bármilyen kereskedés gyakorlására alkalmas, eladó. Nádudvar, Vörös hadsereg u. 89/B, 1500 S típusú Ladát bezá- mítok. Érdelkldni: Kaba, Béke útja 11. sz. alatt.

Égyéb

Özletelviség, teljesen új, reprezentív kivitel- ben bármilyen kereskedés gyakorlására alkalmas, eladó. Nádudvar, Vörös hadsereg u. 89/B, 1500 S típusú Ladát bezá- mítok. Érdelkldni: Kaba, Béke útja 11. sz. alatt.

Garázs kiadó az Arany J. utcán. Érdelkldni 17 óra után a 13-749 telefo- non.

Alkatrészek eladó 1 db IZS furgon. Érdelk- lődni lehet: Költsegvény- tőz Ozem Létavértes, Kos- suth u. 4. Telefon: 3. Ugyintéző Nagy Lajos.

Fűrészgép, faipari, vas- ipari gépek vétele és el- adása, Arany János u. 13.

Fűrészforgasztó el- adó. Debrecen, Timár u. 25., házfelügyelő.

Eladó gyári sorkerest- cselőgép, 70 rezekes alu- minium kisállatkérec, fű- rézlapforgasztó, hegesztó- trafó, 220 voltos motor, kézi csiszológép, kisteher- autó Pannónia-motornál. Mikszáth u. 41. III. em. 11.

Garázs kiadó az Arany J. utcán. Érdelkldni 17 óra után a 13-749 telefo- non.

Ozletelviség, teljesen új, reprezentív kivitel- ben bármilyen kereskedés gyakorlására alkalmas, eladó. Nádudvar, Vörös hadsereg u. 89/B, 1500 S típusú Ladát bezá- mítok. Érdelkldni: Kaba, Béke útja 11. sz. alatt.

Fűrészgép, faipari, vas- ipari gépek vétele és el- adása, Arany János u. 13.

Fűrészforgasztó el- adó. Debrecen, Timár u. 25., házfelügyelő.

Eladó gyári sorkerest- cselőgép, 70 rezekes alu- minium kisállatkérec, fű- rézlapforgasztó, hegesztó- trafó, 220 voltos motor, kézi csiszológép, kisteher- autó Pannónia-motornál. Mikszáth u. 41. III. em. 11.

Alkatrészek eladó 1 db IZS furgon. Érdelk- lődni lehet: Költsegvény- tőz Ozem Létavértes, Kos- suth u. 4. Telefon: 3. Ugyintéző Nagy Lajos.

Fűrészgép, faipari, vas- ipari gépek vétele és el- adása, Arany János u. 13.

Fűrészforgasztó el- adó. Debrecen, Timár u. 25., házfelügyelő.

Eladó gyári sorkerest- cselőgép, 70 rezekes alu- minium kisállatkérec, fű- rézlapforgasztó, hegesztó- trafó, 220 voltos motor, kézi csiszológép, kisteher- autó Pannónia-motornál. Mikszáth u. 41. III. em. 11.

Garázs kiadó az Arany J. utcán. Érdelkldni 17 óra után a 13-749 telefo- non.

Ozletelviség, teljesen új, reprezentív kivitel- ben bármilyen kereskedés gyakorlására alkalmas, eladó. Nádudvar, Vörös hadsereg u. 89/B, 1500 S típusú Ladát bezá- mítok. Érdelkldni: Kaba, Béke útja 11. sz. alatt.

Fűrészgép, faipari, vas- ipari gépek vétele és el- adása, Arany János u. 13.

Fűrészforgasztó el- adó. Debrecen, Timár u. 25., házfelügyelő.

Eladó gyári sorkerest- cselőgép, 70 rezekes alu- minium kisállatkérec, fű- rézlapforgasztó, hegesztó- trafó, 220 voltos motor, kézi csiszológép, kisteher- autó Pannónia-motornál. Mikszáth u. 41. III. em. 11.

Alkatrészek eladó 1 db IZS furgon. Érdelk- lődni lehet: Költsegvény- tőz Ozem Létavértes, Kos- suth u. 4. Telefon: 3. Ugyintéző Nagy Lajos.

Fűrészgép, faipari, vas- ipari gépek vétele és el- adása, Arany János u. 13.

Fűrészforgasztó el- adó. Debrecen, Timár u. 25., házfelügyelő.

Eladó gyári sorkerest- cselőgép, 70 rezekes alu- minium kisállatkérec, fű- rézlapforgasztó, hegesztó- trafó, 220 voltos motor, kézi csiszológép, kisteher- autó Pannónia-motornál. Mikszáth u. 41. III. em. 11.

Garázs kiadó az Arany J. utcán. Érdelkldni 17 óra után a 13-749 telefo- non.

Ozletelviség, teljesen új, reprezentív kivitel- ben bármilyen kereskedés gyakorlására alkalmas, eladó. Nádudvar, Vörös hadsereg u. 89/B, 1500 S típusú Ladát bezá- mítok. Érdelkldni: Kaba, Béke útja 11. sz. alatt.

Fűrészgép, faipari, vas- ipari gépek vétele és el- adása, Arany János u. 13.

Fűrészforgasztó el- adó. Debrecen, Timár u. 25., házfelügyelő.

Eladó gyári sorkerest- cselőgép, 70 rezekes alu- minium kisállatkérec, fű- rézlapforgasztó, hegesztó- trafó, 220 voltos motor, kézi csiszológép, kisteher- autó Pannónia-motornál. Mikszáth u. 41. III. em. 11.

Alkatrészek eladó 1 db IZS furgon. Érdelk- lődni lehet: Költsegvény- tőz Ozem Létavértes, Kos- suth u. 4. Telefon: 3. Ugyintéző Nagy Lajos.

Fűrészgép, faipari, vas- ipari gépek vétele és el- adása, Arany János u. 13.

Fűrészforgasztó el- adó. Debrecen, Timár u. 25., házfelügyelő.

Eladó gyári sorkerest- cselőgép, 70 rezekes alu- minium kisállatkérec, fű- rézlapforgasztó, hegesztó- trafó, 220 voltos motor, kézi csiszológép, kisteher- autó Pannónia-motornál. Mikszáth u. 41. III. em. 11.

Garázs kiadó az Arany J. utcán. Érdelkldni 17 óra után a 13-749 telefo- non.

Ozletelviség, teljesen új, reprezentív kivitel- ben bármilyen kereskedés gyakorlására alkalmas, eladó. Nádudvar, Vörös hadsereg u. 89/B, 1500 S típusú Ladát bezá- mítok. Érdelkldni: Kaba, Béke útja 11. sz. alatt.

Fűrészgép, faipari, vas- ipari gépek vétele és el- adása, Arany János u. 13.

Fűrészforgasztó el- adó. Debrecen, Timár u. 25., házfelügyelő.

Eladó gyári sorkerest- cselőgép, 70 rezekes alu- minium kisállatkérec, fű- rézlapforgasztó, hegesztó- trafó, 220 voltos motor, kézi csiszológép, kisteher- autó Pannónia-motornál. Mikszáth u. 41. III. em. 11.

Alkatrészek eladó 1 db IZS furgon. Érdelk- lődni lehet: Költsegvény- tőz Ozem Létavértes, Kos- suth u. 4. Telefon: 3. Ugyintéző Nagy Lajos.

Fűrészgép, faipari, vas- ipari gépek vétele és el- adása, Arany János u. 13.

Fűrészforgasztó el- adó. Debrecen, Timár u. 25., házfelügyelő.

Eladó gyári sorkerest- cselőgép, 70 rezekes alu- minium kisállatkérec, fű- rézlapforgasztó, hegesztó- trafó, 220 voltos motor, kézi csiszológép, kisteher- autó Pannónia-motornál. Mikszáth u. 41. III. em. 11.

Garázs kiadó az Arany J. utcán. Érdelkldni 17 óra után a 13-749 telefo- non.

Ozletelviség, teljesen új, reprezentív kivitel- ben bármilyen kereskedés gyakorlására alkalmas, eladó. Nádudvar, Vörös hadsereg u. 89/B, 1500 S típusú Ladát bezá- mítok. Érdelkldni: Kaba, Béke útja 11. sz. alatt.

Fűrészgép, faipari, vas- ipari gépek vétele és el- adása, Arany János u. 13.

Fűrészforgasztó el- adó. Debrecen, Timár u. 25., házfelügyelő.

Eladó gyári sorkerest- cselőgép, 70 rezekes alu- minium kisállatkérec, fű- rézlapforgasztó, hegesztó- trafó, 220 voltos motor, kézi csiszológép, kisteher- autó Pannónia-motornál. Mikszáth u. 41. III. em. 11.

Alkatrészek eladó 1 db IZS furgon. Érdelk- lődni lehet: Költsegvény- tőz Ozem Létavértes, Kos- suth u. 4. Telefon: 3. Ugyintéző Nagy Lajos.

Fűrészgép, faipari, vas- ipari gépek vétele és el- adása, Arany János u. 13.

Fűrészforgasztó el- adó. Debrecen, Timár u. 25., házfelügyelő.

Eladó gyári sorkerest- cselőgép, 70 rezekes alu- minium kisállatkérec, fű- rézlapforgasztó, hegesztó- trafó, 220 voltos motor, kézi csiszológép, kisteher- autó Pannónia-motornál. Mikszáth u. 41. III. em. 11.

Garázs kiadó az Arany J. utcán. Érdelkldni 17 óra után a 13-749 telefo- non.

Ozletelviség, teljesen új, reprezentív kivitel- ben bármilyen kereskedés gyakorlására alkalmas, eladó. Nádudvar, Vörös hadsereg u. 89/B, 1500 S típusú Ladát bezá- mítok. Érdelkldni: Kaba, Béke útja 11. sz. alatt.

Fűrészgép, faipari, vas- ipari gépek vétele és el- adása, Arany János u. 13.

Fűrészforgasztó el- adó. Debrecen, Timár u. 25., házfelügyelő.

Eladó gyári sorkerest- cselőgép, 70 rezekes alu- minium kisállatkérec, fű- rézlapforgasztó, hegesztó- trafó, 220 voltos motor, kézi csiszológép, kisteher- autó Pannónia-motornál. Mikszáth u. 41. III. em. 11.

Alkatrészek eladó 1 db IZS furgon. Érdelk- lődni lehet: Költsegvény- tőz Ozem Létavértes, Kos- suth u. 4. Telefon: 3. Ugyintéző Nagy Lajos.

Fűrészgép, faipari, vas- ipari gépek vétele és el- adása, Arany János u. 13.

Fűrészforgasztó el- adó. Debrecen, Timár u. 25., házfelügyelő.

Eladó gyári sorkerest- cselőgép, 70 rezekes alu- minium kisállatkérec, fű- rézlapforgasztó, hegesztó- trafó, 220 voltos motor, kézi csiszológép, kisteher- aut

LABDARÚGÁS

A DMVSC Péccsett kezdi a tavaszt

Vasárnap: DUSE-Gyula, Szarvas-D. Kinizsi

Rajt a területi és a megyei bajnokságban is

Annak ellenére, hogy még mindig zord az időjárás — hol esik a hó vagy az eső, felenged a talaj vagy megfagy —, e héten elkezdődik a labdarúgásban a bajnoki nagyüzem. Az NB I-ben már ma, szombaton játszanak a pontokért, az NB II-ben, a területi és a hajdú-bihari bajnokságban vasárnap lépnek pályára a csapatok.

A DMVSC NB I-es kerete pénteken kora délelőtt még edzést tartott Debrecenben, utána külön busszal elindult a csapat a mai bajnoki mérkőzés színhelyére, Pécsre. Kovács Ferenc vezető edző nélkülözni kénytelen a térszerűségi bajlódó Ke-rekest és Szűcs J.-t. Tóth pedig a hétközi edzőmérkő-zésen könnyebben megszé- rült, míg a cserekapus Szabó J. térde is gipszbe került. A Pécsi MSC ellen tervezett összejáratás a következő: Szűcs I. — Kiss, Garamvolgyi, Szigeti, Fodor — Sallai, Menyhárt, Feledi — Timár, Varga, Jankovics. A DMVSC berkeiben legálább az egyik pont megszerzésében biz- naks. A mérkőzésen a Maczkó,

Szabó, Dravecz játékvezetői hármass működik közre. A labdarúgó NB I mai, to- vábbi párosítása: Volán SC—FTC, Bp. Honvéd—Békéscsa- ba, Ózd—Csepel, SZEOL- AK—NYVSSC, ZTE—Rába ETO, Haladás VSE—Video- ton és Vasas—Újpesti Dózsa. Vasárnap: Tatabánya—DVTK.

A labdarúgó NB II keleti csoportjának éllovasa, a D. Kinizsi az első tavaszi fordulóban idegenben küzd a baj- noki pontokért, mégpedig Szarvason (játékvezető: Hu- ták), ahol a Főiskola Sparta- cus lesz az ellenfele. A Kini- zsi pontszerzés reményében utazik a mérkőzésre. A má- sik debreceni NB II-es együt- tes, a D. Universitas Deb- recenben kezdi az új idényt, mégpedig a Gyulai SE ellen. A mérkőzésre a nagyverdei egyetemi sporttelepen dél- után 2 órakor kerül sor. A DUSE tájékoztatása szerint erre a találkozóra a tavalyi, 1981-es pályabélpók is ér- vényesek még.

Sportolók ifjúsági parlamentje

Pénteken délután, a me- gyei tanács nagytermében került sor a sportolók me- gyei ifjúsági parlamentjére. Az elnöklő Harangi György, a debreceni sportfelügyelő- ség főelőadója köszöntötte a küldötteket, a vendégeket, köztük Terge Lajost, az Ál- lami Ifjúsági Bizottság haj- dú-bihari titkárát és Szilágyi Lászlót, a KISZ megyei bi- zottságának munkatársát. Nemes László, a Hajdú-Bi- har megyei Tanács V. B. Testnevelési és Sporthivata- lának elnöke tájékoztatta a parlament résztvevőit a me- gyei sportjának helyzetéről, a további feladatokról szóló intézkedési tervről, figye- lembe véve az ifjúságpoliti-

Labdarúgó FNK

A labdarúgó Felszabadulási Napló Kupa négy csoportjá- ban hétközben újabb fordulót rendeztek. Érdeklőség: a PMÁV nyert a Hajdúszo- boszló ellen. I csoport: Körösszegapáti—Berettyóújfalu 2—3 (0—1), Csókmó—Komádi 4—2 (2—1), D. Hunyadi—Létavértes 2—2 (0—2). — II. csoport: Nagy- ráb—Sárrétudvari 0—0, Püs- pökladány—Hajdúszoboszló 2—1 (1—0). — III. csoport: Hajdúnánás—Polgár 1—0 (0—0), Balmazújváros—Új- szentmargita 8—1 (3—1), Hajdúdorog—Hajdúböször- mény 1—4 (0—2). — IV. csoport: Hajdú-Bihar ifjúsági válogatottja—Derecske 1—5 (1—4), D. Volán—Hajdú Va- sas 4—1 (3—0). A Nyíradony—Hajdúhadház mérkőzésről jelentés nem érkezett. A következő fordulót márci- us 4-én bonyolítják le. A mérkőzéseket 14.30-kor kez- dik.

HÉT VÉGI SPORTMŰSOR

FEBRUÁR 27., SZOMBAT

Jégsport

DMVSC nagyverdei műjégpálya, 16: A Hazafias Népfőnt megyei bizottsága és a megyei úttörő- einkőség jégkarneválja.

Kézilabda

Városi sportszarnok, 9: D. Ál- lami Gazdaság—Balmazújváros (férfi Napló Kupa, Nagy M., D. Szabó), — 10: Berettyóújfalu MSE—D. Közúteptők II. (női Napló Kupa, Simon, Tibi), — 11: Hajdúszoboszló—Gázláng—Nádudvar (férfi városbajnoki, Komáromi, Taizs), — 12: DMVSC II.—Hajdúböszörmény (női Nap- ló Kupa, Simon, Tibi), — 13: Géplipari—D. MEDICOR (férfi ifjúsági, Fodor, Tóth), — 13.50: D. Sportiskola—D. MEDICOR (női ifjúsági, Mezőtelet, P. Sza- to), — 14.40: D. Kinizsi—DMVSC (női városbajnoki, Fodor, Tóth), — 15.40: Nádudvar—D. Dózsa (férfi városbajnoki, Beigyar, dr. Fülöp). A téli terem- torna mérkőzése.

Ököívás

Balmazújvárosi művelődési ház, 16.30: Hajdú-Bihar—Sza- boics-Szatmár területi csapat- bajnoki mérkőzés.

Röplabda

Irlinyi utcai pálya, 15: D. Kini- zsi—Miskolci EMTÉ. Férfi NB II-es bajnoki mérkőzés. — DMVSC sportszarnoka, 9: 12 női mérkőzés az Aranybika Kupá- ért. — Ybl tornaterme, 11: Hét junior női mérkőzés az Arany- bika Kupáért.

Teke

DMVSC nagyverdei pályája, 13: Megyei felnőtt női, férfi egyéni bajnokság.

Torna

Vénkert Általános Iskola tor- naterme, 15: Középtokú iskolá- sok megyei egyéni bajnoksága.

FEBRUÁR 28., VASÁRNAP

Asztalitenisz

Elelmiszeripari tornaterme, 8: A KPVDZ megyei bizottsága- nak tömegsportnapja. — Berety- óújfalu MSE tornaterme és derecskei 1. sz. iskola tornater- me, 8.30: A berettyóújfalu járás ez évi férfi, női tizek bajnoksá- ga.

Atlétika

Nagyverdei, Kötetemető melletti erdőréz, 10: A debreceni járás ez évi női, férfi mezeli futó baj- noksága.

Birkózás

DMVSC sportszarnoka, 10.30: Területi ifjúsági szabadfogású egyéni bajnokság.

Cselgáncs

D. Dózsa sportszarnoka, 10: Úttörők körzeti rangsorversenye.

Kézilabda

Városi sportszarnok, 9: D. Közúteptők—Derecske (női ifjú- sági, Nádasi, Pesti), — 9.50: Hajdúböszörmény—D. Sparta- cus (férfi Napló Kupa, Katona, Tibi), — 10.50: Polgár—Püspök- ladányi MÁV (férfi Napló Kupa, Nádasi, Pesti), — 11.50: D. Vö- rös Meteor—Püspökladányi Zöld Mező (női Napló Kupa, Matkó, Széchy), — 12.50: Hajdúszobos- zló—Gázláng—Püspökladányi 123. sz. ITSK (férfi ifjúsági, Katkó, Mező), — 13.40: Földes—Bethlen (női ifjúsági, Matkó, Széchy), — 14.30: D. Kinizsi—Nyíregyházi Tanárképző (női városbajnoki, Katkó, Mező), — 15.30: Derecs- kei Vörös Csillag—D. MEDICOR (női városbajnoki, Katona, Ti- ba), — 16.30: DMVSC—D. Köz- úteptők (női városbajnoki, dr. Anderkó, Kecskés). A téli terem- torna mérkőzése.

Labdarúgás

Egyetemi sporttelep, 14: D. Universitas—Gyulai SE (Nagy L., Virág, Tassy), NB II-es bajno- ki mérkőzés. Vidéken. Területi bajnokság (14 órától): Hajdúbo- szörményi Boeskal—Jászvásár (Demeter), Hajdúszoboszló Boeskal Vasas—Karcagi SE (Boeskal pálya, Szakács), Haj- dú Vasas—Kisvárdai SE (Abonyi). — Megyei bajnokság (14 órától): Újszentmargita—Komá- di (Sári, Mészáros, Szabó I.), Sárrétudvari—Polgár (Nyéki, Oláh, Németh J.), Püspökla- dány—Báránd (Vincze, Cseh, Szarka), Nyíradony—Berettyó- újfalu SE (Fodor F., Bede, Nagy L.), Nádudvar—Csökmő (Turi, Benedek, Hegedűs), Nagyráb- Derecske (Zsupos, Könyű, Do- mokos), Létavértes—Hajdúdo- rog (Bak, Németh V., Vezendi), Körösszegapáti—Hajdúnánás (Nagy J., Cseszdi, Szilvási).

Röplabda

DMVSC Vágóhíd utcai sport- szarnoka, 8: Négy női mérkőzés az Aranybika Kupáért.

Sakk

Egyetem téri kémiai épület, dr. D. Universitas—BACSEP SC. Férfi és női OB I-es csapatbaj- noki mérkőzés. — Bőszörményi út 6. sz., 9: D. Betű-Bp. Tö- rekvés. Férfi OB II-es csapat- bajnoki verseny. — KPVDZ Művelődési Háza (Vörös Hasde- reg útja 58.), 8: A KPVDZ me- gyei bizottságának tömegsport- napja. — Berettyóújfalu MSE "klubterme, 8.30: A berettyóújfa- lu járás ez évi férfi egyéni baj- noksága.

Tollaslabda

Ybl Miklós Műszaki Főiskola tornaterme, 8: A KPVDZ me- gyei bizottságának tömegsport- napja.

A DMVSC-nek a főpróbának számító Legia Varsó elleni mérkőzéséről készült a felvétel

kai célkitűzéseket. A beszá- molóhoz hozzászóltak: Nagy Tibor (DSI), Héjas Csaba (D. Kinizsi), Pete László (DUSE), Adorján Zoltán (D. Volán), Baloghné Szilágyi Nóra (DMVSC), Kovács Gábor (D. Dózsa) és Szilágyi László. A megyei ifjúsági parla- ment a következő küldötte- ket választotta meg a sport- ágazati országos ifjúsági parlamentre: Nagy Tibor (DSI), Takács Andrea (DSI), Lukács Éva (D. Kinizsi), Kovács Gábor (D. Dózsa), Nagy Miklós (DMVSC), Lu- dászkai István (DMVSC), Baloghné Szilágyi Nóra (DMVSC), Buzás Károly (DUSE) és Pete László (DU- SE)

SOROKBAN

A Hajdúszoboszlói Gázláng részt vesz a kézilabda Avaz Ku- pa küzdelmeln is. Az elmúlt fordulóban, Miskolcon: H. Gáz- láng—Borsodi Bányász 20—16, H. Gázláng—NYVSSC 22—18. A február 28-ai, vasárnapi döntő- ben a Gázlángon kívül a D. Dóz- sa, az Ózdi Kohász és a Tisza- vasvári Lombik vesz részt. Balogh Sándor mesterjelölt hét közben a Debreceni Kon- zervgyárban 25 táblás sakkszí-

multant játszott. A DUSE ver- senyzője 24 mérkőzést meg- nyert, míg Bartha Sándorral el- döntetlenül játszott. Március 1-én, hétfőn este 6- tól a DMVSC Baráti Kör és a B—Közép tagjai részére megbe- szélést tartanak a vasutas-kul- túrortthon Petőfi téri helyisége- ben. Egyidejűleg itt osztják ki az 1982-re érvényes pályabéle- pöket.

1982. március 1-én, HÉTFŐN NYIT

A VASVILL APRÓCIKK- BOLT

az újkerti lakótelepen, Debrecenben, a Szabó István altábornagy tér 5. szám alatt.

KIS HÁZTARTÁSI GÉPEK, VILLAGOSSZERELÉSI CIKKEK, EDÉNYÁRUK, BARKÁCSZERSZÁMOK, CSOMAGOLT SZEGEK, CSAVAROK

gazdag választékát kínáljuk. Szolgáltatásaink:

KULCSMÁSOLÁS, ÚTVEFŐRŐ-KÜLSŐNYZÉS,

valamint tartós fogyasztási cikkek házhoz szállítása rendelés, illetve előjegyzés alapján.

VASVILL HERSENEDEMI VALLALAT

Sportolj velünk!

Közel másfél száz diák vetélkedett a napokban a felújított hajdúsámsoni általános iskolai tornateremben. A Sportolj velünk! játékos tömegsportakció egyik körzeti versenyét rendezte itt a debreceni járás. Nyíradonyból, Hajdúhadházról, Arad- ványpusztáról, Martinkáról és a Sámsoni-kertből érkez- tek az együttesek. Tréfas váltóversenyek, ügyességi gyakorlatok követték egy- mást, összesen tíz feladat akadályait kellett leküzde- niük a résztvevőknek. A vídám hangulatú sportverse- nyen a hajdúsámsoni fiúk és a nyíradonyi lányok szerepe- tek a legjobban.

Néhány jó tanács, s kezdődhet a verseny

A mozdulat igazolja: az utóbbi napokban es a nyíradonyi fiúk sokat gyakorolták a labdavezetést

Maradj nyugton, mert sietnem kell! — hal- lani az ösztökélést, hiszen a buzogány leállí- tása után a versenyző azonnal fut a következő akadályhoz

